

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΘΕΝΟΥΣ

Α' ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΒΟΗΘΗΜΑ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΤΑΞΕΩΣ ΟΚΤΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ Ο.Ε.Σ.Β.

••

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μέρος Πρώτον

- I. α') Φίλιππος ό β'). β') Κατακτήσεις αύτοῦ. γ') Ιστορία Ολύνθου
- II. α') Βιογραφία Δημοσθένους. β') Λόγοι αύτοῦ.
- III. α') Ρητορεία (εἰδη — ἔκπρόσωποι), β') Διαιρεσίς ρητορ. λόγου γ') Ρητορ. διάρθρωσις Α' Ολυνθ. καὶ δ') Γνωμικά Α' Ολυνθ.

Μέρος Δεύτερον

- I. α') Κείμενον (συντακτική σειρά). β') Μετάφρασις. γ') Γραμματικά. εδ) Συντακτικά. ε') Σχήματα λόγου. στ') Αισθητικά. ζ') Πραγματικά. η') Γνωμικά. θ') Νόημα καὶ ι') Περιλήψεις.

Α Θ Η Ν Α Ι

ΥΠΑΔΟΙΚΗ ΚΑΠΑΝΙ ΥΠΟΓΕΩΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΔΙΑΖΩΜΗΣ

ΣΥΝΕΓΓΟΜΗ

ΧΟΙΔΙΦΥΛΑΔΑ

Α. ΜΗΝΟΣ Η ΧΙΛΙΑΧΤΗ
ΙΝΙΖΑΙΜΑΤΗ ΝΟΙΑΓΑΤΗ ΚΩΣΤΕΛΓΥΤΧ ΣΗΤ ΙΑΤΗΣΙ ΖΥΤ ΔΙΑ-
ΖΩΗΟ ΥΤ ΝΟΙΑΒ ΚΟΙΖΜΟΥΧ ΟΥ ΑΤΑΧ

ΑΙΓΑΙΟ ΧΙΛΙΑΧΤΗ

υούντο ηλεγχός οι θαλασσούποι της θάλασσας προστατεύονται από την έρευνα της φυσικής σύστασης της θάλασσας και την επίδραση της θάλασσας στην άλλη μέρη. Ο Λαζαρίδης επίσημα αποφάσισε να δημιουργήσει έναν ιδιαίτερο οργανισμό για την προστασία της θάλασσας.

Το πρόγραμμα της θαλασσοφύλαξης θα περιλαμβάνει την προστασία της θάλασσας από την έρευνα της φυσικής σύστασης της θάλασσας και την επίδραση της θάλασσας στην άλλη μέρη. Ο Λαζαρίδης επίσημα αποφάσισε να δημιουργήσει έναν ιδιαίτερο οργανισμό για την προστασία της θάλασσας.

ΠΑΙΝΘΑ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

Αριθ. 45029

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Α' ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΒΟΗΘΗΜΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΟΚΤΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ ΟΕΣΒ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μέρος Πρώτον

- I. α') Φίλιππος δ Β'. β') Κατακτήσεις αύτοῦ. γ') Ιστορία Ὀλύνθου.
- II. α') Βιογραφία Δημοσθένους. β') Λόγοι αύτοῦ.
- III. α') Ρητορεία (εἰδη — ἐκπρόσωποι). β') Διαιρεσίς ρητορ. λόγου.
γ') Ρητορ. διάρθρωσις Α' Ὀλυνθ. καὶ δ') Γνωμικά Α' Ὀλυνθ.

Μέρος Δεύτερον

- I. α) Κείμενον (συντακτική σειρά). β') Μετάφρασις. γ') Γραμματικά.
δ') Συντακτικά. ε') Σχήματα λόγου. στ') Αισθητικά. ζ') Πρα-
ματικά. η') Γνωμικά. θ') Νόημα καὶ ι') Περιλήψεις.

Α Θ Η Ν Α Ι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν διὰ σφραγῖδος ύπογρα-
φήν μου

Γ. Γαγανόπουλος

I. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

A'. Φίλιππος ὁ Β' (386 — 336 π. Χ.)

Φίλιππος ὁ Β', υἱὸς τοῦ Ἀμύντου, θεωρεῖται εἶς ἐκ τῶν μεγαλεπηβόλων στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ κόσμου, κύριος δημιουργός τοῦ ἑνδόξου Μακεδονικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἐπιμελῶς μορφωθεὶς καὶ διαθέτων σωματικὴν ρώμην καὶ αὐτοκυριαρχίαν, ὁδύτητα ἀντιλήψεως καὶ ταχύτητα ἔκτελέσεως ἀποφάσεων, προνοητικότητα καὶ διπλωματικότητα, στρατιωτικὴν ἀκαμψίαν καὶ πολιτικὴν εὐστροφίαν ἐφίλοδρός ήσε νὰ ἡγηθῆ πασῶν τῶν Ἑλληνικῶν πολιτειῶν διὰ τὸν κατὰ τὸν Περσῶν πόλεμον. Ἐνισχυθεὶς οἰκονομικῶς, διὰ τῆς ἀποκτήσεως τῆς χρυσοφόρου περιοχῆς τοῦ Παγγαίου, ὑπολογιζομένης ζῶν τὸν 3 ἑκατομμυρίων χρυσῶν λιρῶν, καθώρισεν ὑποχρεωτικὴν θητείαν τῶν ποιμένων καὶ ἀγροτῶν τῆς Μακεδονίας ἔξιοπλίζων, μισθοδοτῶν καὶ ἐμπνέων πειθαρχίαν καὶ φρόνημα εἰς αὐτούς. Ἐκοψε νομίσματα διὰ νὰ ἔκτοπισῃ τὴν κυκλοφορίαν τῶν Δαρεικῶν, ἀνέπτυξε παιδείαν ἐφάμιλλον πρὸς τὴν παιδείαν τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, καὶ μάλιστα τὸν Ἀθηνῶν, καὶ ποικιλοτρόπως προτίγαγε τὸν Μακεδονικὸν λαόν. Παλαισσας ἐναντίον πολλῶν δυσχερειῶν, καὶ κινδύνων ἐν τῇ πραγματοποιήσει τοῦ ἀντικειμενικοῦ του σκοποῦ ἐδολοφονήθη ὑπὸ νέου τινὸς τῆς αὐλῆς του, τοῦ Παυσανίου, ἐκδικουμένου προσωπικὴν προσβολήν. Τέκνον αὐτοῦ καὶ τῆς Ὁλυμπιάδος εἶναι ὁ στρατηλάτης Μέγας Ἀλέξανδρος.

B'. Στρατιωτικαὶ κατακτήσεις αὐτοῦ

* Εἰκοσαετής ἐπιστρέφει ἀπὸ τὴν τριετῆ ἐν Θῆβαις ὁμηρίαν καὶ τῷ 365 διακυβερνᾶ τμῆμα τῆς Μακεδονίας συνεργαζόμενος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Περδίκκα.

Τῷ 369 δολοφονηθέντος τοῦ Περδίκκα κατὰ τὸν πόλεμον ἐναντίον τῶν Ἰλλυριῶν ἐπιτροπεύει τὸν υἱὸν του Ἀμύνταν καὶ κυβερνᾶ ὅλην τὴν Μακεδονίαν εἰς κρισίμους στιγμάς, διότι πολλοὶ ἦσαν οἱ μνηστῆρες τοῦ Θρόνου, ἡ Μακεδονία ἐκινδύνευεν. ἀπὸ τοὺς Ἰλλυριοὺς καὶ Πιλόνας, ἡ δὲ ἀναρχία καὶ ἡ παραλυσία ἡπείλουν τὴν ἐνότητα αὐτῆς. Σύμμαχος αὐτοῦ μετὰ τῶν Ἀθηναίων κατέρρωσεν ὅχι μόνον νὰ σώσῃ τὴν χώραν του, ἀλλὰ καὶ νὰ βαδίσῃ σταθερῶς εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματός του. Τῷ 358 νικᾷ τοὺς Πιλόνας καὶ Ἰλλυριούς. Τῷ 357 παρασπονδῶν καταλαμβάνει τὴν Ἀμφίπολιν κειμένην ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Θράκης καὶ οὗσαν σπουδαιοτάτην ἀποικίαν τῶν Ἀθηναίων, οἱ δοποῖοι δὲν ἐλυπήθησαν διὰ τὴν κατάκτησιν, νομίζοντες δτὶ θὰ τὴν παρεχώρει εἰς αὐτοὺς ὁ Φίλιππος ὑπὸ τὸν δρον δτὶ θὰ παρέδιδον καὶ αὐτοὶ εἰς ἔκεινον τὴν Πύδναν συμφώνως πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν μεταξύ των συνθήκην, ἡ ὁποία ἐτηρεῖτο ἔως τότε μαστική. Οἱ Ἀθηναίοι παγιδεύθησαν ἀπὸ τὴν διπλωματίαν τοῦ Φίλιππου ὅχι μόνον ἔχασαν δριστικῶς τὴν Ἀμφίπολιν, ἀλλὰ καὶ τὴν Πύδναν κατὰ τὸ αὐτὸ δτος παρὰ τὴν

συμφωνίαν των. Τῷ 356 καταλαμβάνει τὴν Ποτείδαιαν καὶ τὸν Ἀνθεμοῦντα, Ἀθηναϊκάς κτήσεις ἐπὶ τοῦ Θερμαϊκοῦ καὶ τῆς Χαλκιδικῆς, παραδώσας αὐτὰς εἰς τοὺς Ὄλυνθίους ώς ἀντάλλαγμα τῆς συνεργασίας των καὶ διαλύσεως πάσης ὑπονοίας ἐπιθέσεως κατ' αὐτῶν καθιστῶν οὕτως ἀδύνατον τὴν συνεννόησιν Ὄλυνθίων καὶ Ἀθηναίων. Ταύτοχρόνως καταλαβὼν τὴν χρυσοφύρον περιοχὴν τοῦ Παγγαίου ἔδρυσε τοὺς Φιλίππους. Τῷ 353 καταλαμβάνει τὴν Μεθώνην καὶ τῷ 352 εἰσβάλλει εἰς τὴν Θεσσαλίαν διὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν Φωκέων πολεμούντων κατὰ τῶν Θεσσαλῶν. Τῷ 352 καταλαμβάνει τὰς Παγασάς, Φεράς καὶ Μαγνησίαν καὶ προχωρῶν φθάνει μέχρι Θερμοπυλῶν, δπου ἀντιμετωπισθεὶς σοβαρῶς ὑπὸ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ στρατοῦ ὑποχωρεῖ περιοριζόμενος εἰς τὰς κατακτήσεις τῆς Θεσσαλίας. Ἀπὸ τοῦ 353—349 ὁ Φίλιππος ἐπιχειρεῖ ἐκστρατείας πρῶτον εἰς Θράκην, δπου ἐφίλοντας οἱ διάδοχοι τοῦ βασιλέως Κότυος πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις Πέρινθον καὶ Βυζάντιον, καὶ προσβάλλει τὸ Ἡραίον τεῖχος (μεγάλην ἀποθήκην σιτηρῶν τῶν Ἀθηναίων) ἐπὶ τῆς Προποντίδος, ἐπειτα δὲ ἐλθῶν πρὸς Δυσμάς ὁχυρώνει τὰς ἀκτὰς τῶν Ἰλλυριῶν. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ διεξάγεται ἔντονος ἄγων τοῦ Δημοσθένους ἀπαγγείλαντος τὸν Α' Φίλιππικόν.

Οἱ Ὄλυνθιοι προαισθανόμενοι ὅτι ὁ Φίλιππός δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ σεβασθῇ τὴν ἀνεξαρτησίαν των καὶ διὰ τὸ μοιραῖον τέλος τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου κατ' αὐτῶν θάττον ἡ βράδιον ἐπίκειται, ἀναγκάζονται νὰ στραφοῦν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἐκλιπαροῦντες εἰρήνευσιν (352). Ὁ Φίλιππος ἀντιληφθεὶς τὰς προθέσεις τῶν Ὄλυνθίων κατ' ἀρχὰς μὲν τῷ 351 εἰσβάλλει εἰς τὴν Χαλκιδικὴν περιορισθεὶς μόνον εἰς στρατιωτικὴν ἐπίδειξιν, ἀλλὰ τὸ θέρος τοῦ 349 λαβῶν ώς πρόφασιν τὴν ἀρνησιν τῶν Ὄλυνθίων νὰ παραδῶσουν τὸν ἀδελφόν του Ἀρριδοῖον, ἀπαιτητὴν τοῦ θρόνου, καταφυγόντα εἰς τὴν πόλιν των, ἐκήρυξεν δριστικῶς τὸν πόλεμον κατ' αὐτῶν. Οἱ Ὄλυνθιοι σπεύδουν νὰ ζητήσουν τὴν συμμαχίαν καὶ τὴν στρατιωτικὴν βοήθειαν τῶν Ἀθηναίων. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ δῆμου συνέρχεται εἰς τὴν Πνύκα· οἱ ρήτορες ἀλληλοδιαδόχως ἀνέρχονται ἐπὶ τὸ βῆμα ἀγορεύοντες καὶ διστάζοντες νὰ δεχθοῦν τὰς προτάσεις τῶν Ὄλυνθίων, δτε τελευταῖος ἀναβαίνει εἰς τὸ βῆμα δ Δημοσθένης καὶ ἔκφωνει τὸν Α' Ὄλυνθιακόν.

Γ'. Ἰστορία Ὄλυνθου

Ἡ Ὄλυνθος ήτο πόλις Ἑλληνικὴ κειμένη εἰς τὴν Χαλκιδικὴν κατὰ τὴν κορυφὴν τοῦ Τορωναίου κόλπου εἰς τὸν λόφον, δ ὅποιος δύνομά-ζεται σήμερον «Μεγάλη Τούμπα», νοτίως τοῦ χωρίου Μυριόφυτον. Τὰ εὑρήματα τῶν γενομένων ἔκει ἀνασκαφῶν ὑπὸ τοῦ Ἀμερικανοῦ καθηγητοῦ Ρόμπινσον καὶ ἡ χαρακτηριστικὴ κατάληξις (νθος) ἐπεισαν, δτι ἐπρόκειτο περὶ μικροῦ συνοικισμοῦ ὑπάρχοντος ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν χρόνων καὶ ἔξελιχθέντος εἰς πόλιν 40 χιλιάδων κατοίκων. Τῷ 479 συνώκισθη μετὰ τῶν Χαλκιδέων ἀναπτυχθεῖσα καὶ καταστᾶσα ἡ σπουδαιοτέρα πόλις τῆς Χαλκιδικῆς. Κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον (431—404) ἰδρύθη ἡ Χαλκιδικὴ ὡμοσπονδία μὲ πρωτεύουσαν τὴν Ὄλυνθον διαλυ-

θεῖσα ἀργότερον ὅπδ τῶν Σπαρτιατῶν. "Οτε καὶ πάλιν ἀνεστήθη ἡ ὁμοσπονδία ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν Ὀλυνθίων, δὲ Φιλιππος φοβούμενος ἐμπόδια εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του προσέφερεν εἰς τοὺς Ὀλυνθίους τὴν Ποτεῖδαιαν καὶ τὸν Ἀνθεμοῦντα. Ἐπὶ τινα χρόνον ἦτο φίλη τῶν Μακεδόνων, ἀλλ' ἔπειτα περιῆλθεν εἰς ἔχθροπραξίας πρὸς τὸν Φιλιππον ἐπικαλεσθεῖσα τὴν βοήθειαν τῶν Ἀθηναίων. Ἡ βασιθεία παρὰ τὰς ἀπεγνωσμένας προτροπὰς τοῦ Δημοσθένους διὰ τῶν περιφήμων τριῶν Ὀλυνθιακῶν του ἦτο ἀνεπαρκής. Τῷ 348 ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Φιλιπποῦ προδοθεῖσα ὑπὸ τῶν Ιππάρχων Λασθένους καὶ Εύθυκράτους. Τὰ τείχη ἐκρημνίσθησαν, τὰ κτήματα διενεμήθησαν εἰς τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ Φιλιπποῦ καὶ οἱ κάτοικοι ἐξηνδραποδίσθησαν. Ἐκτοτε δὲν ἀναφαίνεται πλέον εἰς τὴν Ιστορίαν.

II. ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Α' Βίος Δημοσθένους.

Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς (383—322 π. Χ.)

Ο Δημοσθένης ἦτο τέκνον τοῦ Δημοσθένους καὶ τῆς Κλεοβούλης· καὶ ὁ μὲν πατήρ αὐτοῦ κατήγετο ἐκ τοῦ δῆμου Παιανίας τῆς Ἀττικῆς (τοῦ σημερινοῦ Λιόπεσι, εἰς τὴν πλατείαν τοῦ ὅποιου εύρισκεται ἡ προτομὴ του) ἀνατολικῶς τοῦ "Υμηττοῦ 10 χιλιόμετρα ἀπέχοντος ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν, ἡ δὲ μῆτρα αὐτοῦ εἶλκε τὸ γένος ἐξ Ἑλληνικῆς οἰκογενείας τῆς Σκυθίας. Τὴν ἐκ μητρὸς καταγωγὴν ἔξεμεταλλεύθησαν οἱ πολιτικοὶ του ἀντίπαλοι κατηγορήσαντες τὸν Δημοσθένην ὡς παρείσακτον κοι μὴ ἔχοντα δικαιώματα ἀναμείζεως εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα· «Σκύθης Ἑλληνίζων τῇ φωνῇ» ἔλεγεν ὁ Αἰσχίνης. Οἱ γονεῖς του ὅντες εὐπορώτατοι ὡς κεκτημένοι δύο ἔργαστηρια (μαχαιροποιεῖν καὶ κλινοποιεῖν) παρέσχον ἐπιμελῆ μόρφωσιν εἰς τὸν υἱόν των. Εἰς ἥλικιαν ἐπτὰ ἔτῶν ἀπορφανίζεται καὶ ἐπιτροπεύεται μετὰ τῆς ἀδελφῆς του παρὰ τριῶν οἰκογενειακῶν φίλων, οἱ δόποιοι καὶ τὴν παιδείαν τοῦ Δημοσθένους παρημέλησαν καὶ τὴν τεραστίαν κληρονομίαν κακῶς διεχειρίσθησαν. Παρὰ ταῦτα ὁ Δημοσθένης διὰ τῆς ἀδημάστου θελήσεως καὶ φιλομαθείας ἐμαθήτευσε πλησίον τοῦ Ἰσαίου, διακεκριμένου τῆς ἐποχῆς του ρήτορος, εἰς ὑποθέσεις κληρονομικοῦ δικαίου μὲ τὸν σκοπόν, γενόμενος καὶ αὐτὸς ρήτωρ, νὰ τιμωρήσῃ τὰς ἀδικίας τῶν ἐπιτρόπων τῆς πατρικῆς κληρονομίας. Ἄλλα μετὰ δυσκολίας κατώρθωσε νὰ πειρισώῃ τμῆμα τῆς πατρικῆς περιουσίας λόγῳ τῆς ἀποκρύψεως τῆς διαθήκης καὶ τῆς δολιότητος τῶν ἀσώτων καὶ διεφθαρμένων ἐπιτρόπων. Ἐπίσης ἐμελέτησε τοὺς λόγους τοῦ Ἰσοκράτους, τὰ συγγράμματα τοῦ Πλάτωνος, Ιδιαιτέρως δὲ ἡγάπα τὸν Θουκυδίην, τοῦ δόποιον τὴν Ιστορίαν ὀκτάκις ἀντέγραψε καὶ ἐν πολλοῖς ἀπεμνημόνευσεν. "Οτε ἐνηλικιώθη, ἔγένετο λογογράφος εἰς Ιδιωτικᾶς δίκας καὶ συνήγορος εἰς δημοσίας γραφάς πολύ εύδοκιμήσας καὶ μεγάλως τιμωμένος, Ιδίᾳ δὲ ἀπέκτησε δόξαν, ἀφ' ὅτου συμμετέσχε τῆς ἡγεσίας τοῦ δῆμου καὶ τῆς διοικήσεως τῶν δημοσίων πραγμάτων καὶ ἀνέλα-

βεν ξενονον ἀγῶνα κατὰ τοῦ ἔχθροῦ τῆς πατρίου πόλεως, τοῦ Φιλίππου· Μολονότι εἶχε ψυχήν ζωηράν καὶ καρτερικήν, εύγένειαν αἰσθημάτων καὶ δύξειαν διάνοιαν, δύμας εἶχε πολλὰ σωματικά ἐλαττώματα. Ὅτο τραυλὸς τὴν γλῶσσαν μὲ φωνὴν ἄτονον καὶ ἀκύμαντον, προφοράν δυσχερῆ καὶ γελοῖαν, στόμα πλατάν καὶ στάσιν περιδεῆ. Διὰ τῆς μεγάλης ἐπιμονῆς καὶ τῶν συχνῶν ἀσκήσεων κατώρθωσε νὰ δυναμώσῃ τὸ οτήθός του καὶ τὴν φωνὴν του ἀναβαίνων ἀποτέμους κρημνούς καὶ φωνάζων λαχυρῶς· δτε ἡ θάλασσα ἥτο τεταραγμένη, κατέβαινεν εἰς τὴν παρασίλαν καὶ ἀπήγγελλε διὰ νὰ μὴ ταράττεται, δσάκις ὅμιλει ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ δῆμου. Πιστεύων δτι ἡ ὑπόκρισις εἶναι τὸ κύριον σημεῖον τοῦ λόγου κατέφυγεν εἰς δραματικούς ὑπόκριτάς διὰ νὰ διδαχθῇ ἀξιοπρεπῆ στάσιν, μάθη σχῆματα κατάλληλα, ἀποκτήσῃ ὅρθην προφοράν καὶ σύμμετρον ἀναπνοήν. Ἡ ἐποχή, καθ' ἣν ἔζησεν, ἥτο τεταραγμένη· ἡ ἐσωτερική κατάστασις ἥτο ἀθλία· ὁ Φωκικός πόλεμος ἡπειλεὶ νὰ λάβῃ διαστάσεις· ὁ Φίλιππος παρασπονδῶν, ἔξαπατῶν, διαφθείρων συνειδήσεις κατέλαβε τὴν Φωκίδα ρυθμίζων κατὰ βούλησιν τὰς τύχας τῆς Ἐλλάδος καὶ ἀποβαίνων δμεσος πολέμιος τῶν Ἀθηνῶν· οἱ Πέρσαι ἐπειδίωκον τὴν κυριαρχίαν τῆς Μεσογείου· τὸ ἐνδιαφέρον τὸν πολιτῶν διὰ τὰ κοινὰ ἔξελιπεν· οἱ ἔχθροι τῆς δημοκρατίας, οἱ Μακεδονίζοντες, (Εβδουλος — Δημάδης — Αισχίνης), ὁ συνετός Ἰσοκράτης καὶ ὁ χρηστός Φωκίων ἐστάθησαν ἀβουλοι θεαταὶ ἔναντι τῆς ἀκαμάτου δραστηριότητος τοῦ Φιλίππου ἡ ὑπέθαλπον αὐτῆν. Πρὸ τοισύτης καταστάσεως ὁ Δημοσθένης ὤρθωσε τὸ ἀνάστημά του· ἡγηθεὶς τῆς ἀντιμακεδονικῆς μερίδος ἐνισχύων τὸ φρόνημα τῶν Ἀθηναίων διὰ τῆς ὑπομνήσεως τῆς ἐνδόξου προγονικῆς κληρονομίας, ὑποδεικνύων πόρους καὶ τρόπον διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου καὶ ἐπιδιώκων εύρυ δίκτυον συμμαχιῶν. Παρὰ ταῦτα διὰ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ ἡττῆς (338 π.Χ.) κατέπεσεν εἰς ἔρεπτια ἡ ἐθνικόφρων πολιτική τοῦ Δημοσθένους. Τῷ 324 πειρεπλέχθη εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ἀρπάλου, ταμίου τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καταφυγόντος εἰς Ἀθήνας, φυλακισθέντος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἐπειτα δραπετεύσαντος. Ἐπειδὴ δύμας τὰ κατασχεθέντα χρήματα τοῦ Ἀρπάλου εὑρέθησαν διλιγῶτερα, ὑπετέθη δτι τὸ ἔλλεῖπον ποσὸν διετέθη διδέ τὴν δωροδοκίαν τῶν ρήτορων, ἐν οἵς συγκατελέγετο καὶ ὁ Δημοσθ., δστις μάλιστα κατεδικάσθη· εἰς πρόστιμον 50 ταλάντων· μὴ δυνάμενος δύμας νὰ πληρώσῃ τὸ ποσὸν αὐτὸ διατέθησεν εἰς Τροιζῆνα, ἀπὸ δπου μάτην γράφει καὶ παρακαλεῖ νὰ ἀνακληθῇ. Τέλος ἀνεκλήθη ὑπὸ τοῦ δῆμου πανηγυρικῶς καὶ ἐσυνέχισε μὲν τὸν ἀντιμακεδονικὸν ἀγῶνα, ἀλλ' ἀνευ πλέον ἀποτελέσματος. Ὁτε δὲ τῷ 322 ἡττήθησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐν Κραννῶνι καὶ σι Ἀθῆναι ἐκυριεύθησαν, ὁ Δημοσθένης καταδιωκόμενος τῇ ἀπαίτησει τοῦ Ἀντιπάτρου καὶ καταδικασθεὶς εἰς θάνατον τῇ εἰσηγήσει τοῦ Δημάδου κατέφυγεν εἰς τὸν ἐν Καλαυρίᾳ νάδον τοῦ Ποσειδῶνος (σημερινὸν Πόρον) καὶ προσισθανόμενος τὴν σύλληψιν ὑπὸ τῶν διωκτῶν του ἐπει δηλητήριον, τὸ ὅποιον ἔφερε μεθ'. ἐστοῦν εἰς δακτύλιον καὶ ἔξπνευσε παρὰ τὸν βωμόν. Μετὰ πάραδον 42 ἔτῶν οἱ Ἀθηναῖοι μνήμονες τῶν μεγάλων ἀρετῶν τοῦ ρήτορος ὑψώσαν εἰς τὴν ἀγοράν χαλκῆν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ βάθρου ἐπέγραψαν τὸ πολυσθρόλητον ἐπίγραμμα:

«Εἴπερ ίσην γνώμη δύωμην, Δημόσθενες, είχες,
οὐποτ’ ἐν "Ἐλλήνων ἥρξεν "Ἀρης Μακεδάνω».

Ο Δημοσθένης είναι ό τελευταίος ἡρως του Ἐλληνικοῦ πνεύματος καὶ τῆς πολιτικῆς κονίστρας τῶν κλασσικῶν χρόνων, δοτις διαγνώσας τοὺς ἀπωτέρους σκοπούς τοῦ Φιλίππου συνίστα διαρκῆ πολεμικὴν παρασκευὴν, ἀκμαίον φρόνημα καὶ δίκτυον εύρῳ συμμαχιῶν.⁷ Ήτο φύσει γενναιόδωρος προικίζων ἀπόρους θυγατέρας, ἀπολύτρων αἰχμαλώτους, ἔξοπλίζων τριήρεις, εὐγενής, ταπεινόφρων, ἔθνικόφρων. Οἱ λόγοι του ἐδόξασαν τὸ δικανικὸν βῆμα καὶ ἐτίμησαν τὸ βάθρον τῆς Πνυκός τόσον πολύ, ὅστε ἐπαξίως νὰ κρατῇ τὰ σκῆπτρα τῆς ρητορείας τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

Η βραχύτης τοῦ λόγου καὶ ἡ πυκνότης τῶν διανοημάτων, ἡ γλαφυρότης καὶ ἡ ἀκρίβεια τοῦ λεκτικοῦ, τὰ ποικίλα σχῆματα λόγου καὶ αἱ βραχεῖαι ἑρωτήσεις, ἡ ἀποφυγὴ τῆς χασμαδίας, ἡ αύστηρότης τῶν ἐπιχειρημάτων καὶ ἡ δύναμις τῶν τεκμηρίων καὶ ἀποδειξεων περιελήφθησαν εἰς μίαν λέξιν «**δεινότης**», δι’ ἣς ὑποδηλοῦται πᾶσα διαλεκτικὴ καὶ ρητορικὴ ἀρετή.

B'. Λόγοι αύτοῦ.

Τοῦ Δημοσθένους διεσώθησαν 61 λόγοι, συλλογὴ προοιμίων δημηγοριῶν καὶ 5 ἐπιστολαί. Οἱ λόγοι του διαιροῦνται εἰς 14 δημηγορίας (συμβουλευτικούς), 13 δικανικούς δημοσίους καὶ 34 δικανικούς ιδιωτικούς. Τὸ κορύφωμα τῶν λόγων του είναι «ό ύπερ Κτησιφῶντος περὶ στεφάνου», τοῦ ὃποίου ἡ ὑπόθεσις ἔχει ὡς ἔξῆς: 'Ἐπειδὴ ὁ Κτησιφῶν ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ἑκκλησίαν τοῦ δῆμου τὸ προβούλευμα, δπως ὁ Δημοσθένης χρυσῷ στεφάνῳ στεφανωθῆ ἐν τῷ θεάτρῳ ἔνεκα ἀρετῆς καὶ εύνοίας πρὸς τὴν πόλιν, ὁ Αἰσχίνης προσέβαλε τοῦτο ὡς παράνομον. 'Ο περὶ στεφάνου λόγος θεωρεῖται λαμπρὸν μνημεῖον φιλοπατρίας καὶ ρητορικῆς δεινότητος τοῦ ἀνδρός.

III. Η ΡΗΤΟΡΕΙΑ

A'. Ιστορία—Εἶδη—Ἐκπρόσωποι ρητορείας.

Ο πεζὸς λόγος διακρίνεται εἰς τρία εἶδη: 1) τὴν Ιστορίαν, 2) τὴν φιλοσοφίαν καὶ 3) τὴν ρητορείαν ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ τρία εἶδη τῆς ποιησεως· ἡ ρητορεία ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ δρᾶμα. Εἶναι σπουδαῖα τέχνη, τῆς ὄποιας ἡ ἀξία εὑρίσκεται εἰς τὴν εὐχέρειαν καὶ τὴν κομψότητα τῆς γλώσσης μὲ τελικὸν σκοπὸν τὴν πειθῶ τῶν ἀκροατῶν. Τὸ χάρισμα τῆς ρητορικῆς είναι εἰς τὸν ἀνθρώπον ἡ ἔμφυτον (φυσικὴ ρητορείη) ἡ ἐπικτητὸν διὰ σπουδῶν καὶ ἀσκήσεων (ἐντεκχνος ρητορείη). 'Αναλόγως τοῦ περιεχομένου, τοῦ τόπου καὶ τοῦ τρόπου, καθ’ ὃν ἐγράφετο ἡ ἔξεφωνεῖτο ὁ ρητορικὸς λόγος δνομάζεται:

1.—Συμβουλευτικὸς ἡ σημηγορία, διότι προτρέπει ἡ ἀποτρέπει τὸν πρὸς δύναμιν προστατεύειν τοῦ πόλεως καὶ ἀναφέρεται εἰς τὸ μέλλον π., χ. οἱ Ὀλυνθιακοὶ καὶ οἱ Φιλιππικοὶ τοῦ Δημοσθένους, ἀπαγγελθέντες εἰς τὴν Ἑκκλησίαν τοῦ δῆμου κ.λπ.

2.—**Δικαιωματος**, διότι έκφωνείται εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δῆμου ἢ τὰ δικαστήρια, περιέχει κατηγορίαν ἢ ἀπολογίαν καὶ ἀναφέρεται εἰς τὸ παρελθόν· π.χ. οἱ λόγοι τοῦ Λυσίου ὑπὲρ Μαντιθέου, κατὰ Σιτοπαλῶν κ.λ.π.

3.—**Ἐπιειδεικεινός** ἢ **πανηγυρικός**, διότι ἔπαινεῖ ἢ ψέγει, ἔκφωνείται εἰς ἑορτάς καὶ πανηγύρεις καὶ ἀναφέρεται μὲν εἰς τὸ παρόν, ἀλλ᾽ ἐνθυμεῖται τὸ παρελθόν καὶ προμαντεύει τὸ μέλλον π.χ. ὁ Ἐπιτάφιος τοῦ Περικλέους κ.λ.π.

“Ο ‘Ελληνικός λαός, ἐπειδὴ ἀνέκαθεν ἦτο φιλελευθέρων φρονημάτων, προτιμᾶ τὸν ἐλεύθερον λόγον παρὰ τὴν βίαν, ὅταν ἄρχῃ ἢ ἄρχεται. ‘Ο ‘Ομηρος μᾶς ἀναφέρει ἔξεχοντα ρήτορα τὸν Νέοτορα, τὸν λιγὺν ἀγορητὴν τῆς Πύλου :

«Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ὁέεν αὐδή».

“Ο Σόλων νομοθετεῖ, ὅπως πᾶς πολίτης ὑπόστηρίζει τὰ δίκαια του αὐτοπροσώπως εἰς τὸ δικαστήριον. ‘Ο Θεμιστοκλῆς καὶ δ Περικλῆς θεωροῦνται περίφημοι ρήτορες τῆς ἐποχῆς των. ‘Η ἀγάπη πρὸς τὸν λόγον ἐπιβεβαιοῦται ἀπὸ τὸ δεύτερον ουνθετικὸν πολλῶν ὀνομάτων ἀρχαίων φιλοσόφων καὶ πολιτικῶν (π.χ. ‘Αναξαγόρας, Πιθαγόρας, Εὔαγόρας κλπ.). ‘Η ἔντεχνος ρήτορείᾳ ἀνεπτύχθη κατ’ ἀρχὰς εἰς τὴν Σικελίαν μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς τυραννίδος, διε πλῆθος Ιδιωτικῶν δικῶν ἐνεφανίσθη. Πρώτος δ περίφημος ρήτωρ Κόραξ συνέταξε κανόνας ρητορικῆς τέχνης, τὴν διόποιαν ὠνόμαζε «πειθοῦς δημιουργὸν» καὶ ἐπώλει αὐτὴν ἀντὶ μισθοῦ. Μαθητής Ισάξιος αὐτῷ ἦτο καὶ δ Τεισίας. Γνωστή εἶναι ἡ Ιστορία τῆς δίκης: δ Τεισίας ἐδιδάχθη τὴν ρητορικὴν παρὰ τοῦ Κέρακος ὑποσχεθεὶς νὰ πληρώσῃ τὰ δίδακτρα μετὰ τὴν πρώτην δικαστικὴν νίκην του. ‘Αλλ’ δ Τεισίας οὕτε τὸ ἐπάγγελμα ἔξησκησεν οὕτε τὰ δίδακτρα ἐπλήρωσε. Τότε δ Κόραξ καταγγέλλει αὐτὸν εἰς τὸ δικαστήριον καὶ λέγει εἰς τὸν Τεισίαν: «Ἐάν μὲν κερδίσω τὴν δίκην, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου θὰ μὲ πληρώσης, ἐάν δὲ τὴν χάσω, κατὰ τὴν συμφωνίαν μας (διότι θὰ εἶναι ἡ πρώτη νίκη σου) πάλιν ὑποχρεοῦσαι νὰ μὲ πληρώσης». ‘Ο Τεισίας ἀπαντᾷ: «Ἐάν μὲν κερδίσω τὴν δίκην κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου δὲν θὰ σὲ πληρώσω, ἐάν δὲ τὴν χάσω, κατὰ τὴν συμφωνίαν μας (διότι δὲν θὰ κερδίσω τὴν πρώτην δίκην) πάλιν δὲν θὰ σὲ πληρώσω. Οι δικασταὶ θαυμάσαντες ἀμφοτέρων τὴν σοφιστικὴν ἐπιχειρηματολογίαν καὶ περιελθόντες εἰς ἀδιέξοδον εἶπον: «ἔν κακοῦ κέρδας πακόν ὁδόν». Πρέπει νὰ λεχθῇ, δτι οἱ διάδικοι σοφιστεύονται, διότι χρησιμοποιοῦν ἐσφαλμένως ὡς βάσιν τοῦ δικαστηρίου τὴν ἀπόφασιν, ἡτις εἶναι ἔξω τῆς γενομένης συμφωνίας (σόφισμα ἐτεροδιηγησεως). Βραδύτερον δημοκρατικοὶ θεσμοί, ἐβασίλευε πολιτικὴ ἐλευθερία ἔνων καὶ δούλων καὶ ὑπῆρχε τὸ κέντρον πάσης σοφίας, ἐτελειοποιήθη καὶ ἐφθασεν εἰς ὑψηστην περιωπήν ἐκπροσωπουμένη ἀπὸ τὴν Ἀττικὴν δεκάδα: Αἰσχίνης, Ἀντιφῶν, Ἀνδροκίδης, Δημοσθένης, Δείναρχος, Ισαίος, Ισοκράτης, Λυσίας, Λυκούργος καὶ Ὑπερείδης.

Κορυφαῖος πάντων θεωρεῖται δ Δημοσθένης.

B'. Διαιρεσις οητορικοῦ λόγου.

‘Ο ρήτορικός λόγος ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν μερῶν :

1.—Τοῦ προοιμίου. ‘Ο ρήτωρ προπαρασκευάζει τὸν ἀκροστήν εἰς τὸ θέμα καὶ προσπαθεῖ νὰ κινήσῃ τὴν εὐμένειαν ἢ δυσμένειαν τῶν δικαστῶν ἢ ἀκροστῶν.

2.—Τοῦ κυρίου θέματος. ‘Ο ρήτωρ διηγεῖται σαφῶς, συντόμως καὶ πιθανῶς πράγματα γενόμενα (διήγησις), ἀποκαθιστᾶ ἀμφισβήτούμενα πράγματα (ἀπόδειξις), διαλύει τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ ἀντιπάλου (λύσις) ἢ προτείνει, ὑποδεικνύει λύσεις καὶ συμπληρώνει (πρόθεσις—πίστις).

3.—Τοῦ Ἐπιλόγου. ‘Ο ρήτωρ ἀνακεφαλαιώνει συντόμως τὰ οὐσιώδη μέρη, παραπει ἢ ἀποτρέπει, ἐπικαλεῖται εὐμένειαν ἢ δυσμένειαν ἢ ἔκφραζει εὐχῆν.

Γ'. Ρητορικὴ διάρρησις τοῦ Α' Ὀλυνθιακοῦ.

§ 1+2 (*Προοιμίου*). ‘Ο ρήτωρ ἐκθέτει καὶ συμβουλεύει τὴν ἐκλογὴν τῆς δρθοτέρας γνώμης πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πόλεως.

§ 3+15 (*Διήγησις*). ‘Ο ρήτωρ δηλοῖ: α') Τί πρέπει νὰ πραχθῇ. β') Τὰ αὕτια δι' ἢ ἀποκλείεται συνδιασταγή Ὀλυνθίων πρὸς Φιλιππον καὶ ἐπιβάλλεται ἀμεσος δρᾶσις τῶν Ἀθηναίων. γ') Τὴν ὄφειλομένην εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν εὐμένειαν τῶν Θεῶν. δ') Τὸν ἐκ τῆς ἀμελείας τῶν Ἀθηναίων ἐπικρεμάμενον κίνδυνον ὑποδουλώσεως τοῦ πατρίου ἐδάφους.

§ 16+20 (*Πρόθεσις*). ‘Ο ρήτωρ θέτων ὑπεράνω τῆς προσωπικῆς του ὀσφαλείας τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος προτείνει ἀποστολὴν διπλοῦ ἐκστρατευτικοῦ σῶματος, τοῦ δποίου ἢ οἰκονομικὴ συντήρησις θάξητηθῇ ἢ ἐκ τῆς μετατροπῆς τῶν θεωρικῶν χρημάτων εἰς στρατιωτικὰ ἢ ἔξι ἀναγκαστικῆς εἰσφορᾶς.

§ 21+27 (*Πίστις*). ‘Ο ρήτωρ ἀποδεικνύει: 1) "Οτι πολιτικῶς καὶ οἰκονομικῶς ὁ Φιλιππος ἔχει περιαχθῆ εἰς δυσχερῆ θέσιν." 2) "Οτι ἡ τυχὸν διεξαγωγὴ τοῦ πολέμου ὑπὸ τοῦ Φιλίππου εἰς τὴν Ἀττικὴν συνεπάγεται ἀναμφισβήτητος ύλικδας καὶ ἡθικδας ζημίας ἀνυπολογίστους."

§ 28 (*Ἐπιλόγος*). ‘Ο ρήτωρ 1) συνιστᾶ εἰς πάντα πολίτην Ἀθηναίον τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ 2) εὑδωσιν τῶν προσπαθειῶν εἰς πάντας.

Δ'. Γνωμικὰ Α' Ὀλυνθιακοῦ.

1. "Απιστον ταῖς πολιτείαις ἢ τυραννίς ἀλλως τε κάν δμορον χώραν ἔχωσι (§ 4-5).

2. "Αν μέν γάρ, δος ἂν τις λάβῃ, καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν, ἀν δ' ἀναλώσας λάθῃ, συνανήλωσε καὶ τὸ μεμνήσθαι τὴν χάριν (§ 10-11).

3. Οι μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς δρθῶς ούδε, εἰ συνέβῃ τι παρὰ τῶν θεῶν χρηστόν, μνημονεύουσι (§ 10-11).

4. Πρὸς γάρ τὸ τελευταῖον ἐκβάν ἔκαστον τῶν πρὶν ὑπαρξάντων κρίνεται (§ 10-11).

5. Τὸ προῖεσθαι καθ' ἔκαστον ἀεὶ τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀλυσιτελές (§ 14 - 15).
6. "Ωσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥάβδιος ἐπὶ μεγάλοις τόκοις μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν (§ 14 - 15).
7. Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν Ἰσως φῆσαι τις ἀν ῥάβδιον καὶ παντὸς εἶναι, τὸ δ' ὑπέρ τῶν παρόντων, δ.τι δεῖ πράττειν, ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβιούλου (§ 16).
8. Δεῖ δὲ χρημάτων καὶ ἀνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων (§ 19 - 20).
9. "Απιστα τὰ Θετταλῶν δήπου φύσει καὶ ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις (§ 21 - 22).
10. Τὸ γάρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς δυοήτοις γίγνεται (§ 23).
11. Διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τ' ἀγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι (§ 23).
12. Ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσι (§ 27).
13. "Οποῖ' ἄττ' ἀν ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε (§ 28).

ΔΗΜΟΣ ΘΕΝΟΥΣ

Α' ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ

§ 1+2 (Προοίμιον)

Κείμενον

Ως ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ἀντὶ πολλῶν χρημάτων
νομίζω ύμᾶς ἐλέσθαι ἂν,

εἰ φανερὸν γένοιτο
τὸ μέλλον
συνοίσειν τῇ πόλει,
περὶ δὲ
νυνὶ σκοπεῖτε.
“Οτε τοίνυν τοῦθον
οὕτως ἔχει,
προσήκει ἐθέλειν

ἀκούειν προθύμως
τῶν βουλομένων

συμβουλεύειν·
οὐ γάρ μόνον,
εἰ ἥκει τις

ἐσκεμμένος (εἰπεῖν)
χρήσιμόν τι
τοῦτο ἀκούσαντες
λάβοιτ’ ἄν,
ἀλλὰ καὶ ὑπολαμβάνω
τῆς ύμετέρας τύχης
(τὸ) ἐπελθεῖν ἀν ἐνίοις

εἰπεῖν ἐκ τοῦ παραχρῆμα
πολλὰ τῶν δεόντων,
ώστε γενέσθαι ύμῖν
ἔξ απάντων
ράδιαν τὴν αἴρεσιν τοῦ συμ-
φέροντος.

‘Ο μὲν οὖν παρὼν καιρός,

ως ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
λέγει μόνον οὐχὶ¹
φωνὴν ἀφιείς,

Μετάφρασις

Ανδρες Ἀθηναῖοι,
ἀντὶ πολλῶν χρημάτων
νομίζω, δτὶ σεῖς θὰ ἐπροτιμού-
σατε,

εὰν ἡθελε γίνει φανερὸν
ἔκεινο, τὸ ὅποιον πρόκειται
νὰ ὠφελήσῃ τὴν πόλιν,
ἐν σχέσει πρὸς αὐτὰ, διὰ τάδποτα
τώρα δὰ σκέπτεσθε.

Ἐπειδὴ λοιπὸν τὸ ζήτημα
ἔτσι εἶναι,
ἀρμόζει νὰ ἔχετε σταθεράν γνώ-
μην

νὰ ἀκούετε μὲ προσοχὴν
ἔκεινους, οἱ δποῖοι ἔχουν τὴν
διάθεσιν

νὰ (σᾶς) συμβουλεύουν·
διότι δχι μόνον,
εὰν ἀνέρχεται κανεὶς (εἰς τὸ
βῆμα)

προμελετημένος (νὰ προτείνῃ)
κάποιαν ὡφέλιμον γνώμην,
ὅταν ἀκούσετε αὐτήν,
δύνασθε νὰ (τὴν) ἐννοήσετε,
ἀλλὰ προσέτι θεωρῶ,
δτὶ εἶναι ἔργον τῆς τύχης σας,
(τὸ) δτὶ δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν
νοῦν μερικῶν

νὰ προτείνουν ἐκ τοῦ προχείρου
πολλὰ ἀπὸ τὰ πρέποντα,
ώστε ν’ ἀποβῇ εἰς σᾶς
ἀπὸ δλας γενικῶς (τὰς γνώμας)
εὔκολος ἢ ἐκλογὴ τοῦ συμφέ-
ροντος.

‘Η μὲν λοιπὸν παροῦσα περί-
στασις,
ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
λέγει σχεδὸν
κραυγάζουσα,

ὅτι ἀντιληπτέον (ἐστίν)
οὐ μὲν αὐτοῖς
τῶν πραγμάτων ἔκείνων,
εἰπερ φροντίζετε
ὑπέρ σωτηρίας αὐτῶν.
ἡμεῖς δὲ οὐκ οἶδ',
δοντινα τρόπον δοκοῦμέν μοι
ἔχειν πρὸς αὐτά

ὅτι πρέπει νὰ ἐπιληφθῆτε
σεῖς οἱ ἔδιοι
τῶν ύποθέσεων ἔκείνων,
έὰν πράγματι ἐνδιαφέρεσθε
διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτῶν.
ἡμεῖς δμως δὲν γνωρίζω,
κατὰ ποῖον τρόπον φαινόμεθα,
ὅτι ἔχομεν διατεθῆ πρὸς αὐτά.

Γραμματικά.—πολλῶν ἐπίθ. θετ. βιθ. (πολὺς—πλείων—πλεῖστος). οὐ μᾶς προ. ἀντων. β. προς. (σύ). ἄν δυνητικόν μόριον (=θά, ήθελε, δυρήσομαι, αἱρεθῆσθαι, εἰλόμην, ἥρεθην, ἥρημαι, ἥρημην τὸ ἐνεργ. αἱρῶ=εύκτ. ἀρ. β' τοῦ ἀποθ. γένοντο, ἑγινόμην, γενήσομαι, ἔγενόμην, γέ-
ζημελῶν, μελλήσω, ἐμέλλησα. συνοίσει, συνήνεγκε, συνενήνοχε, συνενηνόχει. σκοπεῖτε ἐν. τοῦ σκοπέω, ὁ, ἐκόπους; σκέψομαι, ἐσκεψάμην, ἕσκεψμαι, ἐσκέψμην. προσήκει ἐνεσ. ἀπρός. ρῆμ. προσήκει, προσήξει. ἐθέλειν ἀπαρ. ἐν. τοῦ θέληκα, ἡθελήκειν. ἀκούειν ἀπαρ. ἐν. τοῦ ἀκούω, ἡκουον. ἀκούσομαι, λόμην καὶ ἡβουλόμην, βουλήσομαι, ἐβουλήθην καὶ ἡβουλήθη·, βεβούλη-
ζησεις ἐν. μὲ σημασ. παρακ. τοῦ ἥκω, ἥκον, ἥξω, ἥλθον καὶ ἀφικόμην, ἐλή-
βάνω, ἐλέμβανον, λήψομαι, ἔλαβον, εἴληφα, εἰλήφειν. ἔνιοι ἀρ. ἀντ. που ἐπέρχεται, ἐπήρει, ἐπεισι, ἐπήλθε, ἐπελήλυθε, ἐπελήλυθει. εἰπεῖν ἀπαρ. εἰρήκα, εἰρήκειν. ἔραδίαν ἐπίθ. θετ. βιθ. (ἔρδιος—ἔράων—ἔραστος), γενέσθαι μετ. ἐν. τοῦ πάρειμε, παρῆν, παρέσομαι, παρεγενόμην, κ.λ.π. ἀφιεῖται μετ. ἐν. τοῦ ἀφίημι, ἀφίην, ἀφήσω, ἀφῆκα, ὀφεῖκα, ὀφείκειν. τοῦτο δεικτ. ἀντων. (οὗτος—αὕτη—τοῦτο). ἔκείνων δεικτ. ἀντων. (ἔκείνος—ἔκεινη—ἔ-
κεινο). οὐ μὲν αὐτοῖς αὐτόπ. ἀντων. β' προς. (ἔμαυτοῦ—σεαυτοῦ—ἔαυτοῦ). ἀντιληπτέον ρηματ. ἐπίθ. ἐκ τοῦ ἀντιλαμβάνομαι λοιδυναμοῦν μὲ τὸ (δεῖ
ἡμεῖς προς. ἀντων. α' προς. (ἔγώ). οἰδα παρακ. μὲ σημασ. ἐν. ἔδειν καὶ
τι. καὶ φροντίσω, ἐφρόντισα, πεφρόντικα, ἐπεφροντίκειν. δοκοῦμεν ἐν.
τοῦ προσωπικοῦ ρῆμ. δοκῶ, ἐδόκουν, δόξω, ἐδοξά, δέδοκται, ἐδέδοκτο
(ἀπροσώπως) καὶ προσωπικῶς δεδόκηκα.

Συντακτικά.—ἀντί...νομίζω κυρία πρότ. νομίζω ρῆμα. (ἔγώ) ύποκ. ἐλέ-
ύποκ. τοῦ ἀπαρ. τεθὲν κατ' αἵτιατ., διότι εἶναι ἐτεροπροσωπία. εἰ φαγε-
καὶ ἀντικ. εἰς τὸ ἐλέσθαι. φαγερδον κατηγ. τῇ πόλει ἀντικ. τοῦ συνοίσειν.
περὶ ὧν.. ἀναφ. πρ. περὶ ὧν ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. ἀντὶ πολλῶν χρη-
στῶν ὡς πρῶτος δρός συγκρίσεως, διότι τὸ αἱροῦμαι ἔχει συγκριτικὴν σημα-
τικήν περίοδον αὐτὴν ύπάρχει ύποθετικός λόγος: εἰ γένοιτο (ύπο-

θέσις) + *νομίζω* ἂν ἐλέσθαι ή δτις ἔλοισθε ἄν, διότι τὸ δυνητικὸν ἀπαρ. λεσδυναμεῖ μὲ δυνητικὴν εὐκτικὴν (ἀπόδοσις); εἰναι γ' εἶδους καὶ δηλοὶ ἀπλῆν σκέψιν τοῦ λέγοντος. δτε... ἔχει αἰτιολ. πρότασις. προσήκει... συμβουλεύειν κυρίᾳ πρότ. προσήκει ρῆμα ἀπρόσ. ἔθέλειν ὑποκ., διότι τὰ ἀπρόσ. ρήματα δέχονται ως ὑποκ. ἀπαρ. (ὑμᾶς) ὑποκ. τοῦ ἔθέλειν. ἀκούειν ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἔξαρτώμενον ἀπὸ τὸ ἐφετικὸν ρῆμα ἔθέλειν. (ὑμᾶς) ἐπίσης ὑποκ. τοῦ ἀκούειν. προσθύμως ἐπίρρ. διορ. τρόπου εἰς τὸ ἀκούειν. τῶν βουλομένων ἀντικ. τοῦ ἀκούειν (ἀκούω τινδες) καὶ μετ. ἐπιθ. συμβουλεύειν ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἔξαρτώμενον ἐκ τοῦ ἐφετικοῦ βουλομένων. εἰ τι...τις ὑποθ. πρότ. ἔχει ρῆμα. τις ὑποκ. ἐσκεμμένος τροπ. μετ. (εἰπεῖν) ἐννοεῖται ἀντικ. τι σύστοιχον ἀντικ. χρήσιμον ἐπιθ. διορ. οὐ γάρ... λάβοιτε κυρίᾳ πρότ. λάβοιτε ρῆμα. (ὑμεῖς) ὑποκ. τοῦτο ἀντικείμ. ἀκούσαντες χρονικούποθετικὴ μετ. τῆς τύχης γεν. κατηγορηματικὴ. (τὸ) ἐπεκλεῖν. ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐνίσις δοτ. προσωπ. εἰπεῖν ὑποκ. τοῦ ἀπροσ-ἐπεκλεῖν. πολλὰ σύστοιχον ἀντικ. τῶν δεόντων γεν. διαιρετικὴ. ὥστε... γενέσθαι ἀπαρεμφατικὴ συμπερασματικὴ πρότ. γενέσθαι ἀπαρ. ἀντικ. ρῆμ. τὴν αἴρεσιν ὑποκ. ἔδιλαν κατηγ. ὑμῖν δοτ. κτητικὴ. συμφέροντος γεν. ἀντικειμενικὴ εἰς τὸ αἴρεσιν (αἴροντας τι). Ἐπίσης εἰς τὴν περίοδον αὐτὴν ἔχομεν ὑποθ. λόγον. εἰ ἔχει (ὑπόθεσις) + λάβοιτε ἄν (ἀπόδοσις) εἶναι α' εἶδους καὶ δηλοὶ τὸ πραγματικὸν. δ μέν... ἀφιεῖς κυρίᾳ πρότ. λέγει ρ. καιρὸς ὑποκ. ὅ παρὼν ἐπιθετ. μετ. ἀφιεῖς τροπ. μετ. φωνὴν ἀντικ. δτι... ἐστὶν εἰδικὴ πρότ. (δεῖ ἀντιληφθεῖσθαι ὑμᾶς αὐτοὺς τῶν πραγμάτων). ὑμῖν αὐτοῖς ποιητικὸν αἴτιον (τὸ δοποῖον τίθεται πάντοτε κατὰ πτῶσιν δοτικὴν ἐπὶ τῶν εἰς—τὸς καὶ—τέος ρῆμ. ἐπιθ. καὶ ἐπὶ τῶν παρακ. καὶ ὑπερσ. τῶν παθητικῶν ρημάτων. τῶν πραγμάτων ἀντικ. εἰς τὸ ἀντιληφτέον ἔστι. εἰ.τερ φροντίζετε ὑποθ. πρότ. ὑπὲρ σωτηρίας ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ αὐτῶν γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ σωτηρίας· καὶ ἔδω εἶναι ὑποθ. λόγος α' εἶδους δηλῶν τὸ πραγματικόν. εἰπερ φροντίζετε (ὑπόθεσις) + ἀντιληφτέον ἔστιν (ἀπόδοσις) ὑποθ. λόγος α' εἶδους (πραγματικὸν) οὐκ οἰδα κυρίᾳ πρότ. (ἔγω) ὑποκ. δντινα τρόπον ἡμεῖς δοκούμενοι μοι ἔχειν πρόδες αὐτὰ πλαγία ἐρωτημ. πρότ. χρησιμεύουσα ως ἀντικ. εἰς τὸ οἰδα. δοκούμενον ρῆμα προσωπικόν. ἡμεῖς ὑποκ. ἔχειν ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἔξαρτώμενον ἀπὸ τὸ δοξαστικὸν δοκούμενον. μοι δοτ. προσωπική. πρόδες αὐτὰ ἐμπρόθ. διορ. διευθύνσεως.

Αἰσθητικά. — πολλῶν ἄν... χρημάτων (σχῆμα ὑπερβατόν), δταν ἀποχωρίζεται μία λέξις ἀπὸ ἄλλης μετὰ τῆς δποιας συνδέεται συντακτικῶς καὶ λογικῶς διὰ νὰ ἔξαρθῇ ή σημασία αὐτῆς. τὸ μέλλον συνοίσειν (περίφρασις). δτε τοίνυν τοῦθ' οὐτως ἔχει (παρέχησις τοῦ τ.), δταν παρατάσσωνται δμοιοι φθόγγοι διὰ νὰ ἔξαρθῃ ἐνταῦθα τὸ τοῦθ'. προσήκει προσθύμως (παρήχησις), διότι παρατίθενται δμόχοι λέξεις εἰς τὴν ἀρχὴν (πρόσ—προ). προσήκει, προσθύμως καὶ ἔθέλειν, ἀκούειν καὶ βουλομένων. συμβουλεύειν—(πάρισον), καθ' ὅ αἱ συλλαβαὶ τῶν ζευγῶν εἶναι ἵσαι· ἡ ἀπαγγελία των εἶναι ρυθμικὴ στηριζομένη εἰς τὸ παροξύτονον αὐτῶν. ἔθέλειν—ἀκούειν—συμβουλεύειν (δμοιοτέλευτον), διότι δμοιοκαταληκτοῦν τὰ συνεχῆ ἀπαρέμφ. βουλομένων—συμβουλεύειν (παρέχησις). λέγει δημόδες (προσωποποιία), δταν τὰ δψυχα παρίστανται ως δψυχα καὶ οὗτω ἀποτὰ δ λόγος ἔμφασιν, κίνησιν καὶ ζωήν. τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἔκεινων αὐτοῖς (διπλοῦν ὑπερβατόν)=τῶν πραγμάτων ἔκεινων ὑμῖν αὐτοῖς διὰ νὰ δείξῃ τὸ ἀλληλένδετον τῶν Ὀλυμπιακῶν πραγμάτων πρόδες τοὺς Ἀθηναίους. ἐσκεμμένος ἔχει τις (εἰρωνεία), δταν πρόδες χλευασμὸν χρησιμοποιῇ λέξεις τινὰς ἀντι τῶν ἐναντίων, διότι οἱ ἐκ προπαρασκευῆς προλαλήσαντες ρήτορες συνεβούλευον τὰ ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν πόλιν. εἰπερ ὑπὲρ (παρέχησις) τῶν λέξεων διὰ τοῦ π καὶ ἡ πρόδες ἔξαρσιν τῆς ἐννοίας τῆς σωτηρίας. δντινα.. τρόπον. (ὑπερβατόν). οὐκ οἰδες δντινά μοι δοκούμενον. (παρασιώπησις), διότι τὸ νόημα δὲν ἐκφράζεται σαφῶς, ἀλλὰ μόνον ὑποδηλοῦται, ἵνα μὴ προκληθῇ δυσαρέσκεια. Ὁ ρήτωρ φαινομενικῶς ἀπορεῖ,

Ἐνῷ κατὰ βάθος πιστεύει, δτι οἱ Ἀθηναῖοι οὐδεμίαν διάθεσιν ἔχουν. δοκοῦμεν ὅμιλῶν εἰς α' πρόσωπον ἐμφανίζεται ως εἰλικρινῆς καὶ εὐγενῆς. δὲ μὲν οὐν παρὸν καιρός—ἥμεις δὲ οὐκ οἴδα (ἀντίθεσις), ἐνῷ δὲ "Ολυνθός ἐπικαλεῖται βοήθειαν, οἱ Ἀθηναῖοι ἀδρανοῦν.

Πραγματικά.—Εἰς τὸ βῆμα τῆς Πνυκὸς ἀντηγεῖ ὡς βροντὴ κεραυνοῦ ἡ φωνὴ τοῦ ἑθνικόφρονος ὁρτορος. ἀντὶ σολλῶν χρημάτων. Ἐπειδὴ ἐπεκράτει ἡ φήμη, δτι δὲ προπαγάνδα τοῦ Φιλίππου διέθετε τεράστια ποσά εἰς τοὺς Μακεδονίζοντας, δὲ Δημοσθένης κολακεύει τὴν ἀφιλοχρηματίαν τῶν Ἀθηναίων ἔναντι τῆς φιλοπατρίας των. Τοιούτοι προπαγανδισταὶ ησαν ὁ ἐπώνυμος ἄρχων Εὔβουλος, Αἰσχίνης, Δημάδης, Φωκίων κλπ. Ἐπίσης διὰ τῆς λέξεως χρημάτων ὁ ὄγτωρ ὑπαινίσσεται ἐπιτηδείως τὰ θεωρικά, περὶ ὧν κατωτέρῳ διμίλει (§ 19+20). περὶ δὲν. Σχοπὸς τῆς συνόδου τῆς Ἐκκλησίας ἥτο δὲ λῆψις ἀποφάσεως περὶ παροχῆς δὲ μὴ βοηθείας εἰς τοὺς Ὄλυνθίους τούννυν διμήτῳ οὐδενός ἀντιλέγοντος ἀποφαίνεται συμπερασματικῶς. τοῦθ' διτὶ δηλ. προτιμοῦν τὸ συμφέρον τῆς πόλεως παρὰ τὰ χρήματα τῆς προπαγάνδας. τῆς διμετέρας τύχης. Ὁ ρήτωρ κολακεύει τοὺς Ἀθηναίους ὡς πολὺ τυχηρούς, διότι διμιλοῦντες ἔκ τοῦ προχείρου (πχ. δ. Δημάδης) ή ἐκ προπαρασκευῆς (πχ. δ. Δημοσθένης, δ. Περικλῆς) προτείνουν ὁρθάς γγώμας εἰς πεῖσμα τῆς κατάρας τοῦ Ποσειδῶνος νὰ μὴ σκέπτωνται ὁρθῶς. Ἡ δργὴ τοῦ θεοῦ ὠφείλετο εἰς τὸ γεγονός, δτι ἀντ' αὐτοῦ προεκρίθη ἡ Ἀθηνᾶς ὡς πολιούχος τῆς πόλεως.

Εἰς τὴν «Ἀγαθὴν Τόχην» οἱ Ἀθηναῖοι ἰδουσαν ναὸν ἔγγυς τοῦ Πρυτανείου. ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν, δηλ. τῆς διατηρήσεως τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τῶν Ὄλυνθίων. πρὸς αὐτά, δηλ. τὰ Ὄλυνθιακά πράγματα. οὐκ οἶδος δυτινὰ τρόπον. πολὺ ἀμελῶς διετέθημεν.

Νόμοια.—Εἰς τὸ προοίμιον τοῦ λόγου του ὁ Δημοσθένης διὰ νὰ κερδίσῃ τὴν συμπάθειαν τῶν Ἀθηναίων, οἱ δόποιοι συνελθόντες εἰς τὴν Πνύκα προκείται νὰ ἀποφασίσουν περὶ τῆς ἀποστολῆς δὲ μὴ βοηθείας πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Φιλίππου πολιορκουμένην σύμμαχόν των Ὄλυνθον, λέγει διτὶ ἀσφαλῶς αὐτοὶ θὰ προτιμήσουν τὴν τιμίαν ὁδὸν τῆς συμπαραστάσεως καὶ ἐνισχύσεως τῶν Ὄλυνθίων, πρᾶγμα τὸ δόποιον ἀποτελεῖ συμφέρον Κρατικὸν (ἰδέας) παρὰ τὰ πολλὰ χρήματα τῆς προπαγάνδας τοῦ Φιλίππου (ὑληρ). Ἐπίσης συνιστᾶ νὰ παρακολουθοῦν μὲ ἐνδιαφέρον δόλους τοὺς ὁρτορας, οἱ δόποιοι ἐκθέτουν τὴν γνώμην των εἰτε εἰναι παρεσκευασμένοι εἰτε ἀπαράσκευοι, διότι τὸ θὰ δύνθοιν νὰ ἔκλεξουν τὴν ὁδοθέραν γνώμην, δὲ δόποια θὰ εἰναι συμφέρουσα εἰς τὴν πόλιν των. Ἐπίσης τονίζει, διτὶ εἰναι μοναδικὴ εὐκαιρία νὰ ἐπεμβούν αὐτοπροσώπως ὑπὲρ τῶν Ὄλυνθίων, διότι δὲ μέχρι τοῦδε στάσις των εἰναι ἀχαρακτήριστος.

Περιληψις.—Ἡ πρόθυμος παρακολούθησις παντὸς ὁρτορος διμιλοῦτος εἰτε ἐκ προπαρασκευῆς εἰτε ἐκ τοῦ προχείρου καὶ δὲ προσωπικὴ ἐπέμβασις ὑπὲρ τῶν Ὄλυνθίων εἰναι ἐπιβεβλημένα καθήκοντα τῶν Ἀθηναίων.

§ 3 (Διήγησις)

"Εστι δὴ τὰ γ' ἔμοι δοκοῦντα	Λοιπὸν δὲ γνώμη μου τούλαχι-
	στον εἶναι
ψηφίσασθαι μὲν ἥδη	νὰ ἀποφασίσετε μὲν ἀμέσως
τὴν βοήθειαν	περὶ τῆς ἀποστολῆς βοηθείας
καὶ παρασκευάσασθαι τὴν τα-	καὶ νὰ (τὴν) ἐτοιμάσετε τάχιστα
χίστην,	
ὅπως ἐνθένδε βοηθήσητε	ὅπως ἀπ' ἕδω στελλετε στρατὸν
καὶ μὴ πάθητε ταύτων,	καὶ μὴ πάθετε τὸ ἴδιον,

δπερ καὶ πρότερον (έπάθετε),

πρεσβείαν δὲ πέμπειν,
ἥτις ταῦτ' ἔρει
καὶ παρέσται

τοῖς πράγμασιν·
ώς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος,

μὴ τρέψηται

καὶ πάρασπάσηται τι
τῶν ὅλων πραγμάτων

πανομργος δν
καὶ δεινὸς ἄνθρωπος
πράγμασι χρῆσθαι,

τὰ μὲν εἴκων,
ἥνικ' ἀν τύχη (εἴκων),
τὰ δ' ἀπειλῶν
(ἄξιόπιστος δ' ἀν εἰκότως φαί-

νοιτο)

(εἰ ἀπειλοή),
τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων
καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν.

τὸ δποῖον ἀκριβῶς καὶ πρότερον
(έπάθατε),

γὰ στείλετε δὲ πρεσβείαν,
ἴνα αὕτη ἀνακοινώσῃ ταῦτα
καὶ παρακολουθήσῃ ἐκ τοῦ πλη-
σίον

τὴν ἑξέλιξιν τῆς καταστάσεως·
διότι τοῦτο πρὸ πάντων εἶναι
φύσιος,

μήπως δηλ. τρέψῃ μὲ τὸ μέρος
του

καὶ παρασύρῃ κάποιο σπου-
δαῖον σημεῖον

ἐκ τῆς ὅλης πολιτικῆς καταστά-
σεως,

ἔπειδὴ εἶναι πολυμήχανος
καὶ ίκανὸς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος
εἰς τὸ νὰ ἐπωφελῇται τὰς περι-
στάσεις,

ἄλλοτε μὲν ύποχωρῶν,
δσάκις τύχη (νὰ ύποχωρῇ),
ἄλλοτε δὲ ἀπειλῶν
(εὔλόγως δὲ θὰ ἐφαίνετο ἀξιό-
πιστος)

(ἐὰν ἡπείλει),
ἄλλοτε δὲ συκοφαντῶν ἡμᾶς
καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν. καὶ μάλιστα τὴν ἀπουσίαν μας.

Γραμματικά.—ἔστι. παροιδύνεται: 1) ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως, 2) ἐπὶ ὑπαρκτικῆς σημασίας, δια τοῦ κατωτέρω, 3) δια τοῦ συνώνυμον τοῦ ἔξεστι: (§ 20) καὶ 4) ἐπὶ ἐρωτήσεων, ἐμφατικῶν φράσεων κλπ. ἔμοι προσ. ὄντων. (ἔγω). τὰ δοκοῦντα μετ. ἐν. τοῦ δοκέει -εῖ (ἀπρόσ.) ἐδόκει, δόξει, ἐδόξε, δέδοκται καὶ δεδογμένον ἐστί, ἐδέδοκτο καὶ δεδογμένον ἦν. ψη-
φίσασθαι ἀπαρ. ἀρ. α' τοῦ ψηφίζομαι, ἐψηφιζόμην, ψηφιοῦμαι, ψηφι-
σθήσομαι, ἐψηφισάμην, ἐψηφισθήση, ἐψηφισμην. παρασκευάσα-
σθαι ἀπαρ. ἀρ. α' τοῦ παρασκευάζομαι, παρεσκευαζόμην, παρασκευά-
σομαι, παρασκευασθήσομαι, παρεσκευασθήση, παρεσκευάσθηση, παρε-
σκευάσσω, παρεσκευάσσημην. ταχίστην ἐπιορηματικοποιηθὲν ἐπίθετον
ὑπερθ. βαθ. (ταχὺς — θάττων — τάχιστος). πάθητε ύποτακτ. ἀρ. β' τοῦ
πάσχω, ἐπασχον, πείσομαι, ἔπαθον, πέπονθα, ἐπεπόνθειν. ταῦτη (κρᾶ-
σις) ἡ ταῦτη ἔναρθρος ἐπαναληπτικὴ διντων.. τῆς δποίας τὸ ούδετ. ἐπὶ
κράσεων προσθέτει τὸ (ν) πέμπτεν ἀπαρ. ἐν. τοῦ πέμπτω, ἐπεμπον.
πέμψω, ἐπεμψα, πέπομφα, ἐπεπόμψειν. ἥτις ἀναφ. ὄντων. (δοτις—ητις—
δ, τι). ἐρεῖ—παρέσται μέλλοντες τῶν ρημ. λέγω καὶ πάρειμ. μάλιστα
ἐπίρρ. ύπερθ. βαθμ. (μάλα—μᾶλλον—μάλιστα). ὢν μετ. ἐν. τοῦ εἰμι. ἄν-
θρωπος (κρᾶσις)= ὁ ἄνθρωπος. χρῆσθαι ἀπαρ. ἐν. τοῦ χρήσομαι -ώμαι,
ἐχρῶμην, χρήσομαι, χρηστήσομαι, ἔχρησάμην, χρήσθην, κέχρημαι, ἔκε-
χρήμην. εἰκων μετ. ἐν. τοῦ εἰκων, εἰκον, εἰξω, εἰξα· τύχη ύποτ. ἀρ. β'

τοῦ ταχιστην, ἐτύγχανον, τεύξομαι, ἔτυχον, τετύχηκα, ἐτετυχήκειν. ἀπειλῶν μετ. ἐν. τοῦ ἀπειλέω-ῶ, ἡπελουν, ἀπειλῆσω, ἡπείλησα, ἀπειλῆσας ἔχω, ἀπειλῆσας εἰχον. φαινόντο εύκτ. ἐν. τοῦ φαινομαι, ἐφαινόμην, φανοῦμαι, φανήσομαι, ἐφηνάμην, ἐφάνην, πέφηνα καὶ πέφασμαι, ἐπεφήνειν καὶ ἐπεφάσμην. διαβάλλων μετ. ἐν. τοῦ διαβάλλω, διεβάλλον, διαβάλω, διέβαλον, διαβέβληκα, διεβεβλήκειν. τρέψηται ύποτ. ἀορ. α' τοῦ τρέπομαι (μέσον πλάγιον), ἐτρεπομην, τρέψομαι, τραπήσομαι, ἐτρεψάμην, ἐτραπόμην, ἐτράπην, τέτραμμαι, ἐτετράμμην. παρασπάσηται ύποτ. ἀορ. α' τοῦ παρασπάμαι, παρεσπώμην, παρασπάσομαι, παρασπασθήσομαι, παρεσπασάμην, παρεσπάσθην, παρέσπομαι, παρεσπάσμην.

Συντακτικά.—*"Ἔστι... ταχίστην κυρία πρότ. ἔστι ρ. τὰ δοκοῦντα ύποκ. ἔμοι δοτ. προσωπική. ἔστι τὰ γ' ἔμοι δοκοῦντα—ἢ γ' ἔμοι δοκεῖ=δοκῶ. ψηφίσασθαι, παρασκευάσασθαι, πέμπειν (τελ. ἀτπρ.) ἐξαρτώμενα ἀπό τὸ δοκοῦντα, τὸ ὄποιον καὶ ἐπεξηγοῦν. (ὑμᾶς) ύποκ. ἐννοούμενον τῶν ἀπαρ. βοήθειαν ἀντ. εἰς τὸ ψηφίσασθαι. τὴν ταχίστην (ὅδὸν) ἀντικ. εἰς τὸ πέμπειν. ἐνθένδε ἐπιρρ. διορ. τῆς ἀπό τόπου κινήσεως. δπερ .. ἀναφ. πρότ. (ἐπάθετε) ἐννοούμενον ρῆμα. (ὑμεῖς) ύποκ. ἐννοούμενον. δπερ (πάθημα) σύστοιχον ἀντικ. πρότερον ἐπιρρ. διορ. χρόνου. ήτις... ἀναφ. τελ. πρότ. ἔρει ρ. ήτις ύποκ. ταῦτα σύστοιχον ἀντικ. τοῖς πράγμασιν ἀντικ. εἰς τὸ παρέσταται. ὅς... δέος αἰτιολ. πρότ αἰτιολογούσα τὸ πρεοβείαν πέμπειν ἔστι ρ. τοῦτο ύποκ. δέος κατηγ. μάλιστα ἐπιρρ. διορ. ποσοῦ. μὴ τρέψηται καὶ παρασπάσηται ἐνδοιαστική πρότασις ἐξαρτώμενη ἐκ τοῦ δέος. (Φίλιππος) ύποκ. ἐννοούμενον. τὶ ἀντικ. τῶν πραγμάτων γεν. διαιρ. ὁν αἰτιολ. μετ. ἀνθρωπος ύποκ. πανοῦργος—δεινὸς κατηγ. χρῆσθαι. ἀπαρ. ἀναφορᾶς. πράγμασι ἀντικ. εἰκων, ἀπειλῶν, διαβάλλων τροπ. μετ. ἀξιόπιστος κατηγ. εἰκότως ἐπιρρ. διορ. τρόπου. ἡμᾶς—ἀπονούσιν ἀντικ. εἰς τὸ διαβάλλων. καὶ τὴν... δ καὶ ἔχει ἐπιτακτικὴν σημασίαν. ἥντη' ἀν τύχη χρον. πρότ. ἔχουσα ώς ἐννοούμενην μετ. τὸ (εἰκων). ἀξιόπιστος... φαινόντο εἶναι ἀπόδοσις τῆς ἐννοούμενης ύποθέσεως (εἰς ἀπειλοίη) ἀποτελούσαι ύποθ. λόγον γ' εἴδους δηλούντα ἀπλῆν σκέψιν τοῦ λέγοντος.*

Αἰσθητικά.—*ἔστι τὰ δοκοῦντα (ἀττικὸν σχῆμα ἢ ἀττικὴ σύνταξις). δταν τὸ ύποκ. εἶναι γένους οὐδετέρου καὶ ἀριθμοῦ πληθυντ., τὸ ρῆμα τίθεται εἰς τὸν ἑνικόν. ἥδη—ταχίστην (συνωνυμία) πρὸς ἔξαρσιν τῆς ταχύτητος μεθ' ἡς πρέπει νὰ ἐνεργήσουν. πρεοβείαν (μετωνυμία) ἀντὶ πρεοβευτάς, δταν τίθεται τὸ ἀφηρημένον ἀντὶ συγκεκριμένου. διαβάλλων τὴν ἀπονοίαν (προσωποποιία) ἀντὶ διαβάλλων ἡμᾶς, διότι ἀπουσιάζουμεν. τρέψηται καὶ παρασπάσηται (συνωνυμία), διότι ἔχουν. τὴν αὐτὴν σημασίαν τὰ ρῆματα καθιστῶντα ζωηράν τὴν ἔννοιαν αὐτῶν.*

Πραγματικά.—*ἥδη. ἡ ἀκαριαία ἐπέμιβασις θὰ σώσῃ τοὺς Ὀλυμπίους, ἐνῷ ἡ βραδύτης θὰ προεξιφλήσῃ τὴν ἥτταν, δπως συνέβη μὲ τὴν Πύδναν, Ποτείδαιων κλπ. ψηφίσασθαι. ἡ ψηφοφορία εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου ἐγίνετο ἡ διὰ τῆς ωρίγεως ψήφου ἐντος τῆς ψηφοδόχου ὑδρίας ἢ δι' ἀνατάσεως τῶν χειρῶν. ἐνθένθε. πρέπει νὰ πολεμήσουν οἱ Ἀθηναῖοι αὐτοπροσώπως καὶ ὅχι διὰ μισθοφόρων, δπως εἰς τὸ παρελθόν τιχνὰ ἐγίνετο. Πλὴν τῶν Ἀθηναίων καὶ ἄλλων πόλεις τῆς Ἑλλάδος εὐημεροῦσαι συνετήρουν μισθοφορικὸν στρατὸν μιμούμεναι τοὺς Πέρσας. δπερ καὶ πρότερον, οἱ Ἀθηναῖοι λόγῳ τῆς ἀδρανείας των ἔχασαν τὴν Ἀμφίπολιν, Πύδναν, Ποτείδαιων καὶ λοιπὰς πόλεις. ταῦτα. τὴν ἀπάφασιν καὶ τὴν προειμασίαν. ἀνθρωπος. ἔστι ἀποκαλεῖ τὸν Φίλιππον περιφρονητικῶς ὁ Δημοσθένες, μὴ θέλων νὰ ἀναφέρῃ τὸ δονομά του. εἰκων. δταν παρεχωρησεν εἰς τοὺς Ὀλυμπίους τὸν Ἀνθεμοῦντα καὶ τὴν Ποτείδαιων ὡς ἀντάλλαγμα τῆς συνεργασίας των ἡ διὰ νὰ ἀποκρύψῃ τοὺς πονη-*

ρούς σκοπούς του (356 π.Χ.). **ἀξιόπιστος.** ὁ Φίλιππος ἐπραγματοποίει τὰς ἀπειλάς του, διότι πολλάς πόλεις ἔκυρίευσεν ἡ κατέστρεψε πρότερον. **τρέψηται** καὶ παρασπάσηται ἡ πανουργία τοῦ Φιλίππου είναι ἵκανή νὰ τὸν συμφιλιώσῃ μὲ τοὺς Ὀλυνθίους, καθιστῶν οὗτως ἀδύνατον τὴν συνεννόησιν αὐτῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ πραγματοποιῶν τὸν σχοπὸν τῆς γενικῆς κυριαρχίας τοῦ. τὰ μέν... τὰ δὲ ἔννοει ἐδῶ ὁ ὄγητωρ τὸ πολυμῆχαν τῆς διπλωματίας τοῦ Φιλίππου. τὴν ἀπονοσίαν. πράγματι οἱ Ἀθηναῖοι οὐδέποτε ὑπήκουσαν εἰς προσκλήσεις περὶ παυροχῆς βοήθειας ἡ ὑπακούσαντες ἐβράδυνον, δπως καὶ τῷρα βραδύνουν.

Νόμα.—Ο ωρήτωρ εἰσερχόμενος εἰς τὸ κύριον θέμα τοῦ λόγου του, δηλαδὴ τὴν διήγησιν, συνιστᾶ χωρὶς ἀναβολὴν νὰ ἀποστέλλουν οἱ Ἀθηναῖοι 1) στρατιωτικὴν βοήθειαν εἰς τοὺς Ὀλυνθίους διὰ νὰ μὴ πάθουν, διὰ τοῦτον κατὰ τὸ παρελθόν καὶ 2) πολιτικοὺς ἀντιπροσώπους, οἱ δοποῖοι θά παρακολουθοῦν εῆντελεῖν τῆς καταστάσεως, διότι ὑπάρχει κίνδυνος μήπως ἡ πανουργία τοῦ Φιλίππου δι' ὑποχωρήσεων ἡ ἀπειλῶν ἡ συκοφαντιῶν συντελέσῃ, ὥστε νὰ μεταβάλουν πεποιθήσεις οἱ Ὀλύνθιοι ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἐπὶ βλάβῃ τῶν Ἀθηναίων.

Περίληψις.—Ἡ ἀμεσος στρατιωτικὴ βοήθεια καὶ ἡ πολιτικὴ ἐκπροσώπησις τῶν Ἀθηναίων αφύει τοὺς Ὀλυνθίους.

§ 4+5

<p>Οὐ μὴν ἀλλ', ὁ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν Φιλίππου πραγμάτων, διδυσμαχώτατόν ἔστι, ἐπιεικῶς τοῦτο καὶ βέλτιστόν (ἔστιν) ὅμιν· τὸ γάρ εἶναι ἔκεινον ἔν' ὅντα κύριον πάντων καὶ ῥῆτων καὶ ἀπορρήτων καὶ ἄμα στρατηγὸν καὶ δεσπότην καὶ ταμίαν καὶ πανταχοῦ παρείναι αὐτὸν τῷ στρατεύματι πρὸς μὲν τὸ πράττεσθαι τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πολλῷ προέχει, πρὸς δὲ τὰς καταλλαγάς,</p>	<p>'Αλλ' ὅμως, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐκ τῶν ἰδιοτήτων τοῦ Φιλίππου ἐκείνη, ἡ δοποία εἶναι παρὰ πολὺ δυσκολοπολέμητος, σχεδὸν αὕτη καὶ παρὰ πολὺ ὠφέλιμος (εἶναι) εἰς σᾶς· δηλαδὴ τὸ νὰ εἶναι ἔκεινσις, ἔνῳ εἶναι ἔνας, κύριος δλων, δηλ. καὶ τῶν φανερῶν καὶ τῶν μυστικῶν, καὶ συγχρόνως στρατηγὸς καὶ ἀπόλυτος κύριος καὶ ταμίας καὶ πανταχοῦ νὰ παρευρίσκεται ὅ ἴδιος μετά τοῦ στρατεύματος ώς πρὸς τὴν διεξαγωγὴν μὲν τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων ταχέως καὶ ἐγκαίρως ἀποτελεῖ μέγα πλεονέκτημα, ώς πρὸς τὰς διαπραγματεύσεις δὲ πρὸς συμφιλίωσιν,</p>
---	---

άς έκεινος ποιήσαιτ' ἄν
ἄσμενος πρὸς Ὀλυνθίους,

ἐναντίως ἔχει.

Δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυν-
θίοις,

ὅτι νῦν οὐ πολεμοῦσι
περὶ δόξης
οὐδὲ ὑπέρ μέρους χώρας,

ἀλλ' ἀναστάσεως

καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πα-
τρίδος,

καὶ ἵσασιν,
ἢ τ' ἐποίησε
τοὺς τῶν Ἀμφιπολιτῶν

παραδόντας
αὐτῷ τὴν πόλιν
καὶ τοὺς τῶν Πυδναίων

ὑποδεξαμένους.
καὶ δλως, οἶμαι,
ἀπιστόν (ἔστι)
ταῖς πολιτείαις ἡ τυραννίς,

ἄλλως τε κανένας
ὅμορον χώραν

Γραμματικά.—ἐπιεικῶς ἅπιρρ. (·έστερον-έστατα). ὁ οὐδέτ. ἀναφ. ἀντων. (δεῖ-η-δ). δυσμαχώτατον - βέλτιστον ἅπιθ. ὑπερθ. βαθ. (δύσμα-
χος - ἀνερος - ώτατος, ἀγαθός - βελτίων - βέλτιστος). δύντα μετ. ἐν. τοῦ εἰλί.
ὅητὸς - ἀπόρρητος ρηματικά ἅπιθ. τῶν ρημ. λέγω καὶ ἀπόφημι. ταχὺν καὶ
ταχέως ἔπιρο. (Θᾶττον-τάχιστα). πράττεσθαι ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ πράττομαι,
ἐπραττόμην, πράξομαι, πραχθήσομαι, ἐπράχθην, πέπραγμαι,
ἐπεπράγμην, προδέχομαι ἐν. τοῦ προδέχω, προείχων, προέξω καὶ προσχήσω,
προέσχον, προέσχηκα, προεσχήκειν. ἀς ἀναφ. ἀντων. ποιήσαιτο εὔκτ. μ.
ἀπρ. α' τοῦ ποιέομαι - οὖμαι, ἐποιόυμην, ποιήσομαι, ποιηθήσομαι, ἐποιησά-
μην, ἐποήθην, πεποίημα, ἐπεποιήμην. ἀσμενος ἐπ θ. (ἀσμενέστερος - τάτος).
πολεμοῦσι ἐν. τοῦ πολεμέω-ῶ, ἐπολέμουν, πολεμήσω, ἐπολέμησα, πεπολέ-
μηκα, ἐπεπολεμήκειν. ἵσσοι γ' πληθ. παρακ. μὲ σημ. ἐν. (οἴλδα - οἴλσθα-
-οίδε - ίσμεν - ἵσσεις ἵσσαι). ἐποίησε ἀπρ. α' τοῦ ποιέω-ῶ, ἐποιουν, ποιήσω,
ἐποίησα, πεποιήκα, ἐπεποιήκειν. παραδόντας μετ. ἀπρ. β' τοῦ παραδίδωμε,
παρεδίδουν, παραδώσω, παρέθωκα, παραδέσωκα, παρεδεδίκειν. ὑποδε-
ξαμένους μετ. μ. ἀπρ. α' τοῦ ὑποδέχομαι, ὑπεδεχόμην, ὑποδέξθημαι. ὑπεδε-
χθήσομαι, ὑπεδεξάμην, ὑπεδέχθην, ὑποδέγμησι, ὑπεδεδέγμην. οἶμαι ἐν.
τοῦ ἀποθ. οἴομαι καὶ οἶμαι, φόρην καὶ φημην, οἰησομαι, οἰηθήσομαι,

τὰς ὁποίας ἔκεινος ἥθελε κάμε-
εύχαριστως πρὸς τοὺς Ὀλυν-
θίους,

ἀποτελεῖ μειονέκτημα.

Διότι εἰναι φανερὸν εἰς τοὺς
Ὀλυνθίους,

ὅτι τώρα δὲν πολεμοῦν
δι' ἀπόκτησιν δόξης
οὕτε πρὸς σωτηρίαν τμήματος
τῆς χώρας,

ἀλλὰ πρὸς ἀποφυγὴν καταστρο-
φῆς

καὶ ύποδουλώσεως τῆς πατρί-
δος

καὶ γνωρίζουν καλῶς,

καὶ δσα ἐπραξεν

εἰς ἔκεινους ἐκ τῶν Ἀμφιπολι-
τῶν,

οἱ δποῖοι παρέδωσαν

εἰς αὐτὸν τὴν πόλιν (των),

καὶ εἰς ἔκεινους ἐκ τῶν Πι-
δναίων,

οἱ δποῖοι (τὸν) ύπεδέχθησαν.

Καὶ γενικῶς, νομίζω,

δὲν ἐμπνέει ἐμπιστοσύνην

εἰς τὰ δημοκρατικὰ πολιτεύματα
ἡ μοναρχία,

καὶ μάλιστα ἀν κατέχουν

γειτονικὴν χώραν.

δρήθην. δμορον ἐπίθ. τριγ. και δικατ. (δμορος -ος -ον). ἀπιστον ἐπίθ. τριγ. και δικατ. (ἀπιστος -ος -ον).

Συντακτικά.—δ.. πραγμάτων ἀναφ. πρότ. έστι ρῆμα. ὁ ὑποκ. δυσμαχώτατον κατηγ. τῶν πραγμάτων γεν. διαιρ. Φίλιππον γεν. κτητ. εὐ μὴν ἀλλ'.. ὑμῖν κυρίσ πρότ. έστι ρῆμα. τοῦθ' ὑποκ. βέλτιστον κατηγ. ὑμῖν δοι. προσωπική. τὸ γάρ.. παρέχει κυρίσ πρότασις. προέχει ρῆμα. τὸ εἶναι και τὸ παρεῖναι τὰ ἔναρθρου ἀπαρ. εἶναι ὑποκ. πολλῷ δοτ. τοῦ ποσοῦ. γάρ=δηλαδή (διασαφητικός). ἐκεῖνον ὑποκ. τοῦ εἶναι και τοῦ παρεῖναι. κύριον, στρατηγόν, δεσπότην, ταμίαν κατηγ. πάντων γεν. ἀντικεις. εἰς τὸ κύριον. ἕγτων και ἀπορρήτων ἐπεξήγησις τοῦ πάντων. δύτα ἐνδοτική μετ. (ἄν και). ἐν' κατηγ. αὐτὸν κατηγορηματικός διορ. εἰς τὸ ἐκεῖνον. παγαχοῦ ἐπιρρ. διορ. τόπου. τῷ στρατεύματι δοτ. τῆς ουνοδείας. πρὸς μὲν.. πρὸς δὲ ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. τὰ τοῦ πολέμου ὑποκ. τοῦ πράττεσθαι. ταχὺ ἐπιρρ. διορ. τρόπου. κατὰ καιρὸν ἐμπρόθ. διορ. χρόνου. πρὸς δὲ τὰς καταλλαγὰς ἐναντίως ἔχει κυρία προτ. ἔχει ρ. τὸ εἶναι και παρεῖναι ὑποκ. ἐναντίως ἐπιρρ. διορ. τρόπου. δε... πρὸς Ὀλυνθίους ἀναφ. πρότ. ποιήσαιτο ρ. ἐκεῖνος ὑποκ. δύμενος ἐπιρρηματικόν κατηγ. τρόπου (ἀσμένιας). ἂς ἀντικ. πρὸς Ὀλυνθίους ἐμπρ. διορ. διευθύνσεως. τὸ πολλῷ προέχει ἀνσφέρεται εἰς τὸ δυσμαχώτατον. τὸ ἐναντίως ἔχει εἰς τὸ βέλτιστον. δηλόν ἔστι ἀπρόσωπος φράσις δεχομένη ως ὑποκ. εἰς τὸ εἰδικήν πρότ. διτ... Ὀλυνθίους δοτ. προσωπική. περὶ δόξης, ὑπὲρ μέρους, ἀνδραποδισμοῦ, ἀναστάσεως ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ. ἡ τ'... ὑποδεξαμένους πλαγιαί ἔρωτ. πρότ. χρησιμεύουσα ως ἀντικ. εἰς τὸ Ἰοασιν. ἐποίησε ρ. (Φίλιππος) ὑποκ. ἂς ἀντικ. δμεσον. τοὺς παραδότας, τοὺς ὑποδεξαμένους ἀντικ. ἔμμεσο και μετ. ἐπιθετικοί αὐτῷ—τὴν πόλιν ἀντικ. εἰς τὸ παραδόντας. Ἀμφιπολιτῶν—Πινδαίων γεν. διαιρ. τυγαννίς ὑποκ. τοῦ ἐννοούμενου (ἐστί). ἀπιστον κατηγ. ταῖς πολιτείαις δοτ. ἀντικ. εἰς τὸ ἀπιστον. πολιτεῖαι και τυραννίς ὑποκ. τοῦ ἔχωσι. χώραν ἀντικ. δμορον ἐπιθ. διορ.

Αἰσθητικά.—οὐ μὴν.. (βραχνογία)=οὐ μὴν τρέψεται και παρασπάσεται τι, ἀλλα.. ἐπεικῶς (ὅταν παραλείπωνται τὰ εὔκόλωας ἔννοούμενα). ὁ δυσμαχώτατον... και βέλτιστον (ἀπροσδόκητον)* εἰς τοὺς ρητορικούς λόγους σύνηθες εἶναι τὸ σχῆμα αὐτὸ δια νὰ προκληθῇ ἡ προυοχὴ τῶν ἀκροατῶν. Ἐνώ δηλαδή χαρακτηρίζει τὸν Φίλιππον ως δυσκολοπολέμητον λόγω τῆς ουγκεντρώσεως δλων τῶν ἔξουσιῶν εἰς τὰς χειράς του και ἐπωμένως ἀκαμπτον, πρᾶγμα τὸ δόπον τοράσσει τοὺς Ἀθηναίους, παρά προσδοκ[αν] ταύτοχρόνων διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ αὐτούς χαρακτηρίζει τὴν Ιδιότητα ταύτην ὀφελιμωτάτην, ἐπειδὴ διπλωματικῶς ὑστερεῖ, ως ἀναπτιύσουσι κατωτέρω. τὸ εἶναι και παρεῖναι — προέχει και ἐναντίως ἔχει — δητῶν και ἀπορρήτων (δμοιοτέλευτα), και δητῶν και ἀπορρήτων και στρατηγὸν και δεσπότην και ταμίαν (πολυούνδετον), δταν παραστατικῶς συνδέωνται λέξεις διὰ τοῦ και διδουσσαι ζωηρότητα κοι μεγαλοπρέπειαν. Ἐνταῦθα δεικνύουν τὴν ουγκεντρωαν πάσης ἔξουσιος εἰς τὸν Φίλιππ. δταν πλέον παντοδύναμον. πρὸς μὲν τέ, πρὸς δὲ τὸ (ἐπαναφοράδ), δταν ἐπαναλαμβάνεται ἡ αὐτή λέξις ἡ φράσις εἰς τῶν ὀρχην-ἐπολλήλων προτάσεων χαρακτηριστικός δ ρυθμός τῶν μονοουλλάσθων λέξεων τὸ τὰ τοῦ (πολέμου) (παρήχησις τοῦ τ). πράττεσθαι πολλῷ προέχει (παρήχησις τοῦ π). και κατὰ καιρὸν (παρήχησις τοῦ κ.).

Δη λον | γαρ ε | στι τοις | Ο λυν | θι οις | ο τι

παρατηρητέος διὰ τὴν ἀρμονίαν τοῦ στίχου δ Ιαμβικὸς ρυθμός. ἀναστάσεως - ἀνδραποδισμοῦ (σύμπτυξις) ἀντὶ ὑπὲρ.. (δηλοῖ ἀποφυγὴν πρὸς μεί-

ζονα ἐντύπωσιν), ταῖς πολιτείαις—ἢ τυραννίς (ἀντίθεσις). ἢ τυραννίς (μεταρυμαία) ἀντὶ δ τύραννος.

Πραγματικά.— μένοιν — στρατηγὸν — δεσπότην — ταμίαν. Ο Φίλιππος ἡτο ἀπόλυτος ἄρχων συγκεντρῶν πᾶσαν ἔξουσίαν εἰς χεῖράς του, ἀποφασίζων αὐτοβούλως, δι τι ἔκρινεν ὅρθόν, ἐνῷ ἀντιθέτως οἱ Ἀθῆναι. διὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου ἀνέθετον τὰ ἀξιώματα εἰς ὁρισμένα πρόσωπα δι' ὁρισμένων χρονικὸν διάστημα καὶ μὲν ὑποχρέωσιν λογοδοσίας (δημοκρατ. πολίτευμα). Τοιαῦτα παραδείγματα ἔστωσαν ἡ καταδίκη τοῦ Μιλτιάδου καὶ τὰν 10 στρατηγῶν ὑπὸ τοῦ δήμου, αὐτὸν παρεῖναι. Ο Φίλιππ. αὐτοπροσώπως παρευρίσκετο εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις ἀντιθέτως πρὸς τοὺς Ἀθῆναι., οἱ δρόποιοι ἐπιμελῶς ἀπέφευγον τὸν πόλεμον ἢ πολεμοῦντες ἀντερροστεύοντο ὑπὸ μισθοφόρων πρὸς ἀποφυγὴν ταλαιπωριῶν. ἀπόρρητα. ἐδῶ ἐννοεῖ τὴν μεταξὺ Φιλ. καὶ Ἀθῆν. ὑπάρχουσαν μυστικὴν συνθήκην, τῆς ὁποίας ὅμως τὸ περιεχόμενον ἡτο ἄγνωστον καὶ εἰς αὐτὴν τὴν βουλὴν, διὰ τῆς ὁποίας οἱ μὲν Ἀθῆναι. θὰ παρέδιδον εἰς τὸν Φίλιπ. τὴν Πύδναν, ὃ δὲ Φίλιπ. θὰ παρεχώρει εἰς αὐτοὺς τὴν Ἀμφίπολιν. δεσπότης. ἀπόλυτος κυρίαρχος, ὅπως οἱ Πέρσαι βασιλεῖς. ταμίας. ἀνεξέλεγκτος διαχειριστῆς τῶν χορηγάτων τοῦ Κράτους, ἐνῷ ἐν 'Αθήναις ἀπροτοῦντο διατυπώσεις διαθέσεως τοῦ δημοσίου χρήματος καὶ ἡσκετο ἐλεγχος. ἢ ἐποιήσεος Ἀμφιπολιτῶν. Ἀμφίπολις. πόλις τῆς Θράκης κειμένη παρὰ τὰς ἔκβολάς τοῦ ποταμοῦ Στρυμόνος. Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν δημοκρατικῶν τῆς πόλεως οἱ παραδίδωσαντες αὐτὴν εἰς τὸν Φίλ. κατόπιν διαταγῆς του ἐφονεύθησαν ὡς μη ἐμπνέοντες ἐμπιστούσην, ἐφ' ὅσον ὑπῆρχαν προδόται τῆς πατρίδος των (Ιστορία Διοδώρου). Πυδναίων.. Πύδνα. Ηδοίς τῆς Μακεδονίας δυτικῶς τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου. Ἐπίσης οἱ Φίλ. διέταξε τὸν φόνον τῶν φίλων του Πυδναιών, οἱ δρόποιοι τὸν ὑπεδέχθησαν, ἀφοῦ ἀπέστασεν αὐτοὺς κατόπιν ὑποσχέσεων ἐκ τοῦ Ἀμυντείου ιεροῦ, διποι κατέφευγον διὰ γὰ σωθοῦν.

Γνωμικόν.—(αἰωνίου καὶ καθολικοῦ κύρους)

1. «Ἄπιστον ταῖς πολιτείαις ή τυραννίς (δοῦ),
ἄλλως τε κανὸν δμορογ χώραν ἔγωσι».

Νόμος.—Ο οήτωρ ἀποκλείει τὴν περίπτωσιν συμφιλιώσεως τοῦ Φιλίππου πρὸς τοὺς Ὀλυνθίους, διότι ὁ Φίλ. μόνον στρατιωτικῶς πλεονεκτεῖ, ἐπειδὴ ὃς ἀπόλυτος μονάρχης ἔχει σιγκεντρώσει πᾶσαν ἔξουσίαν εἰς τειχάρας του και κατὰ τὴν περίοδον τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτοβούλως καὶ ἀκαριάως ἐνεργῶν καθίσταται δυσκολοπολέμητος, πολιτικῶς δὲ μειονεκτεῖ 1) διότι δὲν ἔλλαβε σοβαρὸν ὅπιον διατάξεων καὶ πόλεις ὑποστηρίζουσα μὲν φανατισμὸν τὴν ἔλευθερίαν των, διταν ἀπειληθῶν (π.χ. ἡ "Ολυνθος") 2) διότι δὲν ἔσκεψθη ὅτι ἡ προηγουμένη διαγωγὴ του πρὸς τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Ἀμφ. καὶ Πυδν. θὰ ἐπέδρα δυσμενῶς ἐπὶ τῶν προτάσεων εἰρήνης πρὸς τοὺς Ὀλυνθίους καὶ 3) δὲν ὑπελόγισεν ὅτι δύο γειτονικαὶ χῶραι μὲν διαφορετικὸν πολίτευμα δὲν ἐμπνέουν ἄμοιβαίν εμπιστούσυντην.

Περίληψις.—Η μοναρχία του Φιλίππου στρατιωτικῆς μὲν ἀποτελεῖ πλεονέκτημα, πολιτικῶς δὲ μειονέκτημα.

§ 6+7.

Ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ύμᾶς,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
καὶ ἐνθυμουμένους πάντα
τἀλλα,
ἢ προσήκει (ἐνθυμεῖσθαι),

Ταῦτα λοιπόν, ἀφοῦ σεῖς ἔχετε
κατανοήσει,
Ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
καὶ ἀφοῦ ἔχετε ὑπ' ὅψιν δλα
τὰ ἄλλα,
δσα ἀρμόζει (νὰ ἔχετε ὑπ' ὅψιν),

φημὶ δεῖν
έθελησαι
καὶ παροξυνθῆναι
καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν,

εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν,

χρήματ' εἰσφέροντας προ-
θύμως
καὶ αὐτοὺς ἔξιόντας
καὶ μηδὲν ἐλλείποντας.

οὐδὲ γάρ λόγος
οὐδὲ σκῆψις
ὑπολείπεται ἔθ' ὑμῖν
τοῦ μὴ ἔθέλειν
ποιεῖν τὰ δέοντα.
Νυνὶ γάρ γέγονεν αὐτόματον,

ὅ πάντες ἔθρύλουν τέως,

δεῖν ἐκπολεμῶσαι

‘Ολυνθίους Φιλίππω,

καὶ ταῦθ'

ώς ἀν ὑμῖν μάλιστα συμ-
φέροι.

Εἰ μὲν γάρ ἀνείλοντο τὸν
πόλεμον

πεισθέντες ὑφ' ὑμῶν,
ἥσαν ἀν σφαλεροὶ σύμμαχοι
καὶ ἵσως μέχρι του (χρόνου)
ἐγνωκότες ἀν ἥσαν ταῦτα
ἐπειδὴ δὲ μισοῦσι (τὸν Φίλιπ-
πον)

ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημά-
των,

εἰκός (ἔστιν) ἔχειν αὐτοὺς
βεβαίαν τὴν ἔχθραν
ύπερ ὃν πεπόνθασι
καὶ (ύπερ ὃν) φοβοῦνται
(μὴ πάθωσι).

Ισχυρίζομαι ὅτι πρέπει
νὰ δείξετε θέλησιν
καὶ νὰ ἔξεγερθῆτε
καὶ εἰς τὸν πόλεμον νὰ στρέφετε
τὴν προσοχήν σας,
περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην
φοράν τώρα,
συνεισφέροντες χρήματα μὲ
προθυμίαν
καὶ σεῖς οἱ Ἅιδιοι ἐκστρατεύοντες
καὶ γενικῶς εἰς οὓδεν ὑστεροῦν-
τες.

Διότι οὗτε δικαιολογία
οὗτε πρόφασις
ἀπομένει πλέον εἰς σᾶς
διὰ νὰ μὴ θέλετε
νὰ πράττετε τὰ πρέποντα.

Διότι τώρα δὰ ἔχει παρουσια-
σθῇ μόνον του

ἔκεινο, τὸ δποῖον ὅλοι διέδιδον
ἔως τώρα,

ὅτι δηλ. πρέπει νὰ περιπλέξω-
μεν εἰς πόλεμον
τούς Ὁλυνθίους μὲ τὸν Φί-
λιππον,
καὶ μάλιστα,

ὅπως πρὸ πάντων θὰ σᾶς συν-
έφερε.

Διότι ἔάν μὲν ἐπεχείρουν τὸν
πόλεμον

παρακινηθέντες ἀπὸ σᾶς,
θὰ ἥσαν ἀσταθεῖς σύμμαχοι
καὶ ἵσως μέχρι τινὸς (χρόνου)
θὰ εἶχον αὐτὴν τὴν γνώμην
ἐπειδὴ δμως μισοῦν (τὸν Φίλιπ-
πον)

ἔνεκα τῶν προσωπικῶν παρα-
πόνων,

φυσικὸν (εἶναι) νὰ ἔχουν αὐτοὶ
διαρκῇ τὴν ἔχθροτητα,
δι' ὅσα ἔχουν πάθει
καὶ (δι' ὅσα) φοβοῦνται
(μήπως πάθουν).

Γραμματικά.—έγνωστας μετ. παρακ. τοῦ γιγνώσκου, έγίγνωσκον, γνώσομαι, έγνων, έγνωκα, έγνωκριν, ἐνθυμούμενος μετ. ἐν. τοῦ ἐνθυμέομαι = οὔμαι, ἐνεθυμόμην, ἐνθυμήτομαι, ἐνεθυμηθομαι, ἐνεθυμηθην, ἐντεθύμημαι, ἐνετεθυμηθην. φημι ἐν., ἔφην, φήτω καὶ ἔρω, ἔφοσα καὶ ἔφην καὶ εἶπον. δεῖν ἀπαρ. ἐν τοῦ ἀπροσ. δεῖ, ἔδει, δεήσει, δέδεσε, δεδέησε. ἔθελησαι ἀπαρ. ἀρ. τοῦ ἔθέλω, παροξυνθῆναι ἀπαρ. παθητ. ἀρ. α' τοῦ παροξυνομαι, παρωξυνόην, παροξυνθησομαι, παρωξυνθην, παρωξυμαι, παρωξυμην τισφεροντας μετ. ἐν. τοῦ εἰσφέρω, εἰσέφερον, εἰσοίσοι-, εἰσήγενον, εἰσενήνοχα, εἰσενήνοχειν. ἔξιόντας μετ. ἐν. τοῦ ἔξερχομαι, ἔξηγεν καὶ ἔξησα, ἔξειμι, ἔξηλθον, ἔξελησθα, ἔξεληλύθειν. ἔλλειποντας μετ. ἐν. τοῦ ἔλλειπω, ἔνέλειπον, ἔλλειψια, ἔνέλιπον, ἔλλέλοιπα, ἔνελελοίπειν. ὑπολείπεται μεσο. ἐν. τοῦ ὑπολείπομαι, ὑπελειπόμην, ὑπολείφθην, ὑπολέλειμμαι, ὑπελελειμην, ἔθρυλον, παρατ. τοῦ θρυλέω-ῶ, ἔθρύλουν, θρυλήσω. τέως (δεικτικὸν μέριον εκ τοῦ δινοφορικοῦ ἔτος)=μέχρι τοῦδε. ἔκπολεμῶσαι ἀπαρ. ἀρ. α' τοῦ ἔκπολεμοφ-ῶ (τινὰ τινε), ἔξεπολέμουν, ἔκπολευώσω. γέγονεν παρακ. τοῦ γίγνομαι, πεισθέντες μετ. παθ. ἀρ. α' τοῦ πειθομαι, ἔπειθόμην, πεισθόμην, ἔπεισθην, πέπεισμαι καὶ πέποιθα, ἔπεπεισμην καὶ ἔπεποιθειν. ἀνείλοντο μεσο. ἀρ. β' τοῦ ἀναιροῦ-οντας (γεν. δόρ. ἀντων. ἔγνωστες ἡσαν ὑπερ. περιφραστικός (=εγνώσκεσαν) τοῦ γιγνώσκου, μισοῦσι ἐν. τοῦ μισέω ῶ, ἐμίσουν, μισήσω, ἐμίσουμαι, μισήσηκα, φοβοῦνται ἐν. τοῦ φοβέσμα-ούμαι, ἔφοβούμην, φοβήσησομαι, παρακ. τοῦ πάσχω.

Ξυντακτικά.—ταῦτ' οὖν... ἔλλειποντας κύρια πρότ. φημὶ ρῆμα, (ἔγώ) ὑποκ. δεῖν ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἔξαρτώμενον ἐκ τοῦ διακατοικοῦ φημι. ἔθελησαι-παροξυνθῆναι-προσέχειν ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. δεῖν. (ὑμᾶς) ὑποκ. καὶ τῶν τριῶν ἀπαρ. τῷ πολέμῳ δοθ. ἀντικ. ἔγνωστας-ἐνθυμουμένος χρονικοστιολογικαὶ μετ. ταῦτα-τάλλα ἀντικ. εἰσφεροντας-ἔξιόντας ἔλλειποντας τροπ. μετοχ. αὐτοὺς κατηγορ. διορ. εἰς τὸ ἐννοούμενον ὑποκ. (ὑμᾶς) τῶν μετοχῶν, καὶ γενικῆς σημασίας, μηδὲν σύστοιχον ἀντικ. ἢ προσήκει (ἐνθυμεῖσθαι) ἀναφ. πρότ. προσήκει ρῆμα ἄπρόσ. (ἐνθυμεῖσθαι) ὑποκ. ἢ ἀντικ. εἰπερ ποτὲ καὶ νῦν ἔλλειπτικὴ φράσις. οὐδὲ γάρ... ὑπολείπεται κύρια πρότ. ὑπολείπεται ρ. λόγος καὶ σκῆψις ὑποκ. τοῦ μη ἔθέλειν γεν. αἵτιας. (ὑμᾶς) ὑποκ. ποιεῖν ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) τὰ δέοντα ἀντικ. ὅμην δοτ. προσωπική. Νῦν γάρ γέγονε αὐτόματον κυρία πρότ. γέγονεν ρ. δ πάντες... ὑποκ. αὐτόματον κατηγ. δ πάντες... Φιλίππω ἀναφ. πρότασις. ἔθρυλον ρ. πάντες ὑποκ. δ ἀντικ. "Ολύνθιος ἐπι. Φιλίππω ἐπεξῆνησις τοῦ δ. δεῖν ἀντικ. (εἰδ. ὀπαρ.) ἔξαρτώμενον ἐτοῦ λεκτικοῦ ἔθρυλον. ἔκπολεμῶσαι ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. δεῖν. (ἡμᾶς) ὕτοκ. ἐννοούμενον. "Ολύνθιος-Φιλίππω ἀντικ. ὡς .. συμφέροι ἀναφ. πρότ. συμφέροι ρ. τοῦτο ὑποκ. ὁμῶν ἀντικ. εἰ ἀνείλοντο (ὑπόθ)+(ἄν ἡσαν) καὶ ἔγνωστες ἄν ἡσαν (διπλῆ ἀπόδοσο).=ὑπόθ. λόγος β' εἰδούς δηλων τὸ ἀπραγματοποίητον. ἀνείλοντο ρ. ("Ολύνθιοι) ὑποκ. τὸν πόλεμον ἀντικ. πεισθέντες τροπικὴ μετ. ὑφ' ὑμᾶς ποιητικὸν αἵτιον. σφαλεροὶ σύμμαχοι (ἄν ἡσαν) καὶ ταῦτ' ἄν ἔγνωστες ἡσαν κύριαι προτ. ("Ολύνθιοι) ὑποκ. σύμμαχοι κατηγ. σφαλεροὶ ἐπιθ. διορ. ταῦτα ἀντικ. ἐπειδή.. μισοῦσι αἵτιολ. πρότ. ("Ολύνθιοι) ὑποκ. (Φιλίππων) ἀντικ. ἐκ τῶν ἔγκλημάτων ἀναγκαστικὸν αἵτιον. εἰκός.. ἔχειν κυρία πρότ. εἰκός δεῖται ἀπρόσωπος φράσις. ἔχειν ὑποκ. αὐτοὺς ὑποκ. τοῦ δεῖται. ἔχθρον ἀντικ. βεβαίαν κατηγ. ὑπέρ ὡν ἀναγκ. αἵτιον.

Αἰσθητικά.—εἰπερ ποτέ... (βραχυλογία)=εἰπερ ποτὲ ἥθελησατε καὶ σαρωξύθητε καὶ τῷ πολέμῳ προσέσχετε, καὶ νῦν δεῖ ἔθελησαι (πλῆρες). ἔθελησαι καὶ παροξυνθῆναι καὶ προσέχειν (πολυσύνθετον) διὰ νά-

ειλη̄ δτι είναι πολλαπλά τά καθήκοντα τών 'Αθηναίων. εἰσφέροντας καὶ ξεῖνας καὶ μηδὲν ἔλλείποντας (πολυσύνδετον). Έπίσης δτι είναι πολλαὶ αἱ συβαραι αἱ ύποχρεώσεις των. Ο τόνος τών μετοχῶν προδίδει ἀρμο-ιαν καὶ μεγαλοπρέπειαν. παροξυνθῆναι πολέμων προσέχειν εἴτε ποτὲ = παροχήσεις τῷ π διὰ νὰ οἰσθητοποιήσῃ τὰς πολεμικὸς προετοιμασίας. Θρύλουν (μεταφορά) ἐκ τοῦ θορύβου τῶν κινουμένων φύλλων (διαν μια έξις λαμβάνειαν ούχι κυριολεκτικῶς, ἀλλὰ μεταφορικῶς). ὑπὲρ ὅν... ἔλξις) ἀντὶ ὑπέρ ἐκείνων, ἢ πεπόνθασι. δταν ἔνας δρος τῇ: προτάσεως φισταται συντακτικήν ἐπιδρασιν ἀπό δρον ἀλλης προτάσεως.

Πραγματικά.— ταῦτα τὰ ἀνωτέρω ἔκτειντα, ἢ προσήκει. δτι ὁ Φί-αππος φιλοδοξεῖ ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀδικεῖ, δυσφημεῖ, δολιεύεται, ἀπει-ετι, είναι ἔχθρός τῶν φιλελευθέρων πολιτειῶν καὶ δτι οἱ 'Αθηναῖοι είναι κλη-ονόμοι μεγάλης δόξης τῶν προγόνων, οἱ δποιοι ὑπεστήθιζον τοὺς ἀδικούμε-ους, χρήματ' εἰσφέροντας προσθύμως. ἐν τεριπτάσει πολέμου ἐπεβάλλετο ὥποι δήμου φροδολογία πάντων τῶν πολιτῶν ἔκτος τῶν ἀπόρων ἀναλόγως τοῦ δήμου δημοφιλῆς καταστασεώς ἔκάστου δνομαζομένη ἔκτακτος εἰσφορά. Ε-τειδὴ δημως μερικοὶ προφασιςζόμενοι ἀπορίαν ἀπηλάσσοντο, ὁ ρήτωρ διὰ τοῦτο ἵκειθιδῶς συνιστᾶ προσθύμως τὴν καταβολήν. αὐτοὺς ἔξιντας. καὶ πάλιν τονί-ζει αὐτοπρόσωπον συμμετοχὴν εἰς τὸν πόλεμον καὶ δχι διὰ μισθοφορῶν, δης συνέβαινε κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Δημοσθένους. αὐτόματον. ἀνευ ὑποκινήσεως τῶν 'Αθηναίων. πεισθέντες. ἐὰν τῇ προτοροπῇ τῶν 'Αθηναίων ἐπολέμουν οἱ 'Ολύνθιοι τὸν Φίλ., ὑπῆρχε κύνδυνος διακοπῆς τῆς συμμαχίας καὶ συνθη-κολογήσεως μὲ αὐτόν. ἔγγωνάστε ἀν ἡσαν ταῦτα νὰ πολεμοῦν τὸν Φίλ. καὶ νὰ είναι σύμμαχοι τῶν 'Αθηναίων. πεπόνθασιν 1. ἐνδεχομένως ἐννοεῖ τὴν γενομένην στρατιωτικὴν ἐπίδειξιν τοῦ Φίλ.. εἰς Χαλκιδικὴν πρὸς ἐκφοβισμόν, ὅτε διεπραγματεύοντο οἱ 'Ολύνθιοι εἰρήνευσιν πρὸς τοὺς 'Αθηναίους καὶ 2. τὴν ὑπὸ τοῦ Φιλίππου γενομένην λεηλασίαν τῆς χώρας τῶν 'Ολυνθίων, δης λινημονεύεται ἐν τῷ Α' Φιλιππικῷ § 17 καὶ τὴν αίγαλμαλωσίαν πολιτῶν τινων. καὶ φοβοῦνται δηλ. ὑποδούλωσιν καὶ ἀγδαραποδισμόν.

Νόημα.— 'Ο ρήτωρ συνιστᾶ εἰς τοὺς 'Αθηναίους, ἐφ' δσον πλέον γνω-ρίζουν καλῶς τὴν διαγωγὴν καὶ τὰς διαθέσεις τοῦ Φίλ., νὰ ἀντιμετωπίσουν στρατιωτικῆς αὐτὸν συνεισφέροντες χρήματα, αὐτοπρόσωπας ἔκστρατεύοντες καὶ μὴ υπερούντες εἰς τίποτε, διότι δὲν θὰ εὑρεθοῦν πλέον ἀνθρώποι νὰ δικαιολογήσουν τὴν ἀδράνειά των. Είναι δὲ εὐτύχημα, διότι ὁ πόλεμος αὐ-τομάτως ἔχει ἐκραγῆ. Διότι, ἐὰν οἱ 'Ολύνθιοι ἐπολέμουν τὸν Φίλ., ἐπειδὴ θὰ τὸ ηθελαν οἱ 'Αθηναῖοι, ὑπῆρχε κύνδυνος νὰ μὴ είναι σταθεροὶ σύμμαχοι καὶ ίσως κάποτε ἐσυνθηκολόγουν μὲ αὐτόν. Επειδὴ δημως ἔχουν προσωπικὰ παρά-πονα μαζὶ του καὶ φόβους μελλοντικούς, λογικὸν είναι νὰ συνεχίσουν τὸν πόλεμον μέχρι τέλους.

Περίληψις.— 'Ο μεταξὺ Φιλίππου καὶ 'Ολυνθίων πόλεμος παρέχει γόνιμον ἔδαφος ἐπιτυχοῦς ἐκμεταλλεύσεως.

§ 8+9

Οὐ δεῖ δή, δ ἄνδρες 'Αθηναῖοι, Δὲν πρέπει λοιπόν, ἄνδρες 'Α-θηναῖοι,
ἀφεῖναι γὰ ἀφήσετε νὰ σᾶς διαφύγῃ
τοιούτον καιρὸν τοιαύτη εὐκαιρία,
παραπεπτωκότα, ή δποιά ἔχει παρουσιασθή,
ούδε παθεῖν ταῦτόν, οὔτε νὰ πάθετε τὸ ἴδιον,
ὅπερ ἥδη πολλάκις τὸ δποιὸν ἔως τώρα πολλὰς
φορᾶς

πρότερον πεπόνθατε.
 Εἰ γάρ παρειχόμεθ' ἡμεῖς
 τὴν αὐτὴν προθυμίαν
 ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν,
 ἥνπερ (παρεσχόμεθα)
 ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν Εύ-
 βιέων,
 δθ' ἥκουμεν
 Εὔβοεδσι βεβοηθηκότες
 καὶ παρῆσαν ἐπὶ τούτῃ τὸ βῆμα
 Ἀμφιπολιτῶν
 Ἱέραξ καὶ Στρατοκλῆς
 κελεύοντες ἡμᾶς πλεῖν
 καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν,
 εἶχετ' ἀν 'Αμφίπολιν τότε
 καὶ ἀπηλλαγμένοι ἦν ἦτε
 πάντων τῶν μετὰ ταῦτα πρα-
 γμάτων.
 Καὶ πάλιν, ἦνίκα ἀπηγγέλλετο
 πολιορκούμενα Πύδνα,
 Ποτείδαια, Μεθώνη, Παγασαί,
 τᾶλλα, ἵνα μὴ διατρίβω
 λέγων καθ' ἔκαστα,
 εἰ τότε ἐβοηθήσαμεν αὐτοῖς
 ἐνὶ τούτων τῷ πρώτῳ
 προθύμως
 καὶ ως προσῆκε (βοηθήσαι),
 νῦν ἀν ἔχρωμεθα
 τῷ Φιλίππῳ
 ῥάσονι
 καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ.
 Νῦν δέ, ὃ ἄνδρες 'Αθηναῖοι,
 τὸ μὲν παρὸν ἀεί

προηγουμένως ἔχετε πάθει.
 Διότι, ἔάν ἐδεικνύομεν ἡμεῖς
 τὴν ἴδιαν προθυμίαν
 πρὸς τὸ συμφέρον μας,
 τὴν δποίαν ἀκριβῶς (ἐδείξαμεν)
 διὰ τὴν σωτηρίων τῶν Εὔβοιέων,
 δτε εἶχομεν ἐπιστρέψει,
 ἀφοῦ εἶχομεν βοηθήσει τοὺς Εύ-
 βοῖς
 καὶ παρευρίσκοντο εἰς αὐτὸν ἐδω
 τὸ βῆμα
 ἐκ τῶν Ἀμφιπολιτῶν
 δ Ἱέραξ καὶ δ Στρατοκλῆς
 προτρέποντες ἡμᾶς νὰ ἀποπλεύ-
 σωμεν
 καὶ νὰ ἀναλάβωμεν τὴν διοίκη-
 σιν τῆς πόλεως,
 θὰ κατείχετε τότε τὴν Ἀμφίπο-
 λιν
 καὶ θὰ εἶχετε ἀπαλλαγὴ
 δλων τῶν μεταγενεστέρων ἐνο-
 χλήσεων.
 Καὶ πάλιν, δταν ἀνηγγέλλετο,
 δτι ἐπολιορκοῦντο ἡ Πύδνα,
 ἡ Ποτείδαια, ἡ Μεθώνη, αἱ Πα-
 γασαί,
 τὰ ἄλλα δχυρὰ μέρη, διὰ νὰ μὴ
 χρονοτρίβω
 ἀναφέρων ἔνα - ἔνα χωριστά,
 ἔάν τότε ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἐβοη-
 θούσαμεν
 ἔνα ἀπό αὐτά, δηλαδὴ τὸ πρω-
 τον,
 μὲ προθυμίαν
 καὶ ὅπως ἥρμοζε (νὰ βοηθήσω-
 μεν),
 τώρα θὰ ἀντεμετωπίζομεν
 ἔνα Φιλίππον
 περισσότερον εύκολοπολέμητον
 καὶ πολὺ ἀτολμότερον.
 Τώρα δμως, ἄνδρες 'Αθηναῖοι,
 τὴν μὲν ἔκάστοτε παρουσιαζο-
 μένην εύκαιρίαν

προΐέμενοι,
τὰ δὲ μέλλοντ' οἰόμενοι
αὐτόματα σχήσειν καλῶς,

παραμελοῦντες,
τὰ δὲ μέλλοντα νομίζοντες,
ὅτι μόνα των θὰ λάβουν καλὴν
ἔκβασιν,

έμεγαλώσαμεν ἡμεῖς τὸν Φίλιπ-
πον

καὶ ἐκάναμεν τόσον μεγάλον,
ὅσον κανεὶς ἔως τώρα
δὲν ἔχει γίνει βασιλεὺς τῆς Μα-
κεδονίας.

Νυνὶ δὴ
καιρὸς ἥκει τις.

ούτιος δ τῶν Ὀλυμφίων
αὐτόματος τῇ πόλει,
ὅς οὐδενός
ἔστιν ἐλάττων
τῶν προτέρων ἔκείνων.

Γραμματικά. — παραπεπτωκότα μετ. παρακ. τοῦ παραπίπτω, ἐπιπτών, πεισθέματι, ἔπεισον, πέπτωκα, ἐπεπτώκειν. ἀφεῖναι—παθεῖν ἀπόρ. ἀρ. β' τῶν ρ. ἀφίημι καὶ πάσχω. πεπόνθατε παρακ. τοῦ πάσχω. βεβοήθηκότες μετ. παρακ. τοῦ βοηθῶ. παρῆσαν πυρά. τοῦ πάρειμι. τουτὶ οἰτιατ. δεικτ. ἀντών. μετό τοῦ δεικτικοῦ προσχηματισμοῦ (ε) τοῦτο + ε=τουτοῦ=τουτι. κελεύοντες μετ. τοῦ ὅματοῦ κελεύω. πλεῖν καὶ παραλαμβάνειν ἀπόρ. ἐν. τῶν ρ. πλέω, (ἔπλεον, πλεύσιμα κοι πλευσθέματι, ἔπλευσα, πλέπλευκα, ἐπεπλεύκειν) καὶ παραλαμβάνω. παρειχθεῖν πορτ. τοῦ παρέχομαι, εἰχόμην, ἔδομαι καὶ σχήσομαι. σχεθησομαι. ἐπιχόμην, ἐσχεθην, ἐσχηματι. ἀπηλλαγμένοι ἡτε περιφράστικός ὑπερσ. (ἀπήλλαχθε) τοῦ ἀπαλλάσσομαι, ἀπηλλασσόμην, ἀπαλλάξομαι, ἀπαλλαγθησομαι, ἀπηλλασάμην, ἀπηλλάγην, ἀπηλλάχθην, ἀπηλλαγμαι, ἀπηλλάγμην. διατρίβω ἐνεστ., διέτριβον, τρίψω, ἔτριψα, τετρίφα. πολιορκούμενα μετ. ἐνεστ. τοῦ πολιορκέομαι—οῦμαι, ἐπολιορκεύμην, πολιερκήσομαι, πολιορκηθόσομαι, ἐπολιορκήθην. πεπολιόρκημαι. ἀπηγγέλλετο μ. παρατ. τοῦ ἀπαγγέλλομαι, ἀπηγγελλόμην, ἀπηγγελθησομαι, ἀπηγγέλθην. ὄφοι ἐπίθ. συγκρ. βαθ. ἔχειν παρατ. τοῦ χρῶμαι. προϊέμενοι μετ. ἐνεστ. τοῦ προϊέμαι, λέμην, ἥσουμαι, ἐθησομαι, εἴμην, εἴθην, είμαι, εἴμην. οἰδέμενοι μετ. ἐνεστ. τοῦ οἴδαι. σχήσειν ἀπάρ. μέλλ. τοῦ ἔχω. ηὐδήσαμεν ἀρ. α' τοῦ αὐδήνω καὶ αὔξω, ηὔδειν, αὔξησω, ηὔδησα, ηὔδηκα. τηλικοῦταγ δεικτ. ὄντ. (τηλικοῦτος—τηλικαύτη—τηλικοῦτον). ἥλικον ἀναφ. ἀντ. (ἥλικος—ἥλικη—ἥλικον). ἐλάττων ἐπίθ. συγκρ. βαθ. (μικρός—ἐλάττων—ἐλάχιστος). προτέρων ἐπίθ. συγκρ. βαθ. (πρό—προτέρος—πρώτος).

Συντακτικά.—δεῖ ρήμα ἀπρόσ. ἀφεῖναι—παθεῖν ὑποκ. (ὑμᾶς) ὑποκ. τῶν ἀπαρ. καὶ οὐδὲν ἀντικ. τοιοῦτον ἐπιθ. διορ. παραπεπτωκότα ἐπιθ. μετ. ταῦτὸν (πάθημα) σύστοιχον ἀντικ. εἰς τὸ παθεῖν. εἰ γὰρ παρειχθεῖται (ὑπόθεσις)+εἰχετ' ἄγ καὶ ἀπηλλαγμένοι ἄν ήτε (ὑπόδοσις)=εἰναι ὑποθ. λόγος β' εἰδους δηλων τὸ ὀπραγματοποιητον. δθ^τ=δτε ἡμορεν χρονικὴ πρότσαις. βεβοηθηκότες χρονικὴ μετ. Εὖθεοῦσι ἀντικ. Ἀμφιπολιτῶν γεν. διαρ. Ἰέρας καὶ Στρατοκλῆς ὑποκ. ἐπὶ τούτῃ τὸ βῆμα ἐμπρόθ. διορ. τόπου. κελεύοντες τροπικὴ μετ. ἡμᾶς ἀντικ. πλεῖν καὶ παραλαμβάνειν ἀντικ.

(τελ., απαρ.) έξαρτώμενα έκ τοῦ ἐφετικοῦ κελεύοντες. τὴν πόλιν ἀντικ. προσθυμίαν ἀντικ. ἥγετερος.. ἀναφ. πρότ. ὑπὲρ σωτηρίας ἐμπρόθ. διορ. σκο-
ποῦ. Εὐβοέων γεν. ἀντικ. εἰς τὸ σωτηρίας. Ἀμφίπολιν ἀντικ. πραγμάτων
νική πρότ. πολιορκούμενα κατηγορηματική μετ. έξαρτωμένη ἀπὸ τὸ ἀπηγ-
γέλετο ως δηλώσεως σημαντικόν. Πύδνα.. ταῦλα ὑποκ. τοῦ πολιορκού-
μεγα. ἵνα μῆ.. διατρέβω τελική πρότ. λέγων τροπική μετ. καθ' ἔναστα
ἐμπρόθ. διορ. τρόπου (ἀντικ.). εἰς ἐβοηθήσαμεν (ὑπόθ.)—ἄν τις ἐχθρόμεθα
μεν ρ. (ἥμετες) ὑποκ. αὐτοὶ κατηγ. διορ. τούτων γεν. δισιρ. ἐνὶ ἀντικ. τῷ
ταπεινοτέρῳ κατηγ. ὡς προσῆκε (βοηθήσαι) ἀναφ. πρότ. νῦν δέ... τηλικοῦ-
τον κυρ. πρότ. ηὔκησαμεν ρ. ἥμετες ὑποκ. Φίλιππον ἀντικ. κατεστήσαμεν ρ.
τὸ παρόν ἀντικ. οἴβεμενος ἀλιολ. μετ. σχήσειν ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἔξαρτώ-
ματα κατηγ. ἡλίκιος.. ἀναφ. πρότ. βασιλεὺς ὑποκ. ἡλίκιος κατηγ. Μακεδο-
νίας γεν. ἀντικει. εἰς τὸ βασιλεύς. Νυνί... τῇ πόλει κυρία πρότ. ἥκει ρ.
αὐτόματος κατηγ. τῇ πόλει δύτ. χαριστική. δέ... ἀναφ. πρότ. ἐστι ρ. ὃς
ἐκείνων ἐπιθ. διορ.

Αἰσθητικά.—δεῖ—δή (παρήχησις). παθεῖν—πεπόνθατε (έπαναφο-
ρά). πολλάκις πρότερον πεπόνθατε (παρήχησις τοῦ π) πρός έξαρσιν
τῶν πολλῶν παθημάτων. εἰ γὰρ δή—καὶ πάλιν (συστροφή) λόγω πυκνό-
τητοις νοσημάτων. Εὑβοεῦσι βεβοηθηκότες (παρήχησις τοῦ β) διὰ νὰ αἰσθη-
τοποιήσῃ τὴν βοήν τῆς στρατιωτικῆς βοήθειας. τὴν αὐτὴν... προσθυμίαν
(νπερβατόν). ἥγετερ ὑπέρ (παρήχησις). ἥγετερ (παρεσχόμεθα), (ἔξ ἀναλόγου).
Πύδν. Ποτ., Μεδ., Παγ. (ἀσύνδετον) διὰ νὰ δείξῃ τὴν ταχύτητα μεθ' ἣς
ἐνήργει καὶ ἐκπρίει τάς πόλεις ὁ Φίλιππος. νῦν—νῦν—νῦν (παρήχησις)
δι᾽ ἣς δηλοῦται τὸ πάθος τοῦ ρήτορος διὰ τὸν χρόνον.

Πραγματικά.—παραπεπτωκάς καιρός. ἡ Ὀλυνθιακή εὐκαιρία συμμα-
χίας καὶ ἀντιμετωπίσεως τοῦ Φίλιππου. δύπερ πρότερον. ἐπεξηγοῦνται κατω-
τέρω. ἥκομεν. εἰς Ἀθήνας. Εὑβοεῦσι βεβοηθηκότες. Ἐννοεῖται ἡ ἐκστρατεία,
κληθέντες ὑπὸ τῶν δημοκρατικῶν τῆς νήσου κατὰ τῶν ἀριστοκρατικῶν ἐνι-
σχυμένων ὑπὸ τῶν Θηβαίων, τοὺς δποίους καὶ ἔξεπτίσαν. Ταύτης μετέσχε
καὶ ὁ Δημοσθένης ἡς ἐθέλοντης τριμέραρχος καὶ ὄντα δικαιολογεῖται, διατί
ἔτεθη τὸ ὄχημα εἰς α' πρόσωπον (ἥκομεν). τὸ βῆμα δηλ. τῆς Πυκνός, διπερ
διὰ τῆς χειρὸς δεικνύει. Ιέρας καὶ Στρατοκλῆς. Ἀμφιπολῖται πρέσβεις ἐλ-
θόντες εἰς Ἀθήνας καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Πυκνός ζητήσαντες τὴν βοήθειαν
καὶ παράδοσιν τῆς Ἀμφιπόλεως εἰς τοὺς Ἀθηναίους, διαν αὐτὴν ἡπειρήθη ὑπὸ
τοῦ Φίλιππου τῷ 358' οἱ Ἀθηναῖοι διώσαντες ἀπέργουν τὴν πρότασιν, διότι ἐδε-
σμένησαν ἀπὸ τῶν Φίλιππων, εἰς δύνασθησαν παράδοσιν τῆς Ἀμφιπόλεως.
πόλιν δηλ. τὴν Ἀμφιπόλιν. τὴν αὐτὴν προσθυμίαν. Οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἔδει-
χαν προσθυμίαν 1) διότι ἀπησχολοῦντο μὲ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον (358—355)
καὶ 2) διότι ἐτράφησαν μὲ τὴν ἀπατῆλην ἐλπίδα, διότι θά παρεχώρει εἰς αὐτούς
ὁ Φίλιππος τὴν Ἀμφιπόλιν δυνάμει τῆς γνωστῆς μυστικῆς συνθήκης. εἰχετ' ἀν
μενην ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων. τῶν μετὰ ταῦτα πραγμάτων οἱ Ἀθηναῖοι ἐξαπατη-
θέντες ὑπὸ τοῦ Φίλιππου κατέβαλλον προσπαθίας ἀνακτήσεως τῆς Ἀμφιπό-
λεως, ἀλλ ἀνεπιτυχῶς τῷ (357). Η Πύδνα (πόλις τῆς Μακεδονίας) κατελήφθη
τῷ 357, Ποτείδαια (πόλις τῆς Χαλκιδικῆς) τῷ 356, η Μεθώνη (παρὰ τὸν

Θερμαινούσιν) τῷ 353 καὶ αἱ Παγασαὶ (παράλιος πόλις τῆς Θεοσαλίας) τῷ 352. εὖλλοι ἐννοεῖ τὰς Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν καὶ λοιπάς ὄχυρος τοποθεσίας τῆς Χαλκιδικῆς καὶ τῆς Θράκης, αἱ δὲ ποιαὶ κατελήφθησαν (353—352). εἰ ἐβοηθήσαμεν... αἱ στρατιώτικαι ἐνισχύσεις ἔφθασαν πολὺ βραδέως καὶ ἀπετελοῦντο ἔκ μισθοφόρων μὴ προλαβοῦσαι τὴν ἄλωσιν τῶν πόλεων. τῷ πρώτῳ δηλ. τῇ Πύδνῃ, ὅπου καὶ τακτινοτέρῳ ὁ Φίλιππος κατέστη δυσκολοπολέμητος λόγῳ τῆς ἀδρανείας τῶν Ἀθην., ἐνῷ διαφορος τακτική αὐτῶν θύ ἔκαμψε τὸν Φίλιπ. δλγιώτερον θρασύν, ἀτολμον καὶ ἀθυρμα τὸν διαθέσεών των. αὐτόματος, αὐτοβούλως οἱ Ὀλύνθιοι ἐξήτησαν τὴν βοήθειαν κατὰ τοῦ Φιλ., πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ διὰ τοὺς Ἀθηναίους παρὰ προσδοκίαν εὐκαιρίαν μοναδικῆς δράσεις, τῶν προτέρων ἐκείνων. αἱ ἀπολεσθεῖσαι εὐκαιρίαι Ἀμφιπόλ., Πύδνης καὶ λοιπῶν ὄχυρῶν μερῶν λόγῳ ἀμελείας.

Νόημα.—Ο ρήτωρ ἐπαναλαμβάνει καὶ πάλιν εἰς τοὺς Ἀθηναίους ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀφήσουν νὰ χαθῇ ἡ μοναδική εὐκαιρία τῆς βοήθειας τῶν Ολυνθίων διὰ νὰ μὴ πάθουν, διὰ ἔπαθον εἰς τὸ παρελθόν. Καὶ ὑπενθυμίζει εἰς αὐτοὺς, ὅτι, ἀν ἐβοηθοῦσαν τοὺς Ἀμφιπολίτας, διόπεις κάποτε ἐβοηθῆσαν τοὺς Εὐβοεῖς, ἡ Ἀμφίπολις θὰ ἥτο ἰδική των καὶ δὲν θὰ ἐστενοχωροῦντο κατόπιν ἀπὸ τὴν ἀπιστίαν του. Ἐπίσης λέγει ὅτι, ἀν ἐβοηθοῦσαν τὴν Πύδναν, τὴν Ποτείδαιαν καὶ τὰς λοιπὰς ὄχυρας τοποθεσίας τῆς Χαλκιδικῆς καὶ τῆς Θράκης, τὰς δοπιάς ὑπεδούλωσε σῆμερον ὁ Φίλιπ., θὰ ἥτο τοῦ ζεριοῦ των, ἔξηπτειαιμένος καὶ ἀδύνατος διὰ κάθε δράσιν. Ἄλλα μὲ τὸ νὰ ἀδιαφοροῦν καὶ νὰ περιμένουν μοιρολατρικῶς τὴν ἔξελιξιν τῶν γεγονότων ἐδημιούργησαν τὸν Ισχυρότερον βασιλέα τῆς Μακεδονίας. Δι' αὐτὸν ἐπιβάλλεται νὸν ἔκμεταλλευθοῦν τὴν παρουσιασθεῖσαν μοναδικὴν εὐκαιρίαν τῶν Ολυνθίων.

Περίληψις.—Η ὁμοιότητα καὶ μοιρολατρεία τῶν Ἀθηναίων ἐδημιούργησαν πανίσχυρον Φίλιππον.

§ 10 + 11

Καὶ ἔμοιγε δοκεῖ,
ὅ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
καταστάτις τις
δίκαιος λογιστής
τῶν ὑπηργυμένων

ἡμῖν παρὰ τῶν θεῶν,
καίπερ οὐκ ἔχόντων πολλῶν
(πραγμάτων)

ώς δεῖ (ἔχειν),
διμως ὃν ἔχειν αὐτοῖς

μεγάλην χάριν εἰκότως·

τὸ μὲν γάρ ἀπολωλεκέναι
πολλὰ κατὰ τὸν πόλεμον
θείη ἄν τις δικαίως
τῆς ἡμετέρας ἀμελείας,
τὸ δὲ μήτε πάλαι (τοῦτο) πε-
πονθέναι

Καὶ ἔγὼ τούλάχιστον νομίζω,
ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
έάν κανεὶς ἥθελε γίνει
δίκαιος κριτής
τῶν εὑεργεσιῶν, τὰς δοπιάς ἔ-
χουν παράσχει

χάριν ἡμῶν οἱ θεοί,
ἄν καὶ πολλὰ (ζητήματά μας)
δὲν ἔχουν,

ὅπως πρέπει νὰ (ἔχουν),
ὅτι θὰ ἔχρεώστει διμως εἰς αὐ-
τοὺς
μεγάλην εὐγνωμοσύνην εύλο-
γως·

διότι τὸ διτι μὲν ἔχομεν χάσει
πολλὰ (μέρη) κατὰ τὸν πόλεμον
δύναται τις νὰ ἀποδώσῃ δικαίως
εἰς τὴν ἰδικήν μας ἀμέλειαν,
τὸ διτι δὲ δὲν ἔχομεν πάθει
(τοῦτο) πρὸ πολλοῦ

(τὸ) πεφηνέναι τε
ἥμιν συμμαχίαν τινά
ἀντίρροπον τούτων,
ἄν βουλώμεθα χρῆσθαι,
ἔγωγε θείην ἄν
εὔεργέτημα
τῆς παρ' ἔκείνων εύνοίας.

'Αλλ', οἶμαι,
παρόμοιόν ἐστιν (ἔκείνῳ),
ὅπερ (ἐστι)
καὶ περὶ τῆς κτήσεως τῶν χρη-
μάτων'

ἄν μὲν γάρ
καὶ σώσῃ,
ὅσ' ἄν τις λάβῃ,
ἔχει τῇ τύχῃ
μεγάλην τὴν χάριν,
ἄν δ' ἀναλώσας λάθῃ,

συνανήλωσε
καὶ τὸ μεμνῆσθαι τὴν χάριν.

Καὶ περὶ τῶν πραγμάτων.

οὕτως (ἐστιν).
οἱ μὴ χρησάμενοι

τοῖς καιροῖς ὁρθῶς
οὐδὲ μνημονεύουσιν,
εἰ συνέβη
τι χρηστὸν παρὰ τῶν θεῶν·

πρὸς γάρ τὸ τελευταῖον ἐκβάν διότι συμφώνως πρὸς τὸ τελι-
κρίνεται ἔκαστον
τῶν πρὶν ὑπαρξάντων.

Γραμματικά.— δοκεῖ ἐνεστ. τοῦ προσωπ. ρ. δοκῶ. τῶν ὑπηργμέ-
των μετ. παθητ. παρακ. (ὑπῆργμα) τοῦ ὑπάρχω. καταστάμην, καταστήσομαι, κατασταθήσομαι, κατεστη-

καὶ (τὸ) δtti ἔχει παρουσιασθῇ
εἰς ἡμᾶς κάποια συμμαχία
Ισοβαρής πρὸς αὐτὰ (τὰ ἀπο-
λεσθέντα),

ἄν θέλωμεν νὰ ἐπωφεληθῶμεν
(αὐτήν),
ἔγω τούλαχιστον δύναμαι νὰ
θεωρήσω
ώς εὔεργεσίαν
δόφειλομένην εἰς τὴν εύμενειαν
ἔκείνων.

'Αλλά, νομίζω,
εἶναι παρόμοιον (μὲν ἔκεινο),
τὸ δόπιον ἀκριβῶς (συμβαίνει)
καὶ ως πρὸς τὴν ἀπόκτησιν τῶν
χρημάτων.

δηλαδὴ δσάκις μὲν
καὶ διατηρήσῃ,
δσα κανεὶς ἥθελεν ἀποκτήσει,
χρεωστεῖ εἰς τὴν τύχην
μεγάλην εύγνωμοσύνην,
δσάκις δμως, ἀνεπαισθήτως (τὰ)
δαπανήσῃ,

συγχρόνως ἀποβάλλει
καὶ τὴν ἀνάμνησιν τῆς εὔεργε-
σίας.

Καὶ ως πρὸς τὰ πολιτικὰ ζη-
τήματα

ἔτοι (συμβαίνει).
Ἐκεῖνοι, οἱ δόπιοι δὲν ἔχρησι-
μοποίησαν

τὰς περιστάσεις ἐπωφελῶς,
δὲν ἐνθυμοῦνται,
καὶ ἄν ἀκόμη προηλθε
κάτι καλὸν ἐκ μέρους τῶν
θεῶν·

κρίνεται κάθε ἔνα
ἀπὸ τὰ πρότερον γενόμενα.

σάμην, κατέστην, κατεστάθην, καθέστηκα, καθεστήκειν. μεγάλην ἐπίθ. θετ. βαθμ. (μέγας = μεῖσων - μεγίστος). πόλλ^λ (πολλὰ) ἀναριθμάζει τὸν τόνον, διότι εἶναι κλιτόν. ἀπολωλεκέναι ἀπαρ. παρακ. τοῦ ἀπόλλυμι, ἀπώλλυν, ἀπολῶ καὶ ἀπολέσω, ἀπώλεσα, ἀπολώλεκα, ἀπωλωλέκειν. θείη εὔκτ. ἀρ. β' τοῦ τίθημι, ἔτιθην, θήσω, ξέθηκα, τέθεικα, ἔτεθεικειν. πεπονθέναι — πεφηγέναι ἀπαρ. παρακ. τῶν ρημ. πάσχω καὶ φαίνομαι (τὸ πεφηγέναι εἶναι ἑνεργητικὸς τύπος μὲν μεόην σημ.). λάβῃ ύποτ. ἀρ. β' τοῦ λαμβάνω. σώσῃ ύποτ. ἀρ. α' τοῦ σώζω, ἵσωζον, σώσω, ἵσωσα, σεσώσκα, ἵσεσώκειν. ἀναλώσας μετ. ἀρ. α' τοῦ ἀναλίσκω, ἢ ἀναλόω -ω-, ἀνήλισκον καὶ ἀνήλουν, ἀναλώσω, ἀνήλωσα, ἀνήλωκα, ἀνήλωκειν. λάθῃ ύποτ. ἀρ. β' τοῦ λαγθάνω. ἐλάνθανον, λήσω, ἔλαθον, λέληθα, ἐλελήθειν. συνανήλωσε ἀρ. α' τοῦ συναναλίσκω. μεμνήσθαι ἀπαρ. παρακ. τοῦ μιμηθόσκομα, ἐμμιμηθόσκομα, μνήσομαι, μνηθόσομαι, μνησάμην, ἐμνήσθην, μέμνημαι, ἐμεμνήμην. χρησάμενοι μετ. ἀρ. α' τοῦ χρῶμαι. συνέβῃ ύποτ. συμβέβηκο, συνεβέθηκειν. ἐκβάνω μετ. ἀρ. β' τοῦ ἐκβαίνω, ἐξέβαινον, ἐκβήσομαι, ἐξέβην, ἐκβέβηκα, ἐξεβεθήκειν. τὸ ἐκβάντα λαμβάνεται ὡς οὐσιαστικὸν (= ἐκβασις, ἀποτέλεσμα). ὑπαρξάντων μετ. ἀρ. α' τοῦ ὑπάρχω, ὑπῆρχον, ὑπάρξω. ὑπῆρχα, ὑπῆρχειν. κρίνεται ἐν τοῦ κρίνομαι, ἐκρινόμην, κρινοῦμαι, κριθήσομαι, ἐκρινάμην, ἐκρίθην, κέκριμαι, ἐκεκρίμην. πρὸν χρον. ἐπίρρ.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ.—καὶ ἔμοιγε... εἰκότως ἐν κῷλον. δοκεῖ ρ. τις ύποκ. ἔμοιγε δοτ. προσ. ἔχειν ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἔξαρτωμενον ἐκ τοῦ δοκεῖ ως δρᾶξασ. χάριν α' αντικ. μεγάλην ἐπιθ. διορ. αὐτοῖς β' ἀντικ. καταστάς ὑπόθ. μετ. (= εἰ τις καταστάι) + ἄν ἔχειν ἢ δτι ἔχοι ἀν (ἀπόδ.) = ύποθ. λόγος γ' εἰδους δηλῶν ἀπλῆν σκέψιν τοῦ λέγοντος. λογιστής κατηγ. δίκαιος ἐπιθ. διορ. τῶν ὑπηργμένων γεν. ἀντικει. εἰς τὸ λογιστής καὶ μετ. ἐπιθετικὴ (ἄν ὑπῆρκται). ἡμῖν δοτ. χαριστική. παρὰ τῶν θεῶν ποιητικὸν αἴτιον. ἔχόντων γεν. ἀπόλυτος (διότι εἶναι ἄλλο τὸ ύποκ. τῆς μετ. καὶ ἄλλο τοῦ ρ.) καὶ μετ. ἐνδοτική, διότι τὸ καίπερ πάντοτε μετὰ τοιαύτης μετ. συντάσσεται. ὡς δεῖ (ἔχειν) ἀναφ. πρότ. ως ύποκ. τοῦ ἀπροσ. δεῖ ἐννοεῖται τὸ ἀπαρ. ἔχειν τὸ δυνητικὸν μόριον ἀν ἐπαναλαμβάνεται πρὸ τοῦ ἔχειν, διότι ἐμεσούλασθησαν πολλαὶ λέξεις. τὸ μὲν ἀπολωλεκέραι... δικαίως κυρια πρότ. θείη ρ. τις ύποκ. τὸ ἀπολωλεκέναι ἐναρθρον ἀπαρ. (την ἀπώλειαν) ἀντικ. τοῦ θείη. (ἡμᾶς) ύποκ. τοῦ ἀπαρ. σόλλ' ἀντικ. τῆς ἀμελείας γεν. κατηγορηματική. κατὰ τὴν πολέμου ἐμπρόθ. διορ. χρονικῆς διαρκείας. τὸ δε... ἀν θείην κυρια πρότ. θείην ρ. ἔγωγες ύποκ. τὸ πεπονθέναι καὶ πεφηγέναι ἐναρθρα ἀπαρ. ἀντικ. εὐεργέτημα κατηγ. τοῦς εὐνοίας γεν. ύποκ. (ἡμᾶς) ύποκ. τοῦ πεπονθέναι. συμμαχίαν ύποκ. τοῦ πεφηγέναι. τινὰ ἐπιθ. διορ. ἡμῖν δοτ. ἡμικ. ἀντίρροπον κατηγ. τούτων γενικ. ἀντικ. εἰς τὸ ἀντίρροπον. χρῆσθαι ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξιρτώμενον ἐκ τοῦ ἐφετικοῦ βουλώμενα. ἀν βουλώμενα (ύποθ.) + (ἀντίρροπον ἔσται). ὀπόδοσις ἐννοούμενη. εἰναι ύποθ. λόγος δ' εἰδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. ἀλλὰ (τοῦτο) παρόμοιόν ἔστιν (ἐκείνω). τοῦτο ύποκ. παρόμοιον κατηγ. (ἐκείνω) δοτ. ἀντικειμ. εἰς τὸ παρόμοιον. ὅπερ (ἔστι) ἀναφορ. πρότασ. διερεύ ύποκ. περὶ τῆς... ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. χοημάτων γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ ιτήσεως. ἀν μὲν γάρ καὶ σώσῃ (ύποθ.) + ἔχεις (ἀπόδ.) — ἀν λάθῃ (ύποθ.) + συνανήλωσε (ἀπόδοσις), καὶ οἱ δύο ύποθ. λόγοι εἶναι διειδους β' περιπτώσ. δηλούντες τὸ ἀποίστως ἐπαναλαμβανόμενον ἐν τῷ παρόντι ἢ ἐν τῷ μέλλοντι εἰς τὴν περίπτωσιν σύτην δ' ύποθ. ἀν ἐρμηνεύεται (δισάκις). γάρ δηλαδή (διασαφ.). δο' ἀν τις λάθῃ ἀναφ. ύποθ. πούτ. ἀντικ. εἰς τὸ σώσῃ καὶ ἐπιτατ. τῇ τύχῃ — τὴν χάριν ἀντικ. εἰς τὸ ἔχειν μεγάλην κατηγ. ἀναλώσας κατηγορηματική μετ.. διοτι ἔξαρτάται ἐκ τοῦ λάθῃ; τὰ ρήματα τυγχάνω, λαρθάνω, διάγω, διατελῶ, διαγίγνομαι, φθάνω κ.λ.π., δέχονται κατηγ. γορ. μετ. καὶ τὸ μὲν ρῆμα ἐρμηνεύεται μὲν ἐπίρρημα, ἢ δὲ μετ., μὲν ρῆμα,

ἀναλώσας λάθη = ἀναλώσῃ λειτήδοτως = ἔξιδεύσῃ ἀνεπαιοθήτως. συνανή-
λωσε γνωμικός ἀδρίστος ἔξηγούμενος μὲ ένεοτῶτα (συνανήλωσε). τὸ
μεμνῆσθαι ἔνορθρον ἀπαρ. ἀντικ. εἰς τὸ συνανήλωσε. τὴν χάριν ἀντικ.
εἰς τὸ μεμνῆσθαι. περὶ τῶν πραγμάτων ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. εἰς συνέβη
(καὶ εἰς συνέβη) ἐνδοτική πρότ. ως ἀντικ. τοῦ μνημονεύοντος. οἱ χρησάμενοι
ἐπιθ. μετ. ὑποκ. τοῦ μνημονεύοντος. τοῖς καιροῖς ἀντικ. τοῦ χειρούμενοι. τι
ὑποκ. τοῦ συνέβη. χρηστὸν ἐπιθ. διορ. κρίνεται ρ. ἔκαστον ὑποκ. τῶν
ὑπαρξάντων (ἔκβάντων) γεν. διαιρ. κοὶ μετ. ἐπιθ. πρὸς τὸ... ἐμπρόθ. διορ.
συμφωνίας. τελευταῖον ἐπιθ. διορ.

Αἰσθητικά. — λογιστής (μεταφορά) ἐκ τῆς δημοσίας ἀρχῆς τῶν 10
λογισῶν (ὅταν μεταπίπτῃ ἡ κυρία σημασίᾳ λέξεως εἰς δευτερεύουσαν
λόγῳ διοίτης πραγμάτων). ἀντίρροπος (μεταφορά) ἐκ τοῦ βάρους
τῆς πλάστιγγος, ἡ διόπτια ἀναλόγως τῶν βιωρῶν ρεπει ἡ ισοσταθμεῖ.
ἔμοιγε δοκεῖ... ἔγωγε θείην (ἐπαναφορά) δηλοῖ προσωπικήν γνώμην τοῦ
ρήτορος. καίπερ οὐκ ἔχοντων (προσκατάληψις), διότι θέλει οὐαὶ προλόβη
ὁ ρήτωρ την τυχόν ἀντίρρησιν τῶν ἀκροσιῶν, διτὶ ἡ πόλις στερεῖται τῆς
εύνοίσι τῶν θεῶν λόγῳ τῶν ὀτυχημάτων. τὸ μὲν... θείη, τὸ δὲ... ἄν-
θείην (ἐπαναφορά) ἀρχιζούν αἱ προτασεῖς καὶ τελειώνουν δημοιος, εὐνοίας
εὐεργέτημα (παρέγκησις τοῦ εὐ). πόλλ' ἀπολωλεκένται πόλεμον (παρέγκησις
τοῦ π). παρόμοιον (παρομόωσις) λαμπρά. ἀν μὲν... ἀν δὲ (ἐπαναφορά).
τὴν χάριν—τὴν χάριν (ἀντιστροφή), διότι τελειωῖσυν μὲ την αὐτή. λέξιν
αἱ προεάσεις. χρησάμενοι... χρηστὸν (παρέγκησις) σιοθητοποιεῖται ἡ ἔννοια
τῆς χρήσεως.

Πραγματικά. — λογιστής οἱ λογισταὶ ήσαν δημοσίου ἀρχῆς δέκα τὸν
ἀριθμὸν ἐλέγχοντες τὰ πεπραγμένα τῶν ἀρχόντων μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἀρχῆς
των. πολλὰ ἀπολωλεκένται ἔννοει τὰ ἀπολείας Πύδνης, Ποτειδαίας, Φερῶν,
Παγασῶν καὶ λοιπῶν ὀχυρῶν τοποθεσιῶν γενομένας κατὰ τὸν πόλεμον πρὸς
ἀνάκτησιν τῆς Ἀμφιπόλεως. ὑπηργμένων αἱ εὐεργεσίαι τῶν Θεῶν αἱ αὐτο-
βούλως προσφερθεῖσαι εἰς τοὺς τοὺς Ἀθηναίους ἀναφέρονται διεξοδικῶς εἰς τὸν
Β'. 'Ολυμπιακὸν. ἀντίρροπον ἡ προτεινομένη 'Ολυμπιακὴ συμμαχία εἶναι ίκανή
νῦν ισοφαμίση τὰς προγενεστέρας ἀπωλείας, καθ' ὅπον η 'Ολυμπιος ἡτο πόλις
ἰσχυρά ἀποτελούσα πυγῆνα διοσπονδίας τῶν Χαλκιδικῶν πόλεων καὶ ἄλλων
Θρακιῶν φυλῶν. (τοῦτο) παρόμοιον. οἱ παρὰ τῶν θεῶν εὐεργεσίαι. οἱ μὴ
χρησάμενοι. δι ρήτωρ ἔννοει τοὺς Ἀθηναίους ὡς μὴ χρησιμοποιήσαντας καλῶς
τὰ παρὰ τῶν θεῶν «πνηγμένα». οὐδὲ μνημονεύοντο. ὅχι μόνον εἶναι ἀγνώ-
μονες, ἄλλα καὶ ἐπιλήμονες. τελευταῖον ἔκβάν ἡ ἐπανόρθωσις τῆς 'Ολύμπου
δι. ἦν κατωτέρω δικαίως (§ 12 ἐπανορθωσάμενοι ταῦτα), εἶναι μέτρον κρίσεως
τοῦ παρελθόντος. κρίνεται δηλ.: ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

Γνωμικόν. — 2. «ἄν μὲν γάρ, δο' ἄν τις λάβῃ, καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει
τῇ τύχῃ τὴν χάριν, ἀν δ' ἀναλώσας λάθη, συνανήλωσε καὶ τὸ μεμνῆσθαι
τὴν χάριν».

3. «οἵ μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς δρθῶς οὐδ', εἰ συνέβη τι παρὰ τῶν
θεῶν χρηστὸν, μνημονεύοντο».

4. «πρὸς γάρ τὸ τελευταῖον ἔκβάν ἔκαστον τῶν περὶν ὑπαρξάντων κρί-
νεται.

Νόημα. — Ο ρήτωρ λέγει ὅτι, ἀν εὐεργετῆ ἔνας δίκαιος καὶ ἀμερόληπτος
δικαιοτῆς διὰ νὰ κρίνῃ ποίας εὐεργεσίας ἔκαμαν οἱ θεοὶ εἰς τοὺς Ἀθηναίους
ὅχι μόνον κατὰ τὸ παρελθόν, ἀλλὰ τῷρα ἀκόμη μὲ τὴν παρουσιαζομένην
σπουδαίαν 'Ολυμπιακὴν ὑπόθεσιν, ἀσφαλῶς θὰ εἰπῃ, ὅτι οἱ Ἀθηναίοι θὰ
ἔπεσε πολὺ νά εὐγνωμογοῦν τους θεούς, ἀδιαφόρως ἀν πολλὰς ὑποθέσιες
ἔχασαν ἀπό ἀμέλειάν των ἢ ἀλλας δὲν ἔξεμεταλλεύθησαν καλῶς.

"Επειτα ὁ ρήτωρ παρομοιάζει τοὺς Ἀθ. ὃς σκεπτομένους, ὅπως οἱ ἀποκτώντες χρήματα· ἂν δηλαδὴ διατηρήσουν τὰ χρήματα ποὺ ἀποκτούν, εὐγνωμονοῦν τοὺς θεοὺς ή τὴν τύχην τῶν· ἂν ὅμις τὰ χάσουν, τότε ληπτονοῦν καὶ δόλοκληροίαν τὴν εὐεργεσίαν. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ μὲ τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις· οἱ Ἀθ. δὲν ἔνθυμοιοῦνται τὰς προηγουμένας εὐεργεσίας τῶν θεῶν, ἀλλὰ ἔνθυμοιοῦνται μόνον τὰ τελικά ἀποτελέσματα καὶ συμφώνως μὲ αὐτὰ κρίνουν, ὅπως ἀκριβῶς συμβαίνει μέχρι σήμερον.

Περιληψις.—*Ἡ εὔνοια τῶν θεῶν συνοδεύει πάντοτε τοὺς Ἀθηναίους.*

§ 12

Διὸ δεῖ καὶ σφόδρα,

ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ἡμᾶς φροντίσαι τῶν λοιπῶν,

ἵνα ἀποτριψώμεθα τὴν ἀδοξίαν
ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις (ἥμīν)

ἐπανορθωσάμενοι ταῦτα.

Εἰ δὲ προησόμεθα,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους,
καὶ (εἰ) καταστρέψεται εἴτα
"Ολυμποῦ ἐκεῖνος,
φρασάτω τις ἐμοί,
τί ἔσται τὸ κωλύον ἔτ' αὐτὸν
βαδίζειν, δποι βούλεται.

Διὰ τοῦτο πρέπει πολὺ σοβαρῶς,

ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
νὰ σκεφθῶμεν ἡμεῖς διὰ τὰ ὑπολειπόμενα (έκ τῆς τύχης),
ἵνα ἔξαλείψωμεν τὴν κακὴν
φήμην.

δι’ ὅσα ἔχουν πραχθῆ (ἀπὸ
ἡμᾶς).

ἀφοῦ ὁρθῶς χρησιμοποιήσωμεν
αὐτά.

Ἐάν δημως θὰ ἐγκαταλείψωμεν,
ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους,
καὶ (έάν) θὰ ὑποτάξῃ ἔπειτα
ἐκεῖνος τὴν "Ολυμπον,
ἄς μοι εἴπη ἔνας
τί θὰ ἐμποδίζῃ πλέον αὐτὸν
νὰ βαδίζῃ, δποι θέλει.

Γραμματικά—σφόδρα ποσοτ. ἐπίρρ. φροντίσαι ἀπαρ. ἀυρ. τοῦ φροντίζω, ἐπανορθωσάμενοι μετ. ἀπορ. α' τοῦ ἐπανορθοῦμαι (λαμβάνει ὅσο αὐξήσεις) ἐπηγνωρθούμην, ἐπανορθώσομαι, ἐπηγνωρθωσάμην. ἐπηγνωρθοθην, ἐπηγνώρθωμαι. πεπραγμένοις μετ. παρακ. τοῦ πράττομαι. ἀποτριψώμεθα ὅποτ. ἀπορ. α' του ἀποτρίβομαι, ἀπετριβόμην, ἀποτριψόμην, ἀπετριφθην, ἀπετρίβην, ἀποτέτριμαι. καταστρέψεται μ μέλλων τοῦ καταστρέφομαι, κατεστρέφομην, κατεστρέφομην, κατεστρέψομαι, καταστρέψομαι, κατεστρέψημην. φρασάτω προστ. ἀπορ. α' τοῦ φράζω, ἔφραζον οὐδ. μετ. ἐνεστ. τοῦ διμαλοῦ κωλύω. φράσω, ἔφρασα, πέφρακα κωλύνον οὐδ. μετ. ἐνεστ. τοῦ διμαλοῦ κωλύω. ἔσται μέλλων τοῦ εἰμί. βαδίζειν ἀπορ. ἐν. τοῦ βαδίζω, ἔβαδίζον, βαδιώ καὶ βαδιοῦμαι, ἔβαδισα, βεβάδικα. βούλεται ἐνεστ. τοῦ παθ. ἀποθ. βούλημαι.

Συντακτικά.—Διὸ... φροντίσαι κυρία πρότ. δεῖ ρ. φροντίσαι ὥποκ. ἡμᾶς ὑποκ. τοῦ φροντίσαι. τῶν λοιπῶν ἀντικ. καὶ ἐπιτατ. τοῦ σφόδρα ἐπιρρ. ἔνα ἀποτριψώμεθα τελική πρότ. ἀποτριψώμεθα ρ. ἡμεῖς ὥποκ: τὴν ἀδοξίαν ἀντικ. ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐμπρόθ. διηρ. αἰτίσις καὶ ἐπιθετ. μετ. ἐπανορθωσάμενοι χρονικούποθετική μετ. ταῦτα ἀντικ. εἰ προησόμεθα (καὶ)

εἰς καταστρέψεται (διπλῆς ύπόθεσις) + φρασάτω (ἀπόδ.) = ὑποθ. λόγος α' εἴδους δηλών τὸ πραγματικόν. τοὺς ἀνθρώπους ἀντικ. ἔκεινος ὑποκ. "Ολυνθούς ἀντικ. τις ὑποκ. ἐμοὶ ἀντικ. τί... ἔτι.. ἔσται πλαγία ἐρωτ. πρότ. ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ φρασάτω τὸ καλῶν ἔσται ισοδυναμεῖ μὲ τὸ καλῶν
ἔσται ρ. τὸ καλῶν ὑποκ. τι κατηγ. αὐτὸν ἀντικ. τοῦ καλῶν. βαδίζειν
ἀντικ. τοῦ καλῶν ἔσται (τελ. ἀπαρ.). δποι βούλεται ἀναφ. τοπ. πρότασις.

Αἰσθητικά. — 'Ἐπανορθωσάμενοι (μεταφορά) κυριολεκτεῖται ἐπὶ ἐπαναφορᾶς τυνος πεσόντος εἰς τὴν προτέραν του θέσιν. ἀποτριψώμεθα (μεταφορά) κυριολεκτεῖται ἐπὶ τριβῆς καὶ ἀπαλείψεως κηλίδων ἐκ τῶν ἐνδυμάτων. τὸ καλῶν ἔσται (περίφρασις) ἀντὶ τὸ καλῶν. τι τὸ καλῶν ἔτι^τ αὐτὸν ἔσται (ρητορική ἐργασία), διότι ἐντόνως δηλοῖ ἄρνησιν προκαλοῦσσα ἐνδιαφέρον κοι ισοδυναμούσσα μὲ τὸ οὐδέν τὸ καλῶν ἔτι.. ἔσται. δποι βούλεται (ενφημισμός) ἀντὶ εἰς Ἀττικήν, δταν χρησιμοποιούνται λέξεις καλῆς σημασίας πρός δήλωσιν ἀντιθέτου.

Πραγματικά. — Διδ λόγῳ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἔνεκα ἀμελείας ἀτυχημάτων. τῶν λοιπῶν ὡς ὑπολειπόμενα ἐκ τῆς τύχης ἔννοοῦνται ἡ πρός τους 'Ολυνθίους βοήθεια καὶ τὰ ἔξ αντῆς προκύπτοντα ἡθικά καὶ ὑλικά ὀφέλη διὰ τους 'Αθηναίους καί.. δπως ἐγκατέλειψαν καὶ τοὺς ἀλλοὺς προηγουμένως (Πυδναίους, Ποτειδιαίτας κλπ.). τούτους τοὺς ἀγνθρώπους μὲ συμπαθείαν καὶ οἰκτον δεικνύει διὰ τῶν χειρῶν ὁ φήτωρ τοὺς παρευρισκομένους εἰς τὴν ἐκκλησίαν πρέσβεις τῶν 'Ολυνθίων. ἀδοξίαν ἡ υπὸ τῶν 'Αθηναίων ἐγκατάλειψις τῶν φίλων των εἰς κρισίμους στιγμὰς περιποιεῖ εἰς αὐτοὺς ἀτιμίαν καὶ αἰσχος κατά τὴν γνώμην τῶν ὁρθῶν κοινόντων. ἔκεινος οὕτω ὀνομάζει περιφρονητικῶς τὸν Φίλιππον, δπως ἀγνωτός (ἀγνθρωπος). δποι βούλεται ὁ φήτωρ παρασιωπῷ νὰ ἀναφέρῃ τὴν 'Αττικήν, τὴν δποιαν ἔννοει καὶ περὶ τῆς δποιας σαφῶς κατωτέρῳ διμελεῖ.

Νόημα. — 'Ο φήτωρ λέγει δτι οἱ 'Αθηναῖοι πρέπει νὰ βοηθήσουν τους 'Ολυνθίους διὰ νὰ ἔξαγγισθοῦν καὶ ἔξαλειψουν τὴν ἐκ τοῦ παρελθόντος κακῆν φήμην, τὴν δποιαν ἀπέκτησαν, διότι, ἐὰν ὀδρανήσουν καὶ πάλιν, τότε είναι μοιραίον ἡ 'Ολυνθος νὰ ὑποταχθῇ καὶ αὐτὴ μὲ τὴν σειράν της καὶ θὰ ὑπάρξῃ μεγάλος κίνδυνος δι' αὐτὴν τὴν 'Αττικήν.

Περίληψις. — 'Η ὑποταγὴ τῆς 'Ολύνθου ἀποτελεῖ κίνδυνον διὰ τὴν 'Αττικήν.

§ 13

Άρα λογίζεται τις ύμῶν,

δ ἄνδρες 'Αθηναῖοι,
καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον,
δι' ὃν μέγας γέγονεν

ἀσθενής ὅν
τὸ κατ' ἀρχὰς Φίλιππος;
Τὸ πρῶτον 'Αμφίπολιν λαβών,

μετὰ ταῦτα Πύδναν,
πάλιν Ποτείδαιαν,

**Άρα γε συλλογίζεται κανεὶς
ἀπὸ σᾶς,**

ἄνδρες 'Αθηναῖοι,
καὶ παρατηρεῖ τὸν τρόπον,
μὲ τὸν δποιον ἔχει ἀποβῆ Ισχυρός,

ἐνῷ ἥτο ἀνίσχυρος,
κατ' ἀρχὰς δ Φίλιππος;
Κατὰ πρῶτον, ἀφοῦ κατέλαβε
τὴν 'Αμφίπολιν
μετὰ ταῦτα τὴν Πύδναν,
κατόπιν τὴν Ποτείδαιαν,

Μεθώνην αῦθις,
εἴτα Θετταλίας ἐπέβη

μετά ταῦτα Φεράς, Παγασάς,

Μαγνησίαν, πάντα
εύτρεπισας,
ὅν τρόπον ἔβούλετο,
ῷχετ' εἰς Θράκην

εἴτ' ἔκει τοὺς μὲν τῶν βασι-
λέων ἐκβαλών,

τους δὲ καταστήσας
ἡσθένησε

πάλιν ράισας

οὐκ ἀπέκλινεν ἐπὶ τὸ βραθυ-
μεῖν, .

ἀλλ' εὔθυς Ὀλυνθίοις ἐπεχει-
ρησεν

τὰς δὲ στρατείας αὐτοῦ
ἐπ' Ἰλλυριούς καὶ Παιόνας

καὶ πρὸς Ἀρρύβαν
καὶ δποι τις ἀν εἴποι
παραλείπω.

ὕστερα τὴν Μεθώνην,
ἔπειτα εἰσέβαλεν εἰς Θεσσα-
λίαν

μετά ταῦτα τὰς Φεράς, τὰς Για-
γασάς,

τὴν Μαγνησίαν, ὅλα γενικῶς,
ἀφοῦ ἐτακτοποιησε
μὲν ὅποιον τρόπον ἥθελε,
ἀνεχώρησε (ταχέως) διὰ τὴν
Θράκην

ἔπειτα ἔκει, ἀφοῦ ἄλλους μὲν
ἐκ τῶν βασιλέων ἔξεθροντ-
σεν,

ἄλλους δὲ (ἀφοῦ) ἐγκατέστησεν,
ἡσθένησεν

ἀφοῦ ἀνέλαβε πάλιν ἐκ τῆς ἀ-
σθενείας,

δὲν περιέπεσεν εἰς ὀκνηρίαν,

ἄλλ' ἀμέσως ἐπετέθη κατὰ τῶν
Ὀλυνθίων

τὰς δὲ ἐκστρατείας αὐτοῦ
ἐγαντίον τῶν Ἰλλυριῶν καὶ
τῶν Παιόνων

καὶ κατὰ τοῦ Ἀρρύβα

καὶ δποι δύναται τις νὰ εἴπῃ
παραλείπω.

Γραμματικά. — ἀρα ἔρωτηματικὸν μόριον. λογίζεται ἐν. τοῦ ἀποθ.
λογίζομαι, ἔλογιζόμην, λογιοῦμαι, λογισθῆσομαι, ἔλογισάμην, ἔλογισθην,
λελόγισμαι. θεωρεῖ ἐν. τοῦ θεωρέω -ῶ, θεωρώσουν, θεωρήσω, θεωρησα,
τεθεωρήσκω. γέγονε πορακ. τοῦ γίγνομαι. θη μετ. ἐν. τοῦ εἶμι. ἐπέβη
ἀδρ. β' τοῦ ἐπιβαίνω. εὐτρεπίσας μετ. ἀδρ. α' τοῦ εὐτρεπίζω, ηύτρε-
πιζον, εύτρεπιτο, ηύτρεπιτο. φέχετο παρατ., μὲν σημασίαν ὑπερο. ή ἀδρ.
τοῦ οἰχομαι, φέχόμην, οἰχησομαι, φέχημαι. ἐμβαλλων μετ. ἀδρ. β' τοῦ ἐμ-
βάλλω. καταστήσας μετ. ἀδρ. α' τοῦ καθίστημι, καθίστην, καταστήσω,
κατέστησα, καταστήσας ἔχω. ἡσθένησον ἀδρ. α' τοῦ δισθενέω -ῶ, ἡσθένουν,
ἡσθένησα. ἔραΐσας μετ. ἀδρ. τοῦ ἔραΐζω (θέμα ρά), ράισω, ἔρραΐσω (ἀσθε-
νέστερον τοῦ ὑγιαίνω). ἀπέκλινεν ἀδρ. α' τοῦ ἀποκλίνω, ἀπέκλινον, ἀπο-
κλινω. ἀπέκλινσι, ἀποκέλικα, ἀπεκεκλάκειν. ἐπεχειρησεν ἀδρ. α' τοῦ ἐπι-
χειρέω -ῶ, ἐπεχειρίουν, ἐπιχειρήσω, ἐπεχειρήρσα, ἐπικεχειρήκα. εἴποι εύ-
κτική ἀ. ρ. β' τοῦ λέγω.

Συντακτικά. — ἀρα... τὸν τρόπον δύο εἰθεῖσαι ἔρωτημ. προτ. τις ὑποκ.
ὑμῶν γεν. διαιρ. τὸν τρόπον ἀντικ. εἰς τὸ θεωρεῖ. δι' δν.. ἀνοφ. πρότ.
Φίλιππος ὑποκ. μέγας κατηγ. δι' δν ἐμπρόθ. διορ. μέσου. θη ἐιδοτική
μετ. ἀσθενής κατηγ. κατ' ἀρχάς ἐπιρρ. ἐκφρασοις. τὸ περδότον... ἐπέβη κω-
λον. Θετταλίας ἀντικ. λαβών χρον. μετ. Ἀμφ., Πύδν., Ποτ., Μεθ., ἀντικ.

τοῦ λαβών. ὃν ἔβούλετο τρόπον ἀναφ. πρότ. μετὰ ταῦτα... Θράκην κυρία πρότ. φέρετο (ἀπίστων) κατηγ. μετ. Φερ., Παγ., Μαγν., 'πάνθ.' ἀντικ. εἰς τὴν χρονικὴν μετ. εὐτρεπίσας. εἰς Θράκην ἐμπρόθ. διορ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. εἰτ' ἔκει... ἡσθένησε κυρία πρότ. Φίλιπ. ὑποκ. ἐκβαλὼν — καταστήσας χρον. μετ. τοὺς μὲν — τοὺς δὲ ἀντικ. τῶν μετοχῶν. τῶν βασιλέων γεν. διαιρ. πάλιν... ἐπεχείρησεν δύο κύριαι προτ. ἔαιδες χρον. μετ. ἐπὶ τῷ ὁδῷ θυμεῖν ἐμπρόθετον ἔναρθρον ἀπαρ. δηλοῦν διεύθυνσιν. 'Ολυνθίοις τελας ἀντικ. αὐτοῦ γεν. ὑποκ. ἐπ' Ἰλλυριούς, πρὸς Ἀρρύβαν ἐμπρόθ. διορ. διευθύνσεως ἔχθρικῆς σημασίας.

Αἰσθητικά. — λογίζομαι — θεωρῶ (συνωνυμία) τὸ πρῶτον ρῆμα ἀναφέρεται εἰς τὸ λογικὸν καὶ τὸ δεύτερον εἰς τὴν αἰσθησιν. μέγας - ἀσθενής (ἀντίθεσις). τὸ πρῶτον... μετὰ ταῦτα... πάλιν... αὐθισ... εἴτε (ἀσύνδετον) αἰσθητοποιεῖ τὸν πολεμικὸν ὄργασμόν τοῦ Φιλίππου· χαρακτηριστική ἡ ταχεῖα χρονική ἐναλλαγὴ τῶν πρόσεων (σχῆμα γοργότητος). ὃν ἔβούλετο... τρόπον (ὑπερβατὸν) ὃν τρόπον. εὐτρεπίσας τρόπον (παρήχησις) δια νὰ δεῖξῃ τὴν τροπήν. ἦν ἔδιεν δ. Φίλ. εἰς τὰ πράγματα. μετὰ ταῦτα Φερός, Παγαάδς... χαρακτηριστική ὡς μεγαλοπρέπεια τῶν ἀναπαιστῶν, ὁδῷν, ἀλλ' ἐπεχείρησεν (σχῆμα κατ' ἄρσον καὶ θέσον), διαν. ἀρνητικῶν καὶ θετικῶν ἐκφέρωνται. καὶ Παιόνας καὶ Ἀρρύβαν· καὶ δύοις (πολυνόντετον) διὰ νὰ δεῖξῃ τὴν ταχύτητα τῶν πολεμικῶν του ἐνεργειῶν διαφόρου ἐκτάσεως καὶ χρόνου. τάξ... στρατείας (ὑπερβατὸν).

Πραγματικά. — Χρονολογικῶς ὑπὸ τοῦ Φίλ. κατεκτήθησαν ἡ μὲν Ἀμφίπολις καὶ Πύδνα (357), Ποτείδαια (356), Ἰλλυριοί καὶ Παιόνες (355), Μεθώνη (353), Θεταλίας ἐπέβη (352), ὥχετο εἰς Θράκην (352), πρὸς Ἀρρύβαν (πιθανῶς 352), 'Ολυνθίοις ἐπεχείρησεν (351). ἔκει εἰς Θράκην τοὺς μὲν, τοὺς δέ· δ. Φίλ. εἰς Θράκην ἐπωφελήθη τὰς ἕοιδας τῶν διαδόχων οἵνων τοῦ βασιλέως Κότυος καὶ τὸν μὲν Κερσοβιλέπτην ἐξέθροντες, τοὺς δὲ Ἀμάδοκον καὶ Βηρισάδην ἐνεθρόνισε. 'Ολυνθίοις ἐπεχείρησεν ἐνδεχομένως ὃ ὅγιτωρ ἔννοει τὴν στρατιωτικήν ἐπίδειξιν τοῦ Φιλίππου (351) ἡσθένησε ψευδῆς διάδοσις διὰ λόγους ψυχολογικούς (πόλεμος νεύρων). 'Ιλλυροί κάτοικοι τῆς σημερινῆς 'Αλβανίας (λαός Πελασιγικός, συγγενῆς τῶν 'Ελλήνων). Παιόνες κάτοικοι Βορειοδυτικῆς Μακεδονίας μεταξύ 'Ορβήλου καὶ 'Αλβανίας (συγγενεῖς τῶν 'Ιλλυριῶν). 'Αρρύβας· ἵτο θειός ἐκ πατρὸς τῆς δευτέρας συζύγου του Φιλίππου 'Ολυμπιάδος, βασιλεὺς τῆς σπουδαίας φυλῆς τῶν Μολοσσῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν 'Ηπειρον. Ἐπειδὴ ἐφίλονίκει οὗτος διὰ τὴν ἀρχὴν μὲν τὸν ἀδελφὸν του Νεοπτόλεμον, πενθερὸν τοῦ Φιλίππου, δ. Φίλιππ. ἐπενέβη καὶ τοὺς συνεφιλίωσεν ὑπὸ τὸν ὅρον, δύοις ἀρχούντων ἀμφότεροι.

Νόημα. — Ο όγητωρ εἰς τὴν παράγραφον αὐτὴν περιγράφει κατὰ ποιὸν τρόπον ὃ ἀνίσχυρος κατ' ἀρχὰς Φίλιππ. ἀπέβη ἰσχυρότατος. Ἐνῷ κατέλαβεν ἀλληλοδιαδόχως 'Αμφ., Πύδναν, Ποτείδ., Μεθώνην, δὲν ἔμεινεν ἴκανοποιητικένος, ἀλλὰ εἰσέβαλε καὶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὅπου ἐπέβαλε νέαν τάξιν πραγμάτων. Μή ἀρκεσθεῖς ὅμως οὔτε εἰς αὐτὰ ἀνεγέρθησε διὰ τὴν Θράκην, ὅπου κατεβίβαξε καὶ ἀνεβίβαξε βασιλεὺς τῆς ἀρεσκείας του. Ἡ μεσολαβήσσα ἀσθενεία του δὲν ἀπεμάρκυνε τὰς εὐρυτέρας του κατακτητικάς βλέψεις καὶ μετὰ τὴν ἀνάρρωσιν προσέβαλε τοὺς 'Ολυνθίοις. Ἐπίσης γνωσταὶ εἰναι καὶ αἱ ἐκστρατείαι του παλαιότερον κατὰ τῶν 'Ιλλυριῶν, Παιόνων καὶ 'Αρρύβα.

Περίληψις. — Ο Φίλιππος κατέστη πανίσχυρος καὶ διὰ τῆς πολεμικῆς του δραστηριότητος.

§ 14+15

«Τί οὖν λέγεις

ταῦτα ἡμῖν νῦν ;»
 ἀν τις εἶποι·
 (λέγω ὑμῖν ταῦτα),
 καὶ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 οἵτινες γνῶτε
 καὶ αἰσθησθ' ἀμφότερα,
 ως ἀλυσιτελές (ἔστι)
 καὶ τὸ προΐεσθαι ἀεί

καθ' ἔκαστον τι
 τῶν πραγμάτων
 καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην,
 οἵτινες
 καὶ συζῆται Φίλιππος,

ὑφ' οὓς οὐκ ἔστιν,

ὅπως ἡσυχίαν σχήσει
 ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις.

Εἰ δ' ὁ μὲν ἐγνωκώς ἔσται,
 ως δεῖ πράττειν ἀεί^{το}
 τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων,
 ήμεῖς δὲ (εἰ ἐγνωκότες ἐσόμεθα),
 ως οὐδενὸς τῶν πραγμάτων
 ἀντιληπτέον (ἔστιν) ἐρρωμένως,
 σκοπεῖσθ'

εἰς τί ποτ' ἐλπίς (ἔστι)

ταῦτα τελευτῆσαι.

Πρὸς θεῶν,
 τις οὕτως εὐήθης ἔστιν ὑμῶν,

ὅστις ἀγνοεῖ
 τὸν (ἐκεῖ) πόλεμον ἐκεῖθεν
 δεῦρος ἤξοντα,
 οἷς ἀμελήσωμεν;

«Πρὸ ποιὸν σκοπὸν λοιπὸν λέγεις

αὐτὰς εἰς ἡμᾶς τώρα;»
 δύναται τις νὰ εἴπῃ·
 (λέγω αὐτὰς εἰς σᾶς),
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 διά τι νὰ ἐννοήσετε
 καὶ ἀντιληφθῆτε καὶ τὰ δύο,
 δηλ. πόσον (εἶναι) ἐπιβλαβές
 καὶ τὸ νὰ παραμελῶμεν πάντοτε

τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης
 ἐκ τῶν εὔκαιριῶν
 καὶ τὴν διαρκῆ ἐνασχόλησιν,
 τὴν ὅποιαν ἔχει
 καὶ μὲν τὴν ὅποιαν διαρκῶς ζῆται
 ὁ Φίλιππος,

ἔνεκα τῆς ὅποιας δὲν εἶναι δυνατὸν
 νὰ ἡσυχάσῃ
 ἀρκεσθεὶς εἰς δοσα ἔχει κατορθώσει,

Ἐάν δομῶς ἐκεῖνος μὲν θάξῃ
 σχηματίσει τὴν γνώμην,
 δητι πρέπει νὰ ἐπιτυγχάνῃ πάντοτε

κάτι σπουδαιότερον ἀπὸ τὰ κατορθωθέντα,
 ήμεῖς δὲ (έάν θάξῃ) μεταβαίνει τὴν γνώμην),
 δητι οὐδεμιᾶς ἐκ τῶν ὑποθέσεων
 πρέπει νὰ ἐπιληφθῶμεν δραστηρίώς, σκεφθῆτε,

εἰς ποιὸν σημεῖον τέλος πάντων (ὑπάρχει) ἐλπίς
 νὰ καταλήξουν αὐτάς.
 Δι' ὅνομα τῶν θεῶν,
 ποιὸς εἶναι τόσον ἀνόητος ἀπὸ σᾶς,

ὅστε νὰ ἀγνοῇ,
 δητι δὲ (έκεῖ) πόλεμος ἀπὸ ἐκεῖ
 θάξῃ έδω,
 έάν διαιφορήσωμεν;

Αλλά μήν, ός ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 'Αλλ' ὅμως, ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
εἰ τοῦτο γενήσεται; δέδοικα, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον
ἄσπερ οἱ δανειζόμενοι
ράδιως
ἐπὶ μεγάλοις τόκοις
μικρὸν χρόνον εύπορησαντες

ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων
ἀπέστησαν,
οὗτοι καὶ ἡμεῖς
(μὴ) φανῶμεν ἐρρᾳθυμηκότες
ἐπὶ πολλῷ (τόκῳ)
καὶ ζητοῦντες (ποιεῖν)

ἄπαντα πρὸς ἥδονὴν
(μὴ) ἔλθωμεν εἰς ἀνάγκην
ὕστερον ποιεῖν
πολλὰ καὶ χαλεπά,
δὲν οὔκ ἡβουλόμεθα
(πρὶν ποιεῖν)
καὶ (μὴ) κινδυνεύσωμεν
περὶ τῶν (δυντῶν)
ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

έπειτα καὶ τὰ πατρικά των
κτήματα
χάνουν,
ἔτσι καὶ ἡμεῖς,
(μήπως) φανῶμεν, ὅτι ἔχομεν
παραμελήσει (τὰ πράγματα)
μὲν μεγάλας θυσίας,
καὶ ἔπειδὴ ζητοῦμεν (νὰ πράτ-
τωμεν)
ὅλα γενικῶς πρὸς εύχαριστη-
σίν μας,
(μήπως) εύρεθῶμεν εἰς τὴν
ἀνάγκην
κατόπιν νὰ πράττωμεν
πολλὰ καὶ δυσάρεστα
ἔξ αὐτῶν, τὰ ὅποια δὲν ἡθέ-
λομεν
(πρότερον νὰ πράττωμεν),
καὶ (μήπως) διακινδυνεύσωμεν
διὰ τὰ (ὑπάρχοντα)
εἰς τὴν πατρίδα μας.

Γραμματικά.—γνῶτε ὑποτ. δορ. β' τοῦ γιγνώσκω. αἰσθησθε ὑποτ.
δορ. β' τοῦ αἰσθάνομαι, ἡσθανόμην, αἰσθόμησι, ἡσθόμησι, ἡσθή-
μόφτερα ἐπιμερ. ἀντων. ἀλυσιτελές ἐπιθ. τριγ. καὶ δικατάλ. (ἀλυσιτελῆς-ἡς-
-էς). συζῆ ἐν. τοῦ συζῶ, συνέζων, συμβάσομαι, συνεβίων, συμβεβίωκα,
ἀγαπήσας μετ. δορ. τοῦ ἀγαπάω-ῶ, ἡγάπων, ἀγαπήσω, ἡγάπησα, ἡγά-
πηκα, ἡγαπήκειν. ἔγνωκάς ἔσται τετελ. μέλλ. τοῦ γιγνώσκω. ἔργωμενως
ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ ράρνυμι). σκοπεῖσθε προσ. ἐν. τοῦ σκοποῦμαι. τελευτῆσαι
δπαρ. δορ. α' τοῦ τελευτῶ-ῶ, ἐτελεύτων, τελευτήσω, ἐτελεύτησα, τε-
τελεύτηκα, ἐτετελευτήκειν. δστις ἀναφ. ἀντων. (δστις-ῆτις-δτι). ἀγνοεῖ
ἐν. τοῦ ἀγνοέω-ῶ, ἡγνόσουν, ἀγνοήσω, ἡγνόσα, ἡγνότηκα, δεῦρο ἐπίρρ.
(ἐπὶ ἐνός), δεῦτε (ἐπὶ πολλῶν). ἡξοντα μετ. μέλλ. τοῦ ἦνω. ἀμελήσωμεν
ὑγῆσται μέλλ. τοῦ γέγνωμαι. δέδοικα μὴ δέδια παρακ. μὲ σημ. ἐνεστ., ἐδε-
δοίκειν καὶ ἐδεδίειν, ὑπερο. μὲ σημ. παρατ., δεῖσομαι καὶ δεῖσω, ἐδεισα-
δανειζόμενοι μετ. ἐν. τοῦ δανειζόμαι, ἐδανειζόμην, δανείσομαι, ἐδανεισά-

λην, ἐδανείσθην, δεδάνειομαι. ἔφεδες ἐπίρρ. (ρεῖσον - ρεῖστα). εὐπορήσαν-
τες μετ. ἀρ. α' τοῦ εὐπορέω -ῶ, ηύπόρουν, εὐπορίσω, ηύπό-
ρηκα. ἀπέστησαν ἀρ. β' τοῦ ἀφίσταμαι, ἀφιστάμην, ἀποστήσομαι, ἀπέ-
στην, ἀφέστηκα, ἀφεστήκειν. φανάριον ὑποτ. παθ. ἀρ. β' τοῦ φαίνομεν.
ἔργαθμυνητες μετ. παρακ. τοῦ ἔργυμέω -ῶ, ἔρραθμύμουν, ῥάθυμήσω, ἔρ-
ραθμητσα, ἔρραθμηκα. ζητοῦντες μετ. ἐν. τοῦ ζητέω -ῶ, ἐζήτουν, ζητή-
σω, ζητησα, ζητηκα. ήβουλόμεθα κοι ἐβουλόμεθα παρατ. τοῦ βούλομαι.
ἐλθωμεν ὑποτ. ἀρ. β' τοῦ ἔρχομαι. ποιεῖν ἀπορ. ἐν. τοῦ ποιέω -ῶ. κιν-
δυνεύσωμεν ὑποτ. ἀρ. α' τοῦ ὄμασοῦ κινδυνεύω.

Συντακτικά.—Τι... νῦν εύθεια ἔρωτ. πρότ. ταῦτα—ἡμῖν ἀντικ. τὶ
ἐπιρρηματικὴ αἰτιατικὴ δηλούσσα σκοπόν. Ίνα γνῶτε... τελική πρότ. ἔξαρ
τωμένη ἀπό τὴν ἐννοούμενην κυρίαν πρότ. (λέγω ταῦτα ὑμῖν). ἀμφότερα
ἀντικ. τὸ προΐεσθαι—τὴν φιλοτραγουμοσύνην ἐπεξήγησίς τοῦ ἀμφότερα κοι
ἀντικειμ. τῶν ρημ. γνῶτες καὶ αἴσθησθε, τὸ προΐεσθαι εἰναι καὶ ὑποκ. τοῦ
ἐννοούμενου ἔστι. ὡς ποσοτ. ἀλυσιτελὲς κατηγ. (ἡμᾶς) ὑποκ. τοῦ προΐε-
σθαι. τι ἀντικ-ιμ. καθ' ἔκαστον κατηγ. εἰς τὸ τὶ καὶ ἐμπρόθ. διορ. κατα-
νυμητ. τῶν πραγμάτων γεν. διαιρ. η̄ χοῆται... ἀναφ πρότ. η̄ ἀντικ. εἰς τὸ
χοῆται. οὐφ' ἡ̄ σαναγκαστικὸν αἴτιον. δπως... σκήσει πλογία ἔρωτ. πρότ.
ἡ̄ σουχιὰν ἀντικ. ἀγαπήσας τροπικὴ μετ. τοῖς πεπραγμένοις ἀντικ. εἰς δ' δ
μὲν ἐγνωκώς ἔσται καὶ (εἰς) δ' ἡμεῖς (ἐγνωκότες ἐσόμεθα) εἰναι ὑποθ. προτ.
ἔχουσσαν ὡς ἀπόδοσιν τὸ σκοπεῖσθαι (εἰναι ὑποθ. λόγος α' εἰδευς δηλῶν
τὸ πραγματικόν). ἐγνωκώς ἔσται το. ρ. δ' μὲν ὑποκ. ὡς... ειδική προτ. χρη-
σιμεύουσα ὡς ἀντικ. δεῖφ. ρ. πράττειν ὑποκ. τι (=πρᾶξιν τινα) σύστ. ἀντικ.
μείζον ἐπιθ. διορ. τῶν ὑπαρχόντων β' ὄρος συγκρίσεως. (ἐγνωκότες ἐσό-
μεθα) ρ. ἡμεῖς ὑποκ. ὡς οὐδενέρος... ειδ. πρότ. χρησιμεύουσα ὡς ἀντικ.
οὐδενέρος ἀντικ. εἰς τὸ ἀγνιληπτέον ἔστιν. τῶν πραγμάτων γεν. διαιρ. ἔργω-
μένως ἐπιρρ. διορ. τρόπου. τὸ ἀντιληπτέον ἔστιν ισοδυναμεῖ μὲ το (θεῖ
ἀντιλαβέσθαι) ημᾶς. εἰς τὶ ποτ.. πλαγία ἔρωτ. πρότ. ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ
σκοπεῖσθε. ἐλπὶς (εστι) ἀπρόσ. φράσις. τελευτῆσαι ὑποκ. ταῦτα ὑποκ. τοῦ
ἀπαρ. πότ' ἔρωτημ. μόριον. πρός θεῶν ἐμπρόθ. διορ. τόπου δηλῶν τὸ
ἐνώπιόν τινος (ἐνταῦθα δηλοὶ ὅρκον γενόμενον μὲ ἀγανάκτησιν). τέσ...
εύθεια ἔρωτ. πρότ. τις ὑποκ. εὐήθης κατηγ. ὑμῶν γεν. διαιρ. οὐτεως ἐπιρρ.
διορ. ποσοῦ. δστις... (=ώστε) ἀναφ. συμπερσομ. πρότ. ἀγνοεῖ ρ. δστις
ὑποκ. τὸν πόλεμον ἀντικ. ήξοντα κατηγ. μετ. διότι ἔξαρτάται ἀπὸ τὸ
ἄγνοεῖς ὡς γνώσεως οημαντικοῦ. Διν ἀμελήσωμεν (ὑπόθ.) + ήξοντα=δτι ηξει
(ἀπόδ.). εἰναι ὑποθ. λόγος δ' εἰδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον εἰς γενή-
σται (ὑπόθ.) + δέδοικα μῆ.. (ἀπόδ.). εἰναι ὑποθ. λόγος α' εἰδους δηλῶν
τὸ πραγματικόν. ἐκ τοῦ δέδοικα ὡς φόβου οημαντικοῦ ρημ. ἔξαρτωνται
αι ἔχης τρεῖς ἐνδοιαστικοὶ προτ. 1) μῆ φανάμεν, 2) μῆ ἐλθωμεν καὶ 3) μῆ
κινδυγεύσωμεν. δστερ... ἀπέστησαν ἀναφ. πρότ. ἀπέστησαν γνωμικὸς ἀρ.
ἔξηγούμενος μὲ ἐνεστωτα (ἀφίστανται). οἱ δανειζόμενος ὑποκ. καὶ ἐπιθ.
μετ. τῶν ἀρχαίων ἀντικ. εὐπορήσαντες χρονικοῦ οθετική μετ. χρόνον αἰτ.
χρόνου. μικρός ἐπιθ. διορ. ἐπὶ μεγάλοις τόμοις ἐμπρόθ. διορ. συμψωνίας.
ἔσαδες ἔπιρρ. διορ. τρόπου. ἔργαθμυνητες κατηγ. μετ. ἔξαρτωμένη ἐκ
τοῦ φανάμεν ὡς δηλώσεως οημαντικοῦ. ζητοῦντες αἴτιολ. μετ. ἀπαντα
ἀντικ. πρός ηδονὴν ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ. ποιεῖν ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἔξαρ-
τωμενον ἐκ τοῦ εἰς ἀνάρκην ἐλθωμεν. πολλὰ καὶ χαλεπὰ ἀντικ. τοῦ ποιεῖν.
ῶν γεν. διαιρ. περὶ τῶν... ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ.

Αἰσθητικά.—τι οὖν ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν; (ὑποφορὰ) ή ἔρωτησις
αὕτη εἰναι ρητορικὴ καὶ συνηθεστάτῃ κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο οἱ ρήτορες
προβάλλουν ἔρωτήσεις ή προτείνουν ἀπορίας ὡς προερχομένας δῆθεν
ἐκ τῶν ὀκροσιῶν. (λέγω ταῦτα)=σχῆμα ἐξ ἀναλόγου. Ίνα γνῶτε (ἀνθυ-

ποφόρα, διταν ταυτοχρόνως οι ίδιοι ρήτορες ἀπαντοῦν ἡ λύσουν τὰς ἀπορίας ἀπλῶς καὶ μόνον διά νὰ ἐκφράσουν αἰσθητῶς τὴν γνώμην τῶν καὶ διεγέρουν τὴν προσοχὴν τῶν ἀκροατῶν. γγῶτε — αἰσθησθε (συνωνυμία) τὸ πρῶτον ἀναφέρεται εἰς τὴν νόησιν καὶ τὸ δεύτερον εἰς τὴν αἰσθησιν. **χρῆται** οὐ συζῆ (συνωνυμία) διὰ νὰ δείξῃ διάρκειαν· ή φιλοπραγμοσύνη τοῦ Φιλίππου εἶναι σύζυγος, ὀχώριστος σύντροφος. **ἡσυχίαν** σχήσει (περιφράσις). (ήμετος ὃς ἔγνωκότες ἔσσομεθα) = σχῆμα ἑξ ἀναλόγου. ἄγνοεῖ τὸν πόλεμον (πρόδληψις), διότι προληπτικῶς τίθεται τὸ ὑπόκ. τῆς μετ. ὡς ἀντικ. τοῦ ρῆμ. τὸν ἔκειθεν πόλεμον (θραχυλογία) ἀντὶ τὸν ἔκει πόλεμον ἔκειθεν δεῦρο ἥξοντα, πόλεμον ἥξοντα (προσωποποία). εὐήθης (εὐφημισμός). ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι (παραβολή). μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον (ὑπερβατόν). Ἐπιτυχῆς ἡ παρομοίωσις τοῦ Φιλίππου μὲ τοκογλύφον διανείζοντα τούς Ἀθηναίους πρόσκαιρον εἰρήνην, ἀλλὰ κερδίζοντα πάσας τὸς ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ συμμάχους πόλεις τῶν. Οἱ βαρύτατοι τόκοι τῶν Ἀθηναίων εἶναι 1) ἡ ἀπώλεια τῶν ἔναφων καὶ 2) ἡ μελλοντικὴ ἀπειλὴ τῆς πατρικῆς περιουσίας (Ἀττικῆς) συνεπαγομένη θυσίας, ταλαιπωρίας, ἔργασίαν, ἄγωνίαν κλπ., ὅν οὐκ ἥβουλμεθα (ἔλξις) ἀντὶ τούτων, ἢ οὐκ ἥβουλμεθα. περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ (παρασιώπησις) δηλ. τὴν Ἀττικήν.

Πραγματικά. — καθ' ἔκαστόν τι τῶν πραγμάτων ἔννοει τὰς ἀπολεσθείσας καὶ ἀνωτέρω μνημονευθείσας εὐκαιρίας, τοῖς πεπραγμένοις, αἱ πολεμικοὶ καὶ πολιτικαὶ ἐπιτυχίαι τοῦ Φιλίππου. ταῦτα τελευτῆσαι ἡ φιλοπραγμοσύνη τοῦ Φιλίππου καὶ ἡ ἀδράνεια τῶν Ἀθηναίων ὡς ἀντίθετα ἀλλήλων. πόδες θεῶν ὀργισμένος δ ὁρτῷος ζητεῖ νὰ δηλώσουν οἱ Ἀθηναῖοι ὅτι ἐν οὐδειμῷ περιπτώσει πρόκειται ὁ πόλεμος νὰ μεταφερθῇ εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀπὸ ἀμελείαν των. ἀγροεὶ λόγῳ ἀνοησίας, ὁρδίως καὶ οἱ δανειζόμενοι ἀπερισκέπτως διανείζονται πρὸς πρόσκαιρον ἀνακούφισιν. ἐπὶ μεγάλοις τόκοις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ βαρύτερος τόκος διὰ τοὺς ἀσώτους νέους ἡ ἀνέργους ἀνήρχετο εἰς 36 %. ἐνταῦθα δ ὁρτῷος νοεῖ μεταφορικῶς θυσίας, ζημιάς, ἀπώλειαν ἀδαφῶν, ἄγωνίαν, ἔργασίαν κλπ. ἀρχαῖων ὡς καὶ σήμερον οὕτω καὶ οἱ ἀρχαῖοι δανειζόμενοι ὑποθήκευον πατρίας οἰκίας, ἀγρούς, σκεύη, ἐπιπλα καὶ πᾶν κινητὸν ἡ ἀκίνητον ἀγαθόν. ἐρεφαδυμηνότες ἐπὶ πολλῷ ἡ πρόσκαιρος εἰρήνη καὶ ἡσυχία τῶν Ἀθην., ἡ ἀποφυγὴ θυσιῶν καὶ μόχθων ἀφήνουν ἐλεύθερον πεδίον δράσεως εἰς τὸν Φιλίππον, ἀλλὰ διὰ τοὺς Ἀθηναίους ἡ ἔξαγορά αὐτῶν θὰ είναι βαρυτάτη, διότι θὰ ἀναρρίφουν βραδύτερον τὸν κῦρον τῆς ὑπάρχεως τῆς ἰδιαιτερας τῶν πατρίδος καὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν καὶ τότε «ἔσται ἡ ἔσχάτη πλάνη χείρων τῆς περάτης». πολλὰ καὶ χαλεπά ἡ ἀναγκαστικὴ καὶ βαρεῖα καταβολὴ χρημάτων, ἡ ἀπώλεια ἀγαθῶν, ἡ αὐτοπρόσωπος ἔκστρατεία, περιορισμὸς ἔξοδων καὶ ἀπολαύσεων, κατασκευὴ ἀμυντικῶν ἔργων, ψυχικὴ ἄγωνία, θυσίαι, ταλαιπωρίας κλπ. θυτερον μετά τὴν ἀφίξιν τοῦ Φιλίππου. περὶ τῶν... τὰ ὑλικὰ ἀγαθὰ τῆς πατρίδος των, δηλ. τῆς Ἀττικῆς.

Γνωμικά. — 5. — «τὸ προίεσθαι καθ' ἔκαστον ἀεί τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀληστετελέσ». 6. — «ἄσπερ οἱ δανειζόμενοι ὁρδίως ἐπὶ μεγάλοις τόκοις μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον ὑστερον καὶ τῶν ἀρχαῖων ἀπέστησαν».

Μόδημα — Ἐνταῦθα ὁ ὁρτῷος χαρακτηρίζει τοὺς μὲν Ἀθηναίους ὡς ἀμελεῖς εἰς κάθε περίστασιν, πρᾶγμα τὸ δποὶον εἶναι ἐπιβλαβές δι' αὐτούς, τὸν δὲ Φιλίππον ὡς ἀνθρωπὸν ἔχοντα μεγάλην ζωτικότητα, πολυάσχολον καὶ μὲ πολλοὺς παθητικὴν δραστηριότητα, ὥστε νὰ μὴ ἐπαναπάνεται ἐπὶ τῶν πολεμικῶν δαφνῶν, ἀλλὰ διαρκῶς νὰ ἀναζητῇ νεωτέρας καὶ καλλιτέρας. Συμπερασματικῶς προσαισθάνεται ὅτι, ἀν ἔξακολουθῆσῃ ἡ ἴδια τακτική, ὑπέρχει κίνδυνος

δος εἰς Μακεδονίαν διεξαγόμενος, πόλεμος νὰ μεταφερθῇ εἰς τὴν καφδίαν τῆς Ἀττικῆς, ὅποτε οἱ Ἀθηναῖοι θὰ πάθουν ὅτι σύνηθως παθύνονται ἔκεινοι οἱ ἄνθρωποι, οἱ δοῦλοι, ἐπειδὴ ἔχουν ἀμεσον ἀνάγκην χρημάτων, δανείζονται μὲν μεγάλους τόκους, ὑποθηκεύοντες τὴν πατρικήν περιουσίαν καὶ, ἐνῷ πρός στρατιὴν εὐημεροῦν, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ πληρώσουν τὰ δάνεια καὶ τοὺς τόκους, τότε βλέπουν, ὅτι δὲν φθάνει ὁλόκληρος ἡ πατρική περιουσία νὰ ἔξαλειφρουν τὸ χρέος των.

Διὰ τοὺς λόγους αὗτοὺς καλὸν εἶναι οἱ Ἀθηναῖοι, ἀφίνοντες τὴν πρόσκαριφον ἡσυχίαν καὶ εἰρήνην τῷρα νὰ πολεμήσουν παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Ὀλυμπίων μὲν διλύγους κόπους καὶ μὲ διλιγωτέρας θυσίας παρὰ ἀργότερον μόνοι, μὲ περισσοτέρας θυσίας καὶ ἐνδεχομένως μὲ κίνδυνον ἀπωλείας τοῦ πατρίου ἐδάφους.

Περίληψις.—*Η ἀδράνεια τῶν Ἀθηναίων καὶ ὁ πολεμικὸς ὁργασμὸς τοῦ Φιλίππου ἀποτελοῦν σοβαρὰν ἀπειλὴν τῆς Ἀττικῆς.*

§ 16 (Πρόθεσις)

Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν (τινα)

ἴσως φῆσαι τις ἄν
ράδιον εἶναι
καὶ παντός,

τὸ δὲ ἀποφαίνεσθαι (τινα)

ὑπὲρ τῶν παρόντων,
ὅτι δεῖ πράττειν,
τοῦτο εἶναι συμβούλου.
Ἐγὼ δ' οὐκ ἀγνοῶ μὲν τοῦτο,
ὅτι ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ὅτι πολλάκις ὑμεῖς
ἐν δργῇ ποιεῖσθε
οὐ τοὺς αἰτίους,
ἀλλὰ τοὺς εἰπόντας ὑστάτους

περὶ τῶν πραγμάτων,
ἄν τι μὴ ἐκβῆ
κατὰ γνώμην
οὐ μὴν οἴμαι δεῖν

ὑποστείλασθαι (ταῦτα),
περὶ δῶν ἡγοῦμαι
συμφέρειν ὑμῖν
σκοποῦντα τὴν ἰδίαν ἀσφα-
λειαν.

Τὸ νὰ κατακρίνῃ μὲν λοιπὸν
(κανεὶς)

ἴσως δύναται τις νὰ εἴπῃ,
ὅτι εἶναι εὔκολον
καὶ μάλιστα (ἔργον) παντὸς
ἄνθρωπου,
ἀλλὰ τὸ νὰ ἐκφέρῃ γνώμην
(κανεὶς)

διὰ τὰ παρόντα ζητήματα,
τὶ πρέπει δηλ. νὰ πράττωμεν,
τοῦτο εἶναι (ἔργον) συμβούλου.
Ἐγὼ δὲ γνωρίζω μὲν τοῦτο,
ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ὅτι δηλ. πολλάς φοράς σεῖς
δργίζεσθε
ὅχι ἐναντίον τῶν ὑπευθύνων,
ἀλλὰ ἐναντίον ἔκεινων, οἱ
ὅποιοι ὡμίλησαν τελευταῖοι
περὶ τῶν ζητημάτων,
ὅσάκις κάποιο δὲν ἀποβῆ
σύμφωνα μὲ τὴν γνώμην σας.
ἀλλὰ ὅμως νομίζω ὅτι δὲν
πρέπει

ἐκ φόβου νὰ ἀποσιωπήσω (αὕτα),
τὰ ὅποια νομίζω,
ὅτι σᾶς συμφέρουν,
ἀποβλέπων εἰς τὴν προσωπικὴν
μου ἀσφάλειαν.

51/156 Οτο τη Ηγερία Εμάστε. Τά
40 Σερβιόσερα Πρέστη γά κα δικιάς βάνωρας

Γραμματικά.—**Έπιτιμαν** ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ ἔπιτιμάω·, ἔπειτιμων. ἔπιτιμησα, ἔπειτιμησα, ἔπειτιμησα, ἔπειτιμησαν. φήσαι (εἰς τὰς εὐκτικὸς τὸ αἱ εἶναι μακρ.) καὶ φήσεις εύκτ. ἀφορ. αἱ τοῦ φῆμι. ἀποφανεσθαι ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ ἀποφανεσθαι. εἰπότητας μετ. ἀφορ. β' τοῦ λέγω. ποιεῖσθε ἐνεστ. τοῦ ποιοῦμαι. ἐκβῆ ὑποτ. ἀφορ. β' τοῦ ἐκβάλων. σκοτοῦντα μετ. ἐνεστ. τοῦ σκοτῶ ὑποστείλανθαι ἀπαρ. μ. ἀφορ. αἱ τοῦ ὑποστέλλομαι, ὑπεστελλόμην, ὑποστελοῦμαι, ὑποσταλῆσθαι, ὑπεσταλμην. ἡγοῦμαι ἐνεστ., ἡγούμην, ἡγήσομαι, ἡγηθήσομαι, ἡγηθμην, ἡγηθην, ἡγημαι, ἡγημην.

Ευντακτικά.—Τὸ μὲν...εἶναι κυρία πρότ. φήσαι ρ. τις ὑποκ. εἶναι ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἔξαρτωμ, ἐκ τοῦ φῆσαι ὡς λεκτικοῦ. τὸ ἔπιτιμαν τὸ γεν. κατηγορηματική. τὸ δὲ ἀποφανεσθαι ὑπὲρ τῶν παρόντων (φῆσαι τις ἄν) τοῦτο εἶται συμβούλου κυρ. πρότ. φῆσαι ρ. τις ὑποκ. εἶναι ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.). τοῦτο (τὸ ἀποφανεσθαι) (έναρθρον ἀπαρ.) ὑποκ. τοῦ εἶναι. συμβούλου γεν. κατηγορημ. ὑπὲρ τῶν παρόντων ἐμπρόθ. προσδ. ἀναφορᾶς. ἔρωτ. ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἀποφανεσθαι. πράττειν ὑποκ. τοῦ δεῖ. (ἡμᾶς) ἔρωτ ὑποκ. τοῦτο ἀντικ. δὲ ποιεῖσθε εἰδ. πρότ. χρησιμεύουσα ὡς ἀντικ. τοῦ ἀγνοοῦ καὶ ὡς ἐπεκήγησος τοῦ τοῦτο. τοὺς αἰτίους—τοὺς εἰπόντας ἀντικ. εἰς τὸ ποιεῖσθαι. ὑστάτους κατηγ. τοὺς εἰπόντας (μιχ. ἐπιθ.). ἀν.. ἐκβῆ ὑποθ. πρότ. εἰ ύποκ. κατὰ γνώμην ἐμπρόθ. προσδ. συμφωίσες. ἀν.. ἐκβῆ (ὑπόθ.)+ἐν δργῇ ποιεῖσθε (ἀπόδ.) εἶναι ὑποθ. λόγος δ' εἴδους β' περιπτώσ. δηλων τὸ ἀρίστων ἐπαναλαμβανόμενον ἐν τῷ παρόντι ἢ ἐν τῷ μέλλοντι καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἀν ἐξηγεῖται μὲν τὸ δοάνις. οὐ μὴν...ὑποστέλλεσθαι κυρία πρότ. οἷμαι ρ. (ἔρωτ) ὑποκ. δεῖν ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἔξαρτωμ. ἐκ τοῦ δοξαστικοῦ οἷμαι ἢ δρνησις οὐ συναπτέα μὲ τὸ δεῖν. ὑποστέλλεσθαι ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. δεῖν. (ἔμε) ὑποκ. (έννοούμενον). (ταῦτα) ἀντικ. (έννοούμ.) σκοτοῦντα τρόπ. μετ. τὴν ἀσφάλειαν ἀντικ. περι.. ὅπερειν ἐκ τοῦ δοξαστικοῦ ἡγοῦμαι. (δ) ὑποκ. τοῦ συμφέρειν ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἔξαρτωμα. ὅμιν ἀντικ. περὶ ἀν ἐμπρόθ. προσδιορ. ἀναφορᾶς.

Αἰσθητικά.—τὸ ἔπιτιμαν... φῆσαι τις ἀν (ὑποφορά). ἔγω δ' οὐκ ἀγνοῶ (ἀνθυποφορά). τὸ μὲν = τὸ δὲ (ἀνεύθεαι). οὐκ ἀγνοῶ (λιτότης), δταν ἐκφράζεται μία ἔννοια διὰ τοῦ ἐναντιοῦ καὶ ἀρνητικῶς θὰ ἡδύνατο νὰ εἴπῃ ἀπλῶς (γιγνώσκω). ἐν δργῇ ποιεῖσθε (περιφρασις). τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας (ὑπερβατὸς)=τοὺς ὑστάτους εἰπόντας. ὑποστέλλεσθαι (μεταφορά) τὸ ὑποστέλλομαι κυριολεκτεῖται, δταν καταβιάζονται καὶ δένωνται τὰ Ιστία ἐπικειμένων Ισχυρῶν ἀνέμων καὶ σφοδρῶν τρικυμιῶν μεταφορικῶς δὲ ἐπὶ τῶν ρητόρων, οἱ δποῖοι φοβούμενοι τὴν δργὴν τοῦ λαοῦ ὡς καταγγέλα ἐπερχομένην, ἀποσιωποῦν κάτι (πρβλ. ὑποστολή σημαίας). περὶ ἀν (έλξις)=περὶ τούτων, δ.

Πραγματικά.—τοὺς ὑστάτους. ἐκ ταύτης τῆς φράσεως καὶ ἄλλων κατωτέρω φαίνεται ὅτι δ ὁ ἥγτωρ διμιεῖ τελευταῖος. τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἰδομεν, ὅταν αἱ πολιτικαὶ ὑποθέσεις ἀπέβαινον κακῶς, κατηγόρουν καὶ ἐτιμώρουν οὐχὶ τοὺς πράγματι αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς τελευταῖον διμιλήσαντας, τῶν δποῖων ἐγένετο δεκτὴ ἡ συμβουλή, οἰαδήποτε καὶ ἀν ἦτο.

Γνωμικόν.—7.—«Τὸ μὲν οὖν ἐπιτεμᾶν ἵσως φῆσαι τις ἀν ὁρίους καὶ παντὸς εἶναι, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων, διεῖ δὲ περιττεῖν, ἀποφαίνεται, τοῦτο εἶναι συμβούλου».

Νόημα.—Οἱ ὁρίωροι δηλοῦνται χάριν τοῦ συμφέροντος τῆς πατρίδος θὰ ἀδιαφορήσῃ διὰ τὴν προσωπικήν του ἀσφάλειαν καὶ διὰ τὰς ἐπικρίσεις τῶν ἀνθρώπων, οἵ διοιοὶ μὲν μεγάλην εὐκολίαν κατακρίνονται ίδιως ἔχεινον, οἵ διοιοὶ διμίλησαν τελευταῖοι, διατά τὰ πράγματα δὲν ἀποβοῦν κατ' εὐχήν, διότι πιστεύει δηλοῦνται εἰς κρισίμους στιγμάς μονον ή φωνῇ τῶν εἰδικῶν ἀνθρώπων πρέπει νὰ ἀκούεται.

Περίληψις.—Οἱ ὁρίωροι δηλοῦνται δηλοῦνται θαρραλέως τὴν γνώμην του, ἀδιαφορῶν διὰ τὴν προσωπικήν του ἀσφάλειαν.

§ 17 + 18

Φημὶ δὴ
βοηθητέον εἶναι ύμῖν

τοῖς πράγμασι
διχῆ,
τῷ τε σώζειν

τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυμπίοις

καὶ στρατιώτας ἐκπέμπειν
τοὺς ποιήσοντας τοῦτο,
καὶ τῷ κακῷ ποιεῖν

τὴν χώραν ἐκείνου
καὶ τριήρεσι
καὶ στρατιώταις ἑτέροις·

εἰ δὲ δλιγωρήσετε
θάτέρου τούτων,

δκνῶ, μὴ γένηται
μάταιος ἡμῖν ἡ στρατεία.

Εἴτε γάρ Ὀλυμπίον παραστή-
σεται,
ύμῶν κακῶς ποιούντων
τὴν ἐκείνου (χώραν),
ὑπομείνας τοῦτο,
ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν

Ισχυρίζομαι λοιπόν,
δηλοῦνται σεῖς νὰ ἀποκατα-
στήσετε

τὰ (κακῶς ἔχοντα) πράγματα
διὰ διπλῆς ἐνεργείας,
δηλ. ἀφ' ἐνός μὲν νὰ προσπα-
θήτε νὰ διασώζετε
τὰς πόλεις χάριν τῶν Ὀλυμ-
πίων

καὶ νὰ ἀποστέλλετε στρατιώτας,
οἵ διοιοὶ θὰ κατορθώσουν αὐτό,
ἀφ' ἑτέρου δὲ μὲ τὸ νὰ λεηλα-
τήτε

τὴν χώραν ἐκείνου
καὶ διὰ πολεμικῶν πλοίων
καὶ δι' ἄλλων στρατιωτικῶν

τμημάτων·
ἔὰν δημως θὰ παραμελήσετε
τὴν μίαν ἐκ τῶν δύο τούτων
(ἐνεργειῶν),

φοβοῦμαι, μήπως ἀποβῆ
ἄνωφελῆς ἡ ἐκστρατεία πρὸς
κύπην μας.

Διότι ἔὰν μὲν θὰ υποτάξῃ τὴν
Ὀλυμπίον,

ὅταν σεῖς λεηλατήτε (μόνον)
τὴν χώραν ἐκείνου,
ἀνεχθεῖς αὐτό,
ἀφοῦ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρί-
δα του,

ράδιως ἀμυνεῖται (ύμας).
εἴτε προσκαθεδεῖται
καὶ προσεδρεύσει τοῖς πρά-
γμασι,
βοηθησάντων ὑμῶν
μόνον εἰς "Ολυνθον,
ὅρῶν ἀκινδύνως
ἔχοντα τὰ οἴκοι,
περιέσται τῷ χρόνῳ

τῶν πολιορκουμένων.
Δεῖ δή εἶναι τὴν βοήθειαν
πολλὴν καὶ διχῆ.

εύκόλως θά (σᾶς) ἀποκρούσῃ.
ἐάν δὲ θά πολιορκήσῃ σταθερῶς
καὶ ἐπιμείνῃ εἰς τὰς ἐπιχειρή-
σεις,
ὅταν σεῖς στείλετε βοήθειαν
μόνον εἰς τὴν "Ολυνθον,
βλέπων ὅτι οὐδένα κίγδυνον
διατρέχει ἡ πατρὶς του,
μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου θά
ὑπερισχύσῃ
τῶν πολιορκουμένων.
Πρέπει λοιπὸν ἡ βοήθεια νὰ
εἶναι
μεγάλη καὶ εἰς δύο χωρισμένη.

Γραμματικά.—δικῆ ἐπίρρ. βοηθητέον ρημ. ἐπίθ. τοῦ βοηθῶ (δεῖ
βοηθῆσαι). ποιήσοντας μετ. μέλλ. τοῦ ποιῶ. τρέχεσι οὖσιαστικοποιηθέν
ἐπίθ. (τριήρης ναῦς) τριτόκλ. θάτέρους ἐπιμερ. ἀντων. (τοῦ ἐτέρουν) κατὰ
κράσιν. δλιγωρῆσετε μέλλ. τοῦ δλιγωρέω-ῶ, ὠλιγώρουν, δλιγωρῆσω, ὠλι-
γώρησα. δκνῶ ἐν., δκνουν, δκνήσω, δκνησα, δκνηκα. μάταιος δευτερόκλει-
τηπίθ. τριγεν. καὶ δικατάλ. (δ, ή μάταιος, τὸ μάταιον). γένηται ύποτ. ἀορ.
β' τοῦ γίγνομαι. ύπομείνας μετ. ἀορ. α' τοῦ ύπομένω, ἔμενον, μενῶ,
ἔμεινα, μεμένηκα. παραστήσεται μέλλ. τοῦ παρίσταμαι. ἀμυνεῖται μέλλ.
τοῦ ἀμύνομαι, ἡμυνόμην, ἀμυνοῦμαι, ἡμυνόμην. δρῶν μετ. ἐν. τοῦ δράω
-ῶ, ἔώρων, δψομαι, εἶδον, ἔώρακα, ἔωράκειν. προσκαθεδεῖται μέλλ. τοῦ
προσκαθέξομαι (μέσ. ἀποθ.), προσεκαθεζόμην, προσκαθεδοῦμαι. προσ-
εῖχενσει μέλλ. τοῦ προσεδρεύω, προσήδρευον, προσεδρεύσω, προσήδρευσα.
περιέσται μέλλ. τοῦ περίειμι.

Συντακτικά.—φημὶ ρῆμ. (ἐγὼ) ύποκ. βοηθητέον εἶναι (=δεῖν βοηθῆ-
σαι) ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ φημὶ ἔξαρτώμενοι ως λεκτικοῦ. ὑμᾶν
ποιητ. αἵτιον. τοῖς πράγμασιν ἀντικ. εἰς τὸ βοηθητέον. δικῆ ἐπίρρ. διορ.
φαστα χορηιμεύοντα ως ἐπεξήγησοις τοῦ δικῆς καὶ δοτικοῖς τοῦ τρόπου. τὰς πό-
λεις ἀντικ. τοῖς "Ολυνθοῖς δοτ. χαριστικῇ. στρατιώτας ἀντικ. τοῦ ἐκπέμ-
πτειν. τοὺς ποιήσοντας ἐπίθ. μετ. τοῦτο ἀντικ. τοῦ ποιήσοντας. χώραν ἀν-
δργανικοῖ. εἰς δλιγωρῆσοτε (ύποθεσις)+δκνῶ, μῆ... γένηται (ἀπόδοσις) ύποθ.
λόγος α' εἶδους (πραγματικόν). θάτέρουν ἀντικ. τοῦ δλιγωρῆσετε. τούτων
γεν. διαιρ. μῆ... γένηται ἐνδοιαστική πρότ. ἔξαρτωμ. ἐκ τοῦ δκνῶ, εἰς τὸ
ἡμῖν δοτ. ἥθική εἶτε... πολιορκουμένων ή σύνταξις τῶν δύο κάλων προ-
φανῶς εἶναι ἀνώμαλος δφειλομένη εἰς τὸν ψυχικὸν σάλον τοῦ ρήτορος.
ούχ ἥτιον ὄμως ἔχει μεγάλην χάριν καὶ σαφήνειαν προερχομένην ἀπό
τὸν γλυκὺν κυματισμὸν τῶν μετοχῶν. Ο σύνδ. εἶτε ἔχει ύποθ. σημ. ἀνα-
κώς ποιούντων. Τὸ αὐτό λογίζει καὶ διασευκτικὴν ἀναφέρομένην εἰς τὸ κα-
ποιούντων καὶ βοηθησάντων διηλοῦν τὸ προτερόχρονον, αἱ μετ. ύπομείνας
καὶ δρῶν δηλοῦν τὸ σύγχρονον, τὰ δὲ ἐλθῶν ἀμυνεῖται καὶ περιέσται δη-
λοῦν τὸ ύστερόχρονον. "Υπάρχουν δέ τὰ ἔχῆς εἶδη ύποθ. λόγων: —

1. Εἰ παραστήσεται (ύπόθ.) + ἀμνυται (ἀπόδ.) καὶ 2. εἰ προσκαθε-
δεῖται καὶ προσεδρεύσει (ύπόθ.) + περιέσται (ἀπόδ.) ταυτοχρόνως ὅμως
αλι ύποθέσεις λογίζονται καὶ ὡς ἀποδόσεις τῶν συνεπτυγμένων εἰς με
τοχάς ἔτερων ύποθέσεων ἦτοι: 1. κακῶς ποιούντων (=εἰ κακῶς ποιεῖτε)
καὶ 2. βοηθησάντων (=εἰ βοηθήσετε). Πάντες οἱ ύποθ. λόγοι εἰναι α' ελ-
δους δηλοῦντες τὸ πραγματικόν. κακῶς ποιούντων καὶ βοηθησάντων =
γενικαὶ ἀπόλυτοι χρονικούποθετικαὶ. ἐπομείνας καὶ δρῶν χρον. μετ. ἐλ-
θῶν χρον. μετ. ἐπὶ τὴν οἰκείαν (χώραν) ἐμπρόθ. διορ. τῆς εἰς τόπον κι-
νησεώς καὶ ἀφίξεως ἔχοντα κατήγορ. μετ. ἐκ τοῦ δρῶν ἔξαρτωμ. ὡς αἰσθη-
τικοῦ. τὰ εἴκοι (πράγματα) ἀντικ. τοῦ δρῶν καὶ ύποκ. τοῦ ἔχοντα. προσ-
καθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει ρ. (Φίλιπ.) ύποκ. τοῖς πράγμασιν ἀντικ. πε-
ριέσται ρ. (Φίλιππ.) ύποκ. πολιορκουμένων ἀντικ. τῷ χρόνῳ δοτ. τοῦ μέσου.
δεῖ ρ. ἀπροσ. εἶναι ύποκ. βοηθεῖαι ύποκ. τοῦ εἶναι. πολλὴν καὶ δικῇ (διτ-
τῆν) κατηγ.

Αισθητικά.—φημὶ δὴ διχῇ (παρέχησις) τοῦ φθόγγου οὐδὲν νὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἀκροατῶν, καὶ ἐπιτέμπτεν καὶ κακῶς ποιεῖν—καὶ τριήρεσι καὶ στρατιώταις (πολυσύγχετον) διὰ τὸ πολλαπλούν τῶν προσπαθειῶν τῶν Ἀθηναίων, μὴ μάταιος ἡμῖν (παρέχησις) τοῦ μηδὲν νὰ δεῖξῃ ζωηρότερον τὸ ἀνωφελές μονομεροῦς ἐνεργείας, εἰτε·εἴτε (ἐπαναφορά) καὶ (δείνωσις)=ὑπερβολὴ ἐπὶ τὸ δεινότερον δύο παραλλήλων σκέψεων λασιθαρῶν γλωσσικῶς κοι ἐκφραστικῶς, προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει (συναρμοία) χάριν ἐκφάσεως τοῦ πείσμονος σχεδίου τοῦ Φιλίππου.

Πραγματικά.—*τὰς πόλεις τῆς Χαλκιδικῆς* αὗται ἡσαν 32 ἀποτελοῦσαι τὴν Χαλκιδικὴν ὁμοσπονδίαν, τῆς ὥποις ἡ Ζωὴ καὶ ἡ ἀνέξαρτησία ἡπειροῦντο ὑπὸ τοῦ Φιλίππου καὶ ἐκνυμεύθησαν τὸ ἔαρ τοῦ 338 π. Χ. στρατιώταις ἑτέροις εἶναι τὸ δευτέρον ἐκστρατευτικὸν σῶμα κατὰ τῆς χώρας τοῦ Φιλίππου, ἐνῷ τὸ πρῶτον θὰ είχε σκοπὸν τὴν ἀμυναν τῶν ἐν Χαλκιδικῇ πόλεων. **Τριήρης** (*τραῦς*) ἀρχαῖον πολεμικὸν πλοῖον κινούμενον ὑπὸ τοιῶν σειρῶν κωπῶν. Ναυπηγὸς ταύτης θεωρεῖται ὁ **'Αμεινοκλῆς**, πλὴν τῶν κωπῶν ἔφερε καὶ ιστία ἡτο ἐπιμηκῆς, μικρού πλάτους καὶ βυθίσματος καὶ ἐκωπηλάτουν τῇ συνοδείᾳ αὐλόν. Αἱ κῶπαι ὑπερέκειντο ἀλλήλων εἰς 3 σειρὰς κατὰ πλευράν. Οἱ ἐρέται ἐκαλοῦντο 1) **Θαλαμῖται** (27) τῆς κατωτάτης σειρᾶς βραχέων κωπῶν. 2) **Ζυγῖται** (29) τῆς μέσης σειρᾶς καὶ 3) **Φρανῖται** (31) τῆς ἀνώτατης σειρᾶς μακρών κωπῶν. Ή τριήρης είχε βάρος 200 τόννων σημειευτῶν καὶ ταχύτητα 8 μιλλίων καθ' ὅντας κύριον ὄπλον τῆς τριήρους ἦτο τὸ **ἔμβολον** ἐκ καλοῦ εἰς τὴν πορφραν, ὑπὸ τὴν Θάλασσαν, καὶ δεύτερον ἡ **προσεμβολής**. Ἀνώτατος ἄρχοντας αὐτῆς ἦτο ὁ **τριήραρχος**. Οἱ **'Αθηναῖοι** ἴεράς τριήρεις είχον τὴν **Πάραλον**, καὶ **Σαλαμίνιαν** δι' ἐπειγούσας τῆς πόλεως ζειέας, ὑπομείνας τὴν λεηλασίαν, δράδιος μετὰ τὴν ἀλώσιν τῆς **'Ολύμπου** εὐχερώδως θὰ συγκεντρώσῃ πάσις τας δυνάμεις εἰς τὴν πατρίδα του. **τοῖς περάγμασιν** αἱ ἐπιχειρήσεις ποιουσκας ὑπὲρ αὐτοῦ.

λιν πραγματοποιηθῇ μόνον ὁ σκοπὸς τῆς ἀμύνης τῶν πόλεων τῆς Χαλκιδικῆς, τότε δὲ Φίλιππ., βλέπων ὅτι δέν κινδυνεύει ἡ πατρίς του, θὰ ἐπιμείνῃ σταθερῶς πολιορκῶν μὲν ὅλας του τὰς δυνάμεις τὴν "Ολυνθον καὶ μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου τελικῷς θὲν ὑπερισχύσῃ" ὅθεν ἐπιβάλλεται νὰ είναι ὁ ἄγων διμέτωπος.

Περίληψις.—Ο φήτωρ συνιστᾷ στρατιωτικὴν ἐπέμβασιν. 1) πρὸς ἄμυναν τῶν πόλεων τῆς Χαλκιδικῆς καὶ ταύτοχρονως 2) πρὸς ἐπίθεσιν κατὰ τῆς χώρας τοῦ Φιλίππου.

§ 19+20

Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας

ταῦτα γιγνώσκω.

περὶ δὲ χρημάτων πόρου,

Ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ἔστι χρήματ' ὑμῖν, ἔστι
στρατιωτικά,
ὅσ' οὐδενὶ (ἔστι)
τῶν ἄλλων ἀνθρώπων·
ταῦτα δ' ὑμεῖς λαμβάνετε

οὕτως, ὡς βούλεσθε.

Εἴ μὲν οὖν ἀποδώσετε ταῦτα
τοῖς στρατευομένοις,
οὐδενὸς πόρου προσδεῖ ὑμῖν,

εἰ δὲ μή,
προσδεῖ,

μᾶλλον δ' ἔνδει

ἄπαντος τοῦ πόρου.

«Τὶ οὖν (λέγεις;)

σὺ γράφεις
ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά;»

Ἄν τις εἴποι·
μά Δι',
οὐκ ἔγωγε (γράφω).

Ἐγὼ μὲν γάρ ἥγοῦμαι
δεῖν κατασκευασθῆναι
στρατιώτας

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν ἀποστολὴν βοηθείας

ταύτην τὴν γνώμην ἔχω.

Ως πρὸς δὲ τὸν τρόπον τῆς ἔξευρέσεως χρημάτων,
ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ἔχετε σεῖς χρήματα, ἔχετε,
διὰ στρατιωτικάς ἀνάγκας,
ὅσα κανεὶς δὲν (ἔχει)
ἀπὸ τοὺς ἄλλους "Ἐλληνας"
αὐτὰ δημως σεῖς λαμβάνετε καὶ
διαθέτε

ἔτσι, δηλ. διπῶς θέλετε.

Ἐάν μὲν λοιπὸν ἀποδώσετε αὐτὰ
εἰς τοὺς ἐκστρατεύοντας,
οὐδενὸς πόρου προσθέτου ἔχετε
σεῖς ἀνάγκην,
ἄλλως,
ἔχετε ἀνάγκην προσθέτου πόρου,

ἴνα εἴπω δὲ δρθότερον, ἔχετε
ἀνάγκην

δολοκλήρου τοῦ πόρου.

«Πρὸς ποῖον σκόπον λοιπὸν
(λέγεις);

σὺ προτείνεις ἔγγράφως
νὰ χρησιμοποιοῦνται αὐτὰ διὰ
στρατιωτικάς ἀνάγκας;
δύναται τις νὰ εἴπῃ
μά τὸν Δία,
ἔγώ τούλαχιστον δὲν (προτείνω).

Διότι ἔγώ μὲν νομίζω,
ὅτι πρέπει νὰ συγκροτηθῇ
στρατός

καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά

καὶ μίαν σύγταξιν εἶναι
τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν

καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα·

οὐμεῖς δὲ (ἡγεῖσθε δεῖν)
λαμβάνειν εἰς τὰς ἑορτὰς

οὕτω πως
ἄνευ πραγμάτων.

"Εστι δὴ λοιπόν, οἶμαι,

πάντας εἰσφέρειν,

ἄν πολλῶν δέη,
(εἰσφέρειν) πολλά,
ἄν δλίγων (δέη),
(εἰσφέρειν) δλίγα.
Δεῖ δὲ χρημάτων

καὶ ἄνευ τούτων
οὐδὲν "ἔστι
γενέσθαι τῶν δεόντων.
Αἴγουσι δε καὶ ἄλλοι
ἄλλους τινάς πόρους,

διν ἔλεσθ',

ὅστις δοκεῖ συμφέρειν ὑμῖν·

καὶ ἕως ἔστι καιρός,

ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων. νὰ ἐπιληφθῆτε τῶν ὑποθέσεων.

καὶ μάλιστα νὰ χρησιμοποιοῦνται αὐτά διὰ στρατιωτικάς
ἀνάγκας

καὶ νὰ ὑπάρχῃ ἐν σύστημα,
δηλ. τὸ αὐτὸ καὶ ὡς πρὸς τὴν
ληψιν (τῶν χρημάτων)
καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ
καθήκοντος·

σεῖς δημως (νομίζετε, δτι πρέπει)
νὰ (τὰ) λαμβάνετε (καὶ νὰ τὰ
διαθέτετε) διὰ τὰς ἑορτὰς
ἔτσι ἀτάκτως,
δηλ. ἄνευ ἐνοχλήσεων.

"Ἐπομένως ὑπολείπεται, νο-
μίζω,

ὅλοι νὰ συνεισφέρετε (χρή-
ματα),

ἄν ὑπάρχῃ ἀνάγκη πολλῶν,
(νὰ συνεισφέρετε) πολλά,
ἄν (ὑπάρχῃ ἀνάγκη) δλίγων,
(νὰ συνεισφέρετε) δλίγα.
Πάντως ὑπάρχει ἀνάγκη χρη-
μάτων

καὶ χωρὶς αὐτὰ
τίποτε δὲν εἶναι δυνατὸν
νᾶ. γίνη ἀπὸ τὰ πρέποντα.
Προτείνουν δὲ καὶ ἄλλοι
μερικοὺς ἄλλους τρόπους
ἔξευρέσεως χρημάτων,
ἀπὸ τοὺς δόποιους προτιμήσατε
(ἐκεῖνον),

δ ὁποῖος φαίνεται, δτι σᾶς συμ-
φέρει·
καὶ ἐφ' ὅσον (ἀκόμη) ὑπάρχει
καιρός,

Γραμματικά.—Στρατευομένοις μετ. ἐν. τοῦ στρατεῦομαι, ἐστρατεύ-
μην, στρατεύομαι, ἐστρατευσάμην, ἐστρατεύθην, ἐστράτευμαι, ἐστρατεύ-
μην, ἀποδίδετε μέλλ. τοῦ ἀποδίδωμι. προσθεῖ, ἔνδει ἐν. τοῦ ἀπροσ. δεῖ
ἐν συνθέσει, κατασκευασθῆναι ἀπαρ. παθ. ἀορ. α' τοῦ κατασκευάζομαι,
κατεσκευόζομην, κατασκευασθήσομαι; κατεσκευάσθην, κατεσκευάσμαι,
κατεσκευάσμην. δέη ὑποτ. ἐν. τοῦ ἀπροσ. δεῖ. λοιπὸν ἐπίθ. οὐδ. (λοιπὸς-
-ῆ, -ῶ). ἔλεσθε προστ. ἀορ. β' τοῦ αἰροῦμαι. ἀντιλάβεσθε προστ. ἀορ. β'

τοῦ ἀντιλαμβάνομαι, ἐλαμβανόμην, ληφθήσομαι, ἐλαβόμην, ἐλήφθην, εἰλημμαι, εἰλήμην.

Συντακτικά.—ταῦτα σύστοιχ. ἀντικειμ. τοῦ γιγνώσκω. περὶ βοηθείας ἐμπρόθ. προσδ. ἀναφορᾶς. χοήματα ὑποκ. στρατιωτικά ἐπιθ. διορ. ὑμεῖς δοτ. κτητικ. περὶ πόρου ἐμπρ. προσδ. ἀναφορᾶς. χοήματων γεν. ἀντικειμ. ὅσ... ἀναφ. πρότ. (ἐστι) (ἐννοεῖται) ρ. δσα ὑποκ. οὐδενὶ δοτ. κτητ. τῶν εἰ μέν... ἀποδώσετε (ὑπόθ.)+οὐδενὸς προσδεῖ (ἀπόδ.), εἰ μὴ (ἀποδώσετε)+ ἀντικ. προσδεῖ, ἐνδεῖ αὐτῶν τῶν ἀπροσ. ρημάτ. ὡς ὑποκ. λαμβάνεται ἢ ὀφηρημένη ἔννοια των (ἐνδειά) ἐστι. πόρου ἀντικ. εἰς τὸ ἐνδειά ἐστι ὡς στερητικοῦ. ὑμῖν δοτ. προσωπ. εἰδὲ μὴ (έλλειπτική ὑπόθεσις κατανήσασα ἐπιρρηματική ἔκφρασις)=ἀλλέως. εἶναι ἀντικειμ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ ἐφε-
γγωγε (γράφω ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά) ἔννοεῖται. μὰ δι' οὐκ
ὅταν ἡ πρότασις εἶναι ἀποφατική καὶ νῆ, ὅταν ἡ πρότασις εἶναι καταφα-
τική. ἔγω... δέοντα κῶλον. ἥγονμαι ρ. ἔγώ ὑποκ. δεῖν ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ
τοῦ ἥγονμας ἔξαρτώμενον. κατασκευασθῆναι... εἶναι... εἶναι καὶ τὰ τρία
τοῦ ~~τελε~~ ταῦτα ὑποκ. τοῦ εἶναι. στρατιωτικά κατηγ. σύνταξιν ὑποκ. τοῦ
ἄλλου εἶναι. τὴν αὐτὴν κατηγ. διορ. καὶ ἐπεξήγγοις εἰς τὸ μέτρα σύνταξιν.
τοῦ λαμβάνειν—τοῦ ποιεῖν ἔναρθρα ἀπαρ. χρησιμεύοντα ὡς γεν. ἀντικειμ.
εἰς τὸ σύνταξιν. (ὑμᾶς) ὑποκ. τῶν ἀπαρ. (ἐννοούμ). τὰ δέοντα ἀντικ. ὑμεῖς
...ἔσορτάς κυρ. πρότ. (ἡγεῖσθε) ἔννοούμενον ρ. ὑμεῖς ὑποκ. (δεῖν) ἔνν. ἀντικ.
(εἰδ. ἀπαρ.). λαμβάνειν ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. δεῖν. δίνειν πραγμάτων ἐπεξήγη-
τοιπὸν ἀπροσ. φράσις ἔχουσα ὡς ὑποκ. τὸ: εἰσφέρειν. (ὑμᾶς) ὑποκ. (ἐν-
(εἰσφέρειν) ὑποθ. πρότ. πολλῶν ἀντικ. τοῦ δέη (ἐνδειά ἢ πολλῶν). πολλὰ
ἀντικ. τοῦ (εἰσφέρειν). ἀν δίλιγων (δέη εἰσφέρειν) ὑποθ. πρότ. δίλιγων ἀντικ.
εἰς τὸ (δέη). δίλιγον ἀντικ. εἰς τὸ (εἰσφέρειν) δεῖ ρ. (ἐνδειά ἢ). ἐνδειά ὑποκ.
χοήματων ἀντικ. τοῦ δεῖ. ἐστι ρ. (επροσώπως λαμβανόμενον). γένεσθαι
ὑποκ. οὐδὲν ὑποκ. τοῦ γενέσθαι. δεόντων γεν. διαιρ. δν... ἀναφ. πρότ. ὀν
γεν. διαιρ. (ἐκεῖνον) ἀντικειμ. εἰς τὸ ἔλεσθε. δστις... ἀναφ. πρότ. δοκεῖ
ρ. δστις ὑποκ. συμφέρειν ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.). ὑμῖν ἀντικ. εἰς τὸ συμφέρειν.
ἔνως... χρον. πρότ. ἐστὶ ρ. καιρὸς ὑποκ. ἀντιλάβεσθε ρ. (ὑμεῖς) ὑποκ. τῶν
πραγμάτων ἀντικείμενον.

Αἰσθητικά.—περὶ μὲν... περὶ δὲ (ἐπταναφροδά), δταν ἐπαναλαμβά-
νωνται αἱ αὐται λέξεις εἰς τὴν ἀρχὴν ἡ εἰς τὸ τέλος τῆς προτάσεως. ἐστι
χοήματα (άττ. σύνταξις). χοήματα... στρατιωτικά (ὑπερβατιόν) ἔξαρτον
τὴν ἔννοιαν τῶν θεωρικῶν. ἐστι χοήμαθ' ὑμῖν, ἐστιν (ἀνοδιπλωοις ἡ παλι-
λογιαὶ ἡ ἐπανάληψις), δταν ἐπαναλαμβάνεται ἐκ δευτέρου ἀμέσως ἡ αὐτὴ
φράσις ἡ λέξις πρὸς ἔκφρασιν πεποιθήσεως καὶ πάθους. δσ' οὐδενὶ (ὑπερ-
βολῆ) προσδεῖ, μᾶλλον δ' ἐνδεῖ (ἐπανόρθωσις ἡ ἐπιδιόρθωσις), δταν, ἀφοῦ
λεχθῇ λέξεις τις ἡ φράσις, ἐπακολουθήσῃ ἐτέρα λέξις ἡ φράσις ἔχουσα
πρὸς αὐτῆς συνήθως τὸ μᾶλλον, διὰ τῆς δποίσας ἐπανορθοῦται τὸ λεχθὲν
ὡς οὐχὶ ἀπολύτως ἀκριβές. πόρου—τοῦ πόρου (ἀντιστροφή) ἐπανάληψις
τῆς αὐτῆς λέξεως εἰς τὸ τέλος ἀλλειαλήλων προτάσεων. οὐδενὸς—ἀπαν-
χομένη κλιμάκωσις ἐνδεῖς. τί οὖν (λέγεις) (βραχυλογία) Τί οὖν ἀν
τις εἴποι (ὑποφορά). μὰ δι' οὐκ ἔγγογε (ἀνθυποφορά).

**δεῖν κατασκευασθῆναι στρατιώτας ταῦτα εἶναι στρατιωτικὰ
τοῦ λαμβάνειν**

**ταῦτα εἶναι στρατιωτικὰ
τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα**

Τὸ σχῆμα τοῦτο λέγεται **χιαστόν**, ὅταν δύο παρακείμεναι λέξεις ἡ προτάσεις ἀναφερόμεναι εἰς δύο ἄλλος προηγουμένας τοιαύτας τάσσωνται ἀντιστρόφως πρὸς ἔκείνας, ώστε η ἀντιστοιχία αὐτῶν νὰ δύναται ιάπαρασταθῆ **χιαστόν**. ἐγὼ μὲν.. ὑμεῖς δὲ (ἀντίθεσις). **ἔστι λοιπὸν** (περίφρασις). **πολλῶν, πολλὰ – δλίγων, δλίγα** (ἐπανάληψις) διὰ νὰ αἰσθητοποιήσῃ τὴν ἀνάγκην τῶν χρημάτων. **ἄλλους, ἄλλοι** (παρήχησις).

Πραγματικά. — **χεήματα στρατιωτικά**: ἐνταῦθα ὁ οήτωρ ἐννοεῖ τὰ **θεωρικὰ** χρήματα, δηλαδὴ τὰ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου διδόμενα χρήματα τοῖς ἀπόρους πολίτας πρὸς πληρωμὴν τοῦ εἰσιτηρίου διὰ τὰ θέατρα ἢ καὶ τοὺς ἀπόρους σκοπον ἔχοντα τὴν τενεματικήν, ἥθυκήν καὶ μουσικήν παιδεύσιν τοῦ λαοῦ. Ταῦτα προθορχοντο ἐκ τῶν περισσευμάτων τῶν δημοσίων ἐσόδων καὶ ἡσαν κατατεθειμένα εἰς τὸ ταμεῖον τῶν **θεωρικῶν**. Τὸ ποσὸν τῶν δημοσίων ἀνήρχετο ἑπτάσις εἰς 30 τάλαντα, δηλαδὴ 180 χιλιάδας **Ἀττικῶν** δραχμῶν. Τὸ θεωρικὸν εἰσιτηρίου (**διεύθολον**) είχε σχῆμα σημερινοῦ ἀργυροῦ ταλλήρου ἐκ ξύλου ἡ μολύβδου ἡ καὶ ὅστον. Τὰ **θεωρικὰ** ἀνάγοντα τὴν ἀρχὴν τῶν εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Περικλέους καὶ τοῦ Κλεοφάντου (422 - X.), ὅταν τὰ ἐσόδα ἡσαν πλούσια καὶ οἱ ἀπόροι ὀλίγοι. Νόμος παλαιός καθώριζεν ἐν καιρῷ πολέμου τὰ **θεωρικὰ** νὺν χορηγιμοτοιοῦνται διὰ τὰς πολεμικὰς ἀνάγκας· ἀλλὰ βραχύτερον ἐπὶ ἐποχῆς Εὐβούλου (354—339 π.Χ.), **‘Απολλοδώρου** καὶ λοιπῶν δημαρχῶν ἡπειρείτο θάνατος (κατ’ ἄλλους βαρεῖα ποιητὴ η πρόστιμον) κατὰ παντὸς προτεινοντος μετατροπὴν αὐτῶν εἰς στρατιωτικά. Διὰ τοῦτο ὁ Δημοσθένης δὲν ὅμιλει ἀτεριφράστως περὶ μετατροπῆς, ὅλλα περὶ ἀποδόσεως αὐτῶν εἰς τοὺς στρατευομένους. **Ο** νόμος οὗτος κατηργήθη ποδὸς τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης (338 π. Χ.) κατόπιν σκληρῶν, ἀγρόνων τοῦ φύτευσις. **ἀποδώσετε** διότι ἀνήκουν εἰς τὸ στρατόν, **μά δι**’. Ὁπως λέγεται σήμερον «**θεὸς φυλάξοι**», διότι ἐθεωρεῖτο παράνομος ἡ πρότασις περὶ μετατροπῆς καὶ οἱ ἐκ ταύτης κίνησις καταδίκης ἦτο ἄμεσος. Μολονότι ἀποφεύγει ἐπιτηδείως νὰ ὀνομάσῃ τὰ **θεωρικά**, ὅμως λίαν ἐναργῶς ὑπαινίσσεται ταῦτα διὰ τῶν λέξεων **χρημάτα – στρατιωτικά – ταῦτα. στρατιώτας κατασκευασθῆναι**. Νὰ συγχροτῇ στρατὸς ἄρτιος ἐκ πολιτῶν **‘Αθηναίων καλῶς ἀμειβόμενων** καὶ δχι μισθοφόρων, οἵ δοτοί ήσαν ἀδύφοροι, διότι ἐνίστε δὲν ἐμισθοδοτοῦντο. **μάλιστας**. **Οργάνωσις** ἐνιαίου συστήματος λήψεως χορηγάτων, ἀμοιβῆς στρατιωτῶν καὶ ἔκτελέσεως πάσης στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, **εἰς τὰς ἔσορτάς**. Οἱ **‘Αθηναῖοι** ήσαν φιλέοστοι καὶ φιλοθεάμυνες, ἀλλὰ χωρὶς διάθεσιν ἐξυπηρετήσεως τῶν ἀναγκῶν τῆς πατρίδος, **ἄνευ πραγμάτων** ἄνευ ἔκτελέσεως τοῦ καθήκοντος, **ἔστι λοιπὸν εἰσφέρειν**. **Η** ἐπερπετὰ νὰ μετατραποῦν τὰ **θεωρικὰ** ἡ νὰ ἐπιβληθῇ λοιπὸν εἰσφορὰ ἔκτακτος, συνήθης ἐν καιρῷ πολέμου, τὴν δοπίαν ἐμίσουν ὡς δυσβάστακτον ἐνίστε. **πολλὰ – δλίγα** διότι αἱ φάσις τοῦ πολέμου ήσαν ἄδηλοι ὡς καὶ ἡ διάκρισι καὶ ἡ ἔκβασις αὐτοῦ. **λέγουσιν ἄλλους τινάς**. Πολλοὶ φύτευσες προηγουμένως ὅμιλοι ήσαν προτείνοντες ἄλλους πόρους, τοὺς δοπίους μὲ ἀδιαφορίαν ἀντιταρέρχεται ὁ Δημοσθ. **Ἐπίσης** ἐκ τούτων ἐννοεῖται, ὅτι ὁ οήτωρ τελευταῖος ὅμιλει.

Γνωμικόν. — 8. «**Δεῖ δὲ χρημάτων καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέθλιαι τῶν δεόντων**». Πολυθρύλητον κατέστη τὸ γνωμικὸν αὐτὸ τοῦ Δημοσθένους.

Νόμημα. — Οἱ οήτωροι ὑποδεικνύειν ὅτι ὁ εὐκολώτερος τρόπος καὶ ὁ ἀποτελεσματικότερος τῆς ἐξεργέσεως χρημάτων είγει η χορηγιμοτοίησις τῶν θεωρικῶν διὰ τὴν κάλυψιν δὲν τῶν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ

καλὸν σύστημα στρατηγίας, μισθοδοσίας καὶ ἔκτελέσεως τοῦ καθήκοντος καὶ δχὶ δαπάνης αὐτῶν διὰ τὰ θέατρα καὶ τὸς ἑορτάς. Ἀν ὑποτεθῇ δῆμος, δὲ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν, τότε ἐπιβάλλεται εἰσφορὰ πάντων ἀνάλογως τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως ἑκάστου. Ἐπειδὴ δῆμος ἔχουν προταθῆναι καὶ ἄλλοι τρόποις ἔξενδρέσεως χρημάτων, ὁ ἥρτωρ συνιστᾶ ἐκλογήν, ἀρκεῖ νὰ συγκεντρωθοῦν τὰ χρήματα, τὰ δποια ἔχουν μεγάλην δύναμιν καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ πολέμου.

Περί Ληψίς.—Ἡ περὶ πόρου ὑπόδειξις τοῦ ὅρτορος.

§ 21 + 22 (Πλοτις)

Ἄξιον δ' (ἐστι) ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι, ἐν ᾧ κατέστηκε νυνὶ τὰ Φιλίππου πράγματα. Οὕτε γάρ εὔπρεπῶς τὰ παρόντ' ἔχει αὐτῷ οὐδ' (οὗτως ἔχει) ὡς ἀν κάλλιστ' (ἔχοι), ὡς δοκεῖ καὶ (ῶς) φήσειέ τις ἀν (ἔχειν) μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, οὕτ' ἀν ἐκεῖνος ἔξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον, εἰ ὡήθη δεήσειν αὐτὸν πολεμεῖν, ἀλλ' ἥλπιζε τότε ἀναιρήσεσθαι ἄπαντα τὰ πράγματα ὡς ἐπιών κάτα διέψευσται. Τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν τα- ράττει παρὰ γνώμην γεγονός καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει, εἴτα τὰ τῶν Θετταλῶν.

Ἄξιζει δῆμος νὰ λάβετε ύπ' ὅψιν σας καὶ νὰ ἀναλογισθῆτε, εἰς πολαν κατάστασιν εύρισκονται τώρα δὰ τὰ πράγματα τοῦ Φιλίππου. Δηλαδὴ οὕτε εἰς καλὴν κατά- στασιν εύρισκονται τὰ παρόντα πρὸς λύπην αὐτοῦ καὶ μάλιστα οὕτε (εύρισκονται εἰς τοιαύτην κατάστασιν), ὥστε νὰ εἶναι κάλλιστα, δπως φαίνονται καὶ (δπως) δύ- ναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ (ὅτι ἔχουν), ἐάν δὲν ἔξετάζῃ μετὰ προσοχῆς, οὕτε ἐκεῖνος ἥθελε κηρύξει ποτὲ τὸν πόλεμον τοῦτον, ἐάν ὑπωψιάζετο δτι θὰ παραστῇ ἀνάγκη νὰ ἐνεργῇ αὐτόν, ἀλλὰ τότε ἥλπιζεν, δτι θὰ γίνη κύριος δλων γενικῶς τῶν πραγμάτων (τῶν Ὀλυνθίων) ὡς ἔξ ἐφόδου καὶ ἐπειτα ἥπατήθη. Τοῦτο λοιπὸν πρῶτον ἀνησυχεῖ αὐτόν, διότι ἔχει γίνει παρὰ προσδο- κίαν, καὶ μεγάλην λύπην προξενεῖ εἰς αὐτόν, ἐπειτα οἱ Θεσσαλοι.

Ταῦτα γάρ ἄπιστα μὲν ἦν
δῆπου φύσει
καὶ ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις,
κομιδῇ δ' (ἄπιστα),
ῶσπερ ἦν,
καὶ ἔστι νῦν τούτῳ.
Ἐψηφισμένοι γάρ εἰσιν
καὶ Παγασάς ἀπαιτεῖν αὐτὸν

καὶ κεκωλύκασι
τειχίζειν Μαγνησίαν.
"Ηκουον δ' ἔγωγέ τινων

(λεγόντων)
ώς οὔδε δώσοιεν ἔτι αὐτῷ

καρποῦσθαι
τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγοράς·

(ἔλεγον) γάρ
(ώς) δέοι διοικεῖν (αὐτοὺς)
τά κοινὰ τῶν Θετταλῶν
ἀπὸ τούτων,
οὐ Φίλιππον λαμβάνειν.

Εἰ δὲ ἀποστερηθήσεται
τούτων τῶν χρημάτων,
καταστήσεται αὐτῷ
εἰς κομιδῇ στενὸν
τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις.

Διότι αὐτοὶ μὲν ἥσαν ἄπιστοι
βεβαίως ἐκ φύσεως
καὶ πάντοτε εἰς δλους τοὺς ἀν-
θρώπους,
παρὰ πολὺ δὲ (ἄπιστοι),
ὅπως ἀκριβῶς ἥσαν,
καὶ εἰναι τώρα πρὸς λύπην του.
Διότι ἔχουν ἀποφασίσει
καὶ νὰ ζητοῦν πάλιν ἀπὸ αὐτὸν
τὰς Παγασάς

καὶ ἔχουν ἐμποδίσει
νὰ δχυρώνῃ τὴν Μαγνησίαν.
Ἐγὼ δὲ τούλάχιστον ἥκουον
ἀπὸ μερικούς

(νὰ λέγουν),
ὅτι οὕτε θὰ ἐπιτρέψουν πλέον
εἰς αὐτὸν
νὰ καρποῦται
τὰς προσόδους τῶν λιμένων
καὶ τῶν ἀγορῶν

διότι (ἔλεγον),
(ὅτι) πρέπει νὰ διοικοῦν (αὐτοὶ)
τὴν πολιτείαν τῶν Θεσσαλῶν
μὲ αὐτάς (τὰς προσόδους),
(καὶ) νὰ μὴ (τὰς) λαμβάνῃ δ
Φίλιππος.

Ἐάν δημος στερηθῇ τελείως
αὐτῶν τῶν χρημάτων,
θὰ εύρεθῇ πρὸς λύπην του
εἰς πολὺ στενόχωρον θέσιν
μὲ τὴν συντήρησιν τῶν μισθοφό-
ρων του.

Γραμματικά. — ἐνθυμηθῆναι ἀπαρ. παθ. ἀπορ. α' τοῦ ἐνθυμοῦμαι.
λογίσασθαι ἀπαρ. μέσ. ἀπορ. α' τοῦ λογίζομαι. καθέστηκε παρακ. δρισ. τοῦ
καθίσταμαι (ἀμετ.). φήσεις οἰοικός τύπος ἐπύκτ. ἀπορ. α' τοῦ φημί. καλ-
λιστα ἐπίρρ. όπερθ. βοθ. (καλῶς—καλλιστ—καλλιστα). ἐξηγεγένεις ἀπορ. β'
τοῦ ἐκφέρω. φήμῃ παθ. ἀπορ. β' τοῦ οἴομαι=νομίζω, φαντάζομαι (ἐπὶ κα-
λῆς σημ.) καὶ φοβοῦμαι (ἐπὶ κακῆς). δεήσεις ἀπαρ. μέλλ. τοῦ δεῖ. ἐπιλογή
μετ. ἐν. τοῦ ἐπέρχομαι. ἀναιρήσθαται. ἀπαρ. μέλλ. τοῦ ἀναιροῦμαι. ἀξτα
(κρᾶσις)=καὶ είτα. διέψευσται παρακ. τοῦ διαψεύδομαι, ἐψεύσθωμη, ψεύ-
σομαι, ψευσθήσομαι, ἐψεύσθημη, ἐψεύσθωμ, ἐψεύσμοι, ἐψεύσημη. ἀπατεῖν
ἀπαρ. ἐν. τοῦ ἀπατῶ, ἀπήτουν, ὀπατήσω, ἀπήτησα, ἀπήτηκα, ἀπητήσιεν.
κομιδῇ ἐπίρρ.=πολὺ. ἐψηφισμένοι εἰσὶν παρακ. τοῦ ψηφίζομαι. τειχίζειν
ἀπαρ. ἐν. τοῦ τειχίζω, ἔτειχίζων, τειχιώ, ἔτειχισα, τετείχικα. ἔτετειχίκειν,
δώσοιεν εύκτ. μέλλ. τοῦ δίδωμι. καρποῦσθαι ἀπαρ. ἐν. τοῦ καρποῦμαι

-οῦμαι, ἐκαρπούμην, καρπώσομαι, ἐκαρπωσάμην, κεκάρπωμαι. δέος εὔκτ., ἐν. τοῦ δεῖ. διοικεῖν ἀπόρ. ἐνεστ. τοῦ διοικῶ, διώκουν, διοικησο, διώκησα, διώκηκαν, διώκήκειν. ἀποστερηθήσεται παθ. μέλλ. τοῦ ἀποστεροῦμαι, ἀποστερόμην, ἀποστερήσομαι, ἀποστερήσημαι, ἀποστερήθημην, ἀπεστέρημαι, ἀπεστερήσηται μέσ. μέλλ. τοῦ καθίσταμαι ὅντι ποθ. (κατασταθήσεται).

Συντακτικά.—*Ἄξιόν* (ἐστὶ) ἀπρόσ. φράσις δεχομένη ως ύποκ. τὰ ἀπαρ. ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι. ἐν φ...πλαγ. ἔρωτημ. πρότ. ἐκ τῶν ἀπαρ. ἔξαρτωμένη, τὰ πράγματα ύποκ. τοῦ καθέστηκε. τὰ Φιλίππου ἐπιθ. διορ. οὐτε γάρ... ἡ φυσικὴ σειρά τῶν λέξεων ἔχει ως ἔξις: οὐτε γάρ εὐτρεπῶς τὰ παρόντ' ἔχει αὐτῷ οὐδ' (οὗτως ἔχει) ως ἄν κάλλιστ' (ἔχοι) ως δοκεῖ καὶ (ως) φῆσει τις ἄν (ἔχειν). τὰ παρόντα ύποκ. αὐτῷ δοτ. ηθική. ως δοκεῖ, ἀναφ. πρότ. σκοπῶν ύποθ. μετ. εἰ ᾧθη (ύποθ.)+ἄν εξήνεγκεν (ἀπόδ.)=ύποθ. λόγος β' εἰδους δηλῶν τὸ ἀπραγματεποίητον. φήση ρ. Φίλ. ύποκ. δεήσειν ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ φήση ἐξοπλευνον ως δοξα σιικοῦ, πυλεμεῖν ύποκ. τοῦ ἀπροσ. δεήσειν αὐτὸν σύστοιχον ἀντικ. τοῦ πολεμεῖν (αὐτὸν τὸν πόλεμον). ἀναιρήσεσθαι ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ ἥλπιζεν ἔξαρτωμενον. ἐπιὼν τροπ μετ. παρὰ γνώμην ἐμπρόθ. εἰ ρ. παραβάσεως καὶ ἐναντιότητος. γεγονὸς αἵτιολ. μετ. αὐτῷ-ἀθνυμίαν ἀντικ. τὰ Θετταλῶν ἐπιθ. διορ. ταῦτα ύποκ. ἀπιστα κατηγ. ἀνθρώποις δοτ. ἀντικ. εἰς τὸ ἀπιστα. κομιδῆς ἐπιρρ. διορ. ποσοῦ εἰς τὸ (ἀπιστα). ώσπερ ἦν ἀναφ. πρότ. τούτω δοτ. ηθική ἀπαιτεῖν ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ ἐμηφισμένοι εἰσὶν ἔξαρτωμενον ως ἑφετικοῦ. Παγασᾶς-αὐτὸν ἀντικ. τοῦ ἀπαιτεῖν (διότι ως αἵτητικὸν δέχεται δύο αἵτιατ.). (Οετταλοὶ) ύποκ. τοῦ κενωλύκασι. τειχίζειν τελ. ἀπαρ. Μαγνησίαν ἀντικ. τοῦ τειχίζειν. καὶ... καὶ παρατακτική σύνταξις. τινῶν ἀντικ. τοῦ ἥκουνον δπερ. συντάσσεται μετὸ γενικῆς ἐπὶ αὐτηκοῖσ. ως οὐδὲ... εἰδ. πρότ. ως ἀντικ. τοῦ ἥκουνον ἐξ οὐδὲ ἔξαρται καὶ διὰ τοῦτο τεθεῖσα εἰς εὔκτ. πλαγίου λόγου. αὐτῷ ἀντικ. καρποῦσθαις καθερὸν τελ. ἀπαρ. ἢ τοῦ σκοποῦ. λιμένας καὶ ἀγορὰς ἀντικ. ως δέος ἐπισῆς εἰδ. πρότ. εἰς εὔκτ. πλαγίου λόγου συνεχιζομένη ως ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἥκουνον. διοικεῖν ύποκ. τοῦ ἀπροσ. τὰ κοινά ἀντικ. τὰ τῶν Θετταλῶν ἐπιθ. διορ. ἀπὸ τούτων ἐμπρόθ. διορ. μέσου, λαμβάνειν ἐπισῆς ύποκ. τοῦ δέος. εἰ ἀποστερηθήσεται (ύποθ.)+καταστήσεται (ἀπόδ.)=ύποθ. λόγος α' εἰδους δηλῶν τὸ πραγματικόν. τῶν χρημάτων ἀντικ. τὰ τῆς τροφῆς ύποκ. τοῦ καταστήσεται. τοῖς ἔνεισι δοτ. χωριστική. αὐτῷ δοτ. ηθ κῆ.

Αἰσθητικά.—ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι (συνωνυμία) εἰναι ουζυγία γνωστικῶν ρημ. ἐξ ὃν τὸ πρῶτον ἀναφέρεται εἰς τὴν αἰσθησιν καὶ τὸ δεύτερον εἰς τὴν διανόσιν. λογίσασθαι τὰ πράγματα (πρόδηλψις), διότι προληπτικῶς ἐτέθη τὸ ύποκ. τῆς δευτερευούσης ως ἀντικ. τῆς κυρίας (πρβλ. ποιὸς εἰδε τὸν ἀμάραντο, σέ τι γκρεμό φυτρώνει ;). καθεστηκε τὰ πράγματα—τὰ παρόντα ἔχει—δοκεῖ (τὰ παρόντα)—τὰ τῶν Θετταλῶν ταχάττει—ταῦτα ἥν-ώσπερ ἦν (ταῦτα)—καὶ ἔστι ταῦτα—τὰ τῆς τροφῆς καταστήσεται (ἀπτικαὶ συντάξεις). ως φῆσειν (ἔχειν) σχῆμα ἔξ αναλόγου. ως ἐπιών (βραχυλογία) ἀντὶ ως (ἀναιρεῖται τις αὐτὸ) ἐπιών. τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς (μετωνυμία), δταν γίνεται χρῆσις ὀνόματός τινος ἀντ' ἄλλου, π.χ. ἐδω τοῦ τόπου ἀντὶ τοῦ πράγματος, τὸ διποῖον προέρχεται ἐκ τοῦ τόπου (τέλη). οὐ (δέος Φίλ.) σχῆμα ἀπὸ κοινοῦ, δταν μία λέξις ἡ φράσις παραλειπομένη νοεῖται ἐκ τῶν προηγουμένων ἀμετάβλητος. τὰ τῆς τροφῆς (περίφρεσις).

Πραγματικά. — τὸν πόλεμον τὸν κατὰ τῆς Ὀλύνθου τώρα διεξαγόμενον, τὰς δὲ ἐκήρυξτε τὸν πόλεμον. Παγασαὶ σπουδαῖον ἐπίνειον τῆς Θεσσαλίας. *Μαγνησία* ἀνατολικὴ χερσόνησος τῆς Θεσσαλίας ἴδιαιτέρα, στρατηγικῆς σημασίας. Ἀμφότεραι κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ Φιλίππου τῷ 352 π.Χ. προοσκληθέντος ὑπὸ τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ Ἀλευαδῶν καταπιεζομένων ὑπὸ τῶν τυράννων τῶν Φεψῶν Λυκόφρονος καὶ Πειθολάδον. Ἡ Θεσσαλία τότε δημιεῖτο εἰς 4 χώρας: Θεσσαλιώτιδα, Πελασγιώτιδα, Εστιαιώτιδα καὶ Φθιώτιδα, τῶν δύοιν τῇ μὲν ἐσωτερικῇ πολιτικῇ ἔκαστης ἡτοῦ αὐτόνομος, ἡ δὲ ἐξωτερικῇ ἥσκετο ἀπὸ κοινοῦ (τὸ κοινὸν τῶν Θετταλῶν). Οἱ ἄρχων τοῦ κοινοῦ ἐλέγετο ταῦτας καὶ ὁ Φίλιππος ἐγένετο τοιούτος μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς τυραννίας. **Ἀπιστα—φύσει—**—δεὶ ἡ ἀπιστία τῶν Θεσσαλῶν κατέστη παροιμιώδης, διότι ἡ πολιτικῇ τῆς ἀρχαίας Θεσσαλίας δὲν ὑπῆρξε ποτὲ σταθερά εἰς τοὺς ἐξωτερικούς τῆς προσανατολής μούς, ἀλλ᾽ ἐκυμαίνετο ἀπιστοῦν πρὸς πάντας ἀφ' ἐνὸς μὲν λόγῳ τῶν συνεχῶν ἐξωτερικῶν ἐπεμβάσεων καὶ ἀφ' ἑτέρου λόγῳ τῆς διαφθορᾶς τῶν ἐκάστοτε εὐγενῶν χωροδεσποτῶν αὐτῆς.

Ἐντύνθεν προέκιψε καὶ πᾶσα ἀλλή ἀταξία καὶ ἀκολασία, τὴν δύοιν μνημονεύει καὶ ὁ φιλόσοφος Πλάτων εἰς τὸν Κρίταν. τὸν λιμένας καὶ τὰς ἀγράς, τὰ λιμενικὰ τέλη καὶ τα εἰσόδηματα ἐκ τῶν ἀγορῶν οἱ Θεσσαλοὶ ἐξερχόμονται εἰς τὸν Φίλιππον μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ὀπελευθέρωσιν τῶν ἐκ τῆς τυραννίας. ξένοι στρατιῶται ὑπηρετοῦντες εἰς τὸν στρατὸν ξένης ἐθνικότητος ἔχοντες ὡς κίνητρα τὴν ἀμοιβὴν καὶ τὴν λαφυραγωγίαν.

Γνωμικόν. — 9. — «*ἀπιστα τὰ Θετταλῶν φύσει καὶ δεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις.*

Νόμημα. — Οἱ ρήτωρ ἐνθαρρύνει τοὺς Ἀθηναίους λέγων διτὶ ἡ κατάστασις τοῦ Φίλιππου εἶναι δυσαρεστος, διότι ἐπλανήθη ὁ Φίλιππος πιστεύων, διτὶ δὲν θὰ ἀνθίστατο οἱ Ὀλύνθιοι καὶ ἡ πατήθη οἰκτρῶς νομίζων, διτὶ δὲν κατέρρεε τὸ δροσπονδιακὸν καθεστώς αὐτῶν.

Ἐὰν ὀπελούγιζε καλῶς, οὐδέποτε θὰ ἐτόλμα νὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον καὶ νὰ ωφοκινδυνεύσῃ ἀβεβαίαν νίκην.

Πλήγη τούτου δῆμος ἴδιαιτέρως στενοχωρεῖ τὸν Φίλιππον ἡ ἀνέκαθεν ἀπιστος στάσις τῶν Θεσσαλῶν, οἱ δύοιν τοῦ ἀπηγόρευσαν νὰ δύχωράν την Μαγνησίαν καὶ ζητοῦν νὰ ἀνακτήσουν τὰς Παγασάς, πρᾶγμα τὸ δύοιν θὰ κλονίσῃ ἐπικινδύνως τὰ οἰκονομικά του, διότι δὲν θὰ ἔχῃ πλέον τὰ ἔσοδα τῶν λιμένων καὶ ἀγορῶν, διότε νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὴν συντήρησιν τῶν μισθοφορικῶν του στρατευμάτων.

Περίληψις. — Η ἀντίστασις τῶν Ὀλυνθίων καὶ ἡ ἀπιστία τῶν Θεσσαλῶν καράσσουν ἐπικινδύνως τὸν Φίλιππον.

§ 23

*Αλλὰ μὴν χρὴ ἡγεῖσθαι (τινα) Προσέτι δὲ πρέπει νὰ π.στεύῃ (κανεῖς), διτὶ θὰ προετίμων νὰ εἴνοι τὸν γε Παίονα καὶ τὸν Ἰλλυρίον βεβαίως οἱ Παίονες καὶ οἱ Ἰλλυρίοι καὶ ἀπλῶς τούτους ἀπαντας καὶ γενικῶς ὅλοι αὐτοὶ (οἱ δητεταγμένοι εἰς τὸν Φίλιππον) αὐτόνομοι καὶ μάλιστα ἐλεύθεροι

ἢ δούλους·
καὶ γάρ ἀθεις εἰσὶ

τοῦ κατακούειν τινὸς

καὶ ἄνθρωπος
ὑβριστής (έστιν),
ῶς φασιν.

Καὶ μὰ Δί'

οὐδέν ἄπιστόν (έστιν) ἵσως·

τὸ γάρ εὖ πράττειν
παρὰ τὴν ἀξίαν

ἀφορμῇ γίγνεται τοῖς ἀνοήτοις γίνεται ἀφορμῇ εἰς τοὺς ἀνοήτους·

τοῦ κακῶς φρονεῖν·
διόπερ πολλάκις δοκεῖ

χαλεπώτερον εἶναι
τὸ φυλάξαι τάγαθά
τοῦ κτήσασθαι.

παρὰ δοῦλοι·

καθ' δον μάλιστα εἶναι ἀσυν-
ηθιστοι

εἰς τὸ νὰ ύπακούουν τελείως
εἰς ἄλλον

καὶ μάλιστα αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος
(εἶναι) ἀλαζών,
καθὼς λέγουν.

Καὶ μὰ τὸν Δία

οὐδόλως ἵσως (εἶναι) ἀπίστευ-
τον·

διότι τὸ νὰ εὔτυχῃ κανεὶς
χωρὶς νὰ τοῦ ἀξίζῃ

διά τοῦ ἀξίζῃ γίνεται ἀφορμῇ εἰς τοὺς ἀνοήτους·

νὰ σκέπτωνται παραλόγως·
διὰ τοῦτο ἀκριβῶς πολλάς φο-
ράς φαίνεται,

ὅτι εἶναι δυσκολώτερον
τὸ νὰ φυλάξῃ (κανεὶς) τὰ ἀγαθά
ἀπὸ τοῦ νὰ ἀποκτήσῃ (αὐτά).

Γραμματικά.—ἡγεῖσθαι ἀπαρ. ἐν. τοῦ ἡγοῦμαι. ἡδιον ἐπίρρ. συγκρ-
βαθ. (ἡδέως—ἡδιον—ἡδιστα). ἀήθεις ἐπίθ. τριτόκλ. τριγ. καὶ δικ. (δ. ή ἀή-
θης, τὸ ἀήθεος). ἄνθρωπος=δ ἄνθρωπος (κρᾶσις). φυλάξαι ἀπαρ. ἀσρ. α'
τοῦ φυλάττω, ἔφύλαττον, φυλάξω, ἔφύλαξα, πεφύλαχα, ἔπεφύλάχειν.
τάγαθά=τὰ ἀγαθά (κρᾶσις). κτήσασθαι ἀπαρ. ἀσρ. α' τοῦ κτήσομαι -ῶμας,
ἔκτωμην, κτήσομαι, κτηθήσομαι, ἔκτησμην, ἔκτήθην, κέκτημαι, ἔκεκτήμην.
χαλεπώτερον ἐπίρρ. συγκρ. βαθ. (χαλεπῶς -ώτερον -ώτατα).

Συντακτικά.—ἄλλα μὴν μεταβ. σύνδ.=πρὸς τούτοις δέ. **χεὶς** ρ. **ἥγετ-**
οθαι ὑποκ. (τινὰ) ὑποκ. ἐννοούμενον εἰς τὸ ἥγετοθαι. ἂν εἴναι ἀντικ.
(εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ ἥγετοθαι ἔξαρτώμενον. τὸν Παίδον καὶ τὸν Ἰλλυριδὴν
καὶ τούτους ὑποκ. εἰ. τὸ ἄν εἴναι. ἀπαντας κατηγ. διορ. αὐτονόμους καὶ
ἔλευθέρους κατηγ. καὶ ἐπιτατ. ἡδιον ἐπίρρ. διορ. τρόπου. ἡ δούλους β' δρος
συγκρίσεως. καὶ γάρ ὅ καὶ ἀνήκει εἰς ὅλην τὴν πρότασιν. εἴσι ρ. (οὗτοι) ρ.
ὑποκ. ἐννοούμενον. ἀήθεις κατηγ. τοῦ κατακούειν ἔναρθρον ἀπαρ. χρη-
σμένον ὃς γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ ἀήθεις. τινὸς ἀντικ. εἰς τὸ κατακούειν.
(έστι) ρ. ἐννοούμενον. ἄνθρωπος ὑποκ. ὑβριστῆς κατηγ. ὡς φασιν ἀναφ.
προτ. (οἱ ἄνθρωποι) ὑποκ. ἐννοούμενον. (έστι) ρ. ἐννοούμενον. τοῦτο (δηλ.
τὸ εἴναι ὑβριστὴν) ὑποκ. (ἐννοούμενον) ἄπιστον κατηγ. οὐδὲν ἐπίρρ.
διορ. ποσοῦ. γίγνεται ρ. τὸ εὖ πράττειν (ἔναρθρον) ἀπαρ.) ὑποκ ἀφορμή
κατηγ. παρὰ τὴν ἀξίαν ἐμπρόθ. διορ. ἐναντιότητος. τοῖς ἀνοήτοις δοτ.
προσωπική προσδιορίζουσα τὸ παρ' ἀξίαν τοῦ κακῶς φρονεῖν γεν. ἀντι-
κειμ. εἰς τὸ ἀφορμή. δοκεῖ ρ. ἀπροσ. εἴναι ὑποκ. τοῦ δομεῖ. τὸ φυλάξει
ἔναρθρον ἀπαρ. ὑποκ. τοῦ εἴναι (α' δρ. συγκρ.) τάγαθά ἀντικ. τοῦ φυ-
λάξει. χαλεπώτερον κατηγ. τοῦ κτήσασθαι β' δρος συγκρίσεως.

Αισθητικά.—τὸν Παίονα καὶ τὸν Ἰλλυριὸν (συνεκδοχῆ), διαν τίθεται δ ἐνικός περιληπτικῶς ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ. αὐτονόμους καὶ ἐλευθέρους (συνανυμία).

Πραγματικά.—Παίονες καὶ Ἰλλυριοὶ ὅγιοι καὶ πολεμικοὶ λαοί. τούς τους ἀπαντας ἔννοει τοὺς Θρῆκας, τοὺς Ἡπειρώτας καὶ λοιποὺς ὑποτετα γμένους εἰς τὸν Φίλ. λαούς, αὐτονόμους νὰ ἔχουν αὐτοδιοίκησιν. ἐλευθέρους ξένοις τὰ ἄγαθὰ τῆς πλήρους ἐλευθερίας καὶ ἀνεξαρτησίας. ἀνθρωπος ἐνῷ πάλιν προσαγορεύει ὑβριστικῶς τὸν Φίλ., διμως ὁ ρήτωρ ἀποφένει εἰπιθελεῖως καὶ μετριάζει τὴν ὀνειδιστικὴν προσηγορίαν μὲ τὸ ὄντος, φασιν (οἱ ἀνθρωποι) καὶ μὲ τὸ ἵσως, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ συμβαίνει προσαγορεύων ἀβρᾶς (π.χ. ἐπιστικῆ). τὸ πράττειν.. οἱ ἀναξίως εὐτυχοῦντες, ἐφ ὅσον εἶναι ἀνόητοι, λόγῳ τῆς ἀνοησίας των ἀγοντας εἰς ὑπερφραστήν ὑβριστικὴν καὶ συμπεριφοράν ἀλλαζονικήν. δοκεῖ τὸ φυλάξαι... τὸ δοκεῖ προσδίδει ὅχι αἰώνιον κύρος εἰς τὴν γνώμην τοι, διότι ἀλλαχοῦ ὁ ρήτωρ θεωρεῖ, διτὶ ἡ ἀπόκτησις τῶν ἀγαθῶν εἶναι δυσκολωτέρα τῆς διαφυλάξεως αὐτῶν. (πολὺ ἔπειν ἔχοντας φυλάττειν ἡ κτήσασθα πάντα πέφυκεν) Β' Ὀλυμ. § 26. Τὸ νόημα τῶν δύο αὐτῶν σπουδάίων γνωμικῶν εἶναι διτὶ τὰ κτηθέντα ἀναξίως ὑπὸ τοῦ Φίλιππ. ἀγαθὰ κληνίσονται ἐπικινδύνως λόγῳ ἀκριβῶς τοῦ ὑπερφρόδονος καὶ ὑβριστικοῦ χαρακτηρος του, πράγμα τὸ δοποῖον ἀποτελεῖ ἀκαρδίαν· περὶ τῇ δοποίας διμιλεῖ κατωτέρῳ θέλοντι νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς Ἀθηναίους.

Γνωμικά.—10.—«τὸ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται».

11.—«πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τάγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον είναι».

Νόημα.—Ἐκτὸς τῶν Θεσσαλῶν ὁ Φίλιππος ἀνησυχεῖ καὶ διὰ τὴν στάσιν τῶν Ηπαιόνων, Ἰλλυριῶν καὶ τῶν ἀλλων ὑποδούλων λαῶν, οἱ δοποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ ζοῦν ἐλεύθεροι παρὰ νὰ εἶναι δοῦλοι εἰς ἓνα ἀνθρωπον βίαιον καὶ ἀλλαζόνα, ὅπως ἔκεινος. «Ετοι συμβαίνει συνήθως διαν ἔνας εὐτυχῆ, χωρὶς νὰ τοῦ ἀξίζῃ, τυχάνη δὲ νὰ εἶναι καὶ ἀνόητος, ἔνεκα ἀκριβῶς τῆς ἐλλειψεως διανοητικῆς ἀξίας καταντῷ ἐπιπόλαιος καὶ ἀλαζονικός (π.χ. ὁ Φίλιππ.). Ἐπομένως ὁρθῶς φαίνεται, διτὶ εἶναι δυσκολώτερον νὰ διατηρήσῃ κανεὶς τὰ ἀγαθά του παρὰ νὰ τὰ ἀποκτήσῃ.

Περίληψις.—Οἱ ὑποταγέντες εἰς τὸν Φίλ. λαοὶ διψοῦν ἐλευθέριαν.

§ 24

“Ω ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
δεῖ τοίνυν συνάρασθαι ύμᾶς

τὰ πράγματα ἔτοιμως

νομίσαντας
τὴν ἀκαιρίαν ἔκείνου
ὑμέτερον καιρόν,
καὶ πρεσβευομένους
ἐφ’ ἃ δεῖ
(πρεσβεύεσθαι)

“Ανδρες Ἀθηναῖοι,
πρέπει λοιπὸν σεῖς νὰ ἐπιληφθῆ-
τε μὲ τὴν βοήθειαν τῆς τύχης
τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων προ-
θύμως,
ἀφοῦ θεωρήσετε
τὴν κακήν περίστασιν ἔκείνου
ὡς ἰδικήν σας εύκαιρίαν,
καὶ ἀποστέλλοντες πρέσβεις
δι’ θσα (ζητήματα) εἶναι ἀνάγκη
(νὰ στέλλετε πρέσβεις)

καὶ στρατευομένους αὐτούς
καὶ παροξύνοντας
τοὺς ἄλλους ἀπαντας,
λογιζομένους (τοῦτο),
εἰς Φίλιππος
λάβοι καθ' ἡμῶν
τοιοῦτον καιρὸν
καὶ πόλεμος γένοιτο
πρὸς τῇ χώρᾳ,
πῶς ἐτοίμως οἰεσθε
αὐτὸν ἔλθειν ἀν
ἔφ' ὑμᾶς;
Εἰτ' οὐκ αἰσχύνεσθε,
εἰ σύ τολμήσετε
καιρὸν ἔχοντες
μηδὲ ταῦτα ποιῆσαι,
ἢ πάθοιτ' ἄν,
εἰ δύναιτ' ἑκεῖνος;

καὶ ἐκστρατεύοντες σεῖς οἱ ἴδιοι
καὶ ἔξεγειροντες
ὅλους γενικῶς τοὺς ἄλλους
ἀναλογιζόμενοι (τοῦτο),
ἔάν δηλαδὴ ὁ Φίλιππος
ἡθελεν ἐπιτύχει καθ' ἡμῶν
τοιαύτην εὔκαιρίαν
καὶ ἡθελε γίνει πόλεμος
πλησίον τῆς χώρας (μαζί),
μὲν πόσην προθυμίαν νομίζετε
ὅτι αὐτὸς ἡθελεν ἔλθει
ἐναντίον σας;
Ἐπειτα δὲν ἐντρέπεσθε,
ἔάν δὲν θὰ τολμήσετε,
ἐνῷ ἔχετε εὔκαιρίαν,
μήτε αὐτὰ νὰ ἐπιχειρήσετε
τὰ δποῖα ἡθέλετε πάθει,
ἔάν θα ἡδύνατο ἐκεῖνος;

Τραμματικά.—Νομίσαντες μτχ. ἀρ. τοῦ νομίζω. ἐτοίμως ἐπίρρ. συνάρα-
οθαι ἀπαρ. μ. ἀρ. σ' τοῦ συναίρομοι τοῦ ἥρμην, συναρπάζει, συναρθήσο-
μαι, συνηράμην, συνήθητην, συνήρμαται συνήρμην. πρε^τβενομένους—στρατευο-
μένους—παροξύνοντας—λογιζομένους μτχ. ἐνεστ. ταν ρ. πρεσβεύομαι—στρα-
τεύομαι παροξύνω—λογίζομαι. λάβοι εὐτ. ἀρ. β' τοῦ λαμβάνω. γένοι-
ται εὔκικη ἀρ. β' τοῦ γίγνομαι. οἰεσθε ἐνεστ. τοῦ οίομαι. ἔλθειν ἀπαρ.
ἀρ. β' τοῦ ἔρχομαι. αἰσχύνεσθε ἐν. τοῦ αἰσχύνομαι, ἕγχυνόμην, αἰσχυ-
νοῦμαι, αἰσχυνθήσομαι, ἕγχυνθην. ἕγχυμαι. παθοῖτε εὐκτ. ἀρ. β' τοῦ
πάσχω. δύναιτο εὐκτ. ἐν. τοῦ δύναμαι, ἐ(ή) δυνάμην, δυνήσομαι, δυνηθή-
σομαι, ἐ(ή)δυνήθην, δεδύνημαι. ποιῆσαι ἀπαρ. ἀρ. τοῦ ποιέω· τολ-
μήσετε μέλλ. τοῦ τολμάω, ἐτόλμων, τολμήσω, ἐτόλμημα, τετόλμηκα,
ἔτετολμήκειν.

Συντακτικά.—Δεῖ ρ. συνάρασθαι ὑποκ. τοῦ δεῖ. ὑμᾶς ὑποκ. τοῦ συνά-
ρασθαι, τὰ πράγματα ἀντικ. ἐτοίμως ἐπίρρ. προσδ. τροπου. νομίσαντας
χρονικοῦ ποθετική μετ. τὴν ἀκαίριαν ἀντικ. καιρὸν κατηγ. πρεσβευομέ-
νους, στρατευομένους, παροξύνοντας, λογιζομένους τροπικ. μετ. ἔφ' ἢ δεῖ
ἄναφ. πρότ. δεῖ ρ. (πρεσβεύεσθαι) ὑποκ. ἐννοούμενον. ἔφ' ἢ ἐμπρ. διορ.
οκοπού. αὐτοὺς κατηγ. διορ. εἰς τὸ ἐννοούμενον ὑποκ. δλων τῶν μετοχῶν
ὑμᾶς. τοὺς ἄλλους ἀντικ. εἰ λάβοι καὶ εἰ γένοιτο (ὑπόθ.)+πᾶς ἀν οἰεσθε...
ἔλθειν (ἀπόδ.) ἀντὶ ἔλθοι ἀν : εἰναι ὑποθ. λόγος γ' εἴδους (ἀπλῆ ὁ κεφάλις
λέγοντος) αἱ ὑποθ προτ. εἰναι ἐπεξήγησις εἰς τὸ ἐννοούμενον ἀντικ.
τοῦ λογιζομένους (τοῦτο). Φίλιππος ὑποκ. καιρὸν ἀντικ. καθ' ἡμῶν ἐμπρ.
διορ. ἐναντίου, πόλεμος ὑποκ. πρὸς τῇ χώρᾳ ἐμπρόθ. προσ. τοῦ πλησίον.
πᾶς ἀν...=εύθεια ἐρώτ. πρότ., ἐνῷ θὰ ἐπρεπε νὰ τεθῇ πλαγία ἐρώτ. (ώς...),
ἐπειδὴ ἔχαρ ἀται ἐκ τοῦ λογιζομένους^τ τοῦτο ὅφελεται εἰς τὸ δτι παρε-
νέπεσε τὸ οἰεσθε ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐκηρτήθη χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν μορφὴν
της οἰεσθε ρ. (νμεῖς) ὑποκ. ἔλθειν ἀν ἀντικ. αὐτὸν ὑποκ. τοῦ ἔλθειν. ἔφ'
ὑμᾶς ἐμπρόθ. προσδ. ἐναντίου. εἰ μηδέ...τολμήσετε ;=πλαγία ἐρώτ. εἰσα-
γομένη ὑποθετικῶς, διότι ἔξαρτάται ἀπὸ τὸ αἰσχύνομαι ὡς ψυχικοῦ πά-
θους οἰηιαντικὸν καὶ μετατρέπεται εἰς εὐθεῖαν. Ἡ ἀρνησις μηδὲ ἀνή-

κουσα εις τὸ τολμήσετε λόγω παρεμβολῆς ὑποθ. προιάσεως τροσθίρισε τὸ ταῦτα, δὲ δὲ ρήτωρ ὄμιλῶν ἐντόνως χρησιμοποιεῖ πλέον τὴν ἀρνητιν οὐ διὰ τὸ τολμήσετε. εἰ ἐκένος δύνατο (ὑπόθ.) + πάθοις ἄν (ἀπόδ.) = ὑποθ. λόγος γ' εἶδους (ἀπλῆ σκέψις λέγοντος). τολμήσετε ρ. (ὑμεῖς) ὑποκ. ποι-ήσαι ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). ταῦτα ἀντικ. εἰς τὸ ποιῆσαι. ἔχοντες ἐνδοτ. μετ. παιρὸν ἀντικ. δὲ πάθοις ἄν ἀναφ. πρότ. δὲ σύντ. ἀντικ. εἰς τὸ πάθοις.

Αἰσθητικά.— ἀκατέλαν — καιρὸν (παρήχησις), δι' ἣς ἔξιρεται ἡ ἔννοια τοῦ καιροῦ διὰ τοὺς Ἀθηναίους καὶ τῆς ἀκαρίας διὰ τὸν Φίλιππον (21+22+23). ουνάρασθαι (μεταφορὰ) κυριολεκτεῖται ἐπὶ φορτίου φερομένου ὑπὸ πολλῶν, μεταφορικῶς δὲ ἐπὶ πολέμου καὶ κινδύνων. καὶ προσθενομένους καὶ στρατευομένους καὶ... (πολευσύνδετον) διὰ νὰ δειλῇ τὴν ταχύτητα καὶ τὸ πολύπλευρον τῶν ἐνεργειῶν τῶν Ἀθηναίων. πᾶς ἄν οἰεσθε... (σχῆμα ἀναβόλουνθον) ή σύνταξις εἶναι ἀνώμαλος δεικνύουσα τὸ πάθος τοῦ ρήτορος εὐθέως στρεφομένου πρὸς τοὺς ἀκροατάς. Αἱ δύο ἔρωτήσεις δημιουργοῦν ὑποφορὰν ἀνευ ἀνθυποφορᾶς νοούμενης καταφα-τικῶς ἐν τῇ δισνοίᾳ τῶν.

Πραγματικά.— πράγματα τὸν Ὀλυμπιακὸν πόλεμον. ἐφ' ἡ δεῖ περὶ τούτων ὅμιλες εἰς τὴν § 3 (πρεσβείαν δὲ πέμπειν). τοὺς ἄλλους ἀπαντας Θεσσαλούς, Παίονας, Ἰλλινιούς, πάντας τοὺς ὑποτεταγμένους εἰς τὸν Φίλιππον λαούς ἔννοις καὶ "Ἐλληνας ἀκόμη. πρὸς τὴν χώραν ἔννοι καὶ παλιν τὴν Ἀττικὴν ἔλεγχων τὴν φιλοιουμέναν των λόγω τῆς ὑπὸ τοῦ Φίλ. πρὸς αὐτοὺς γενομένης προσβολῆς.

Νόημα.— "Ο ρήτωρ λέγει δι, ἀφοῦ ὁ Φίλιππος εὑρίσκεται εἰς τοιαύτην δυσκερῆ θέσιν, οἱ Ἀθηναῖοι ἐπιβάλλεται νὰ ἐκμεταλλευθοῦν τὴν εὐκαιρίαν ὡς δεῖγμα τῆς εὐνοίας τῶν θεῶν ἀποστέλλοντες πρέσβεις, αὐτοπροσώπως ἐκστρα-τεύοντες· καὶ ἔχεγειροντες ἀπαντας ἔναντιον του ἀναλογιζόμενοι δι, ἔναν Φίλ. εὑρίσκε παρομοίαν εὐκαιρίαν, θά ἐβάδιζε πλέον μὲ ἐνθουσιασμὸν ὅλοταχῶς ἔναντιον τῆς Ἀττικῆς ἄλλως τε εἶναι ἐντροπὴ δι, τοὺς Ἀθηναίους νὰ πά-θουν ἀπὸ ἀμέλειαν, δι, τι μπορεῖ νὰ ἀποφύγουν ἀπὸ ἐνδιαιτερον πρὸς τοὺς Ὀλυμψίους.

Περιληψις.— Οἱ Ἀθηναῖοι πρέπει τὰ ἐκμεταλλευθοῦν τὰς δυσχερείας τοῦ Φίλιππου.

§ 25+26

<p>"Ετι τοίνυν," δὲ ἀνδρες Ἀθη- ναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ύμᾶς λανθανέτω, ὅτι νῦν αἱρεσίς ἔστιν ὑμῖν, πότερον ὑμᾶς ἔκει χρὴ πολεμεῖν ἢ παρ' ὑμῖν ἔκεινον. Ἐάν μὲν γάρ ἀντέχῃ τὰ τῶν Ὀλυμψίων, ύμεῖς ἔκει πολεμήσετε</p>	<p>Προσέτι δέ, ἀνδρες Ἀθηναῖοι , καὶ τοῦτο ἃς μὴ διαφεύγῃ τὴν προσοχήν σας, ὅτι δηλ. τώρα σεῖς ἔχετε νὰ ἐκλέξετε ποῖον ἐκ τῶν δύο σεῖς ἔκει πρέπει νὰ πολεμήτε ἢ ἔκεινος πλησίον σας. Διότι, ἔάν μὲν ἀνθίστανται οἱ Ὀλύνθιοι, σεῖς ἔκει θά πολεμήτε</p>
---	---

καὶ τὴν ἔκείνου κακῶς ποιή-
σετε,
καρπούμενοι ἀδεῶς
τὴν ὑπάρχουσαν ταύτην

καὶ τὴν οἰκείαν·

ἄν δὲ Φίλιππος
ἔκείνα λάβῃ,

τις αὐτὸν κωλύσει
δεῦρο βαδίζειν;
Θηβαῖοι (κωλύσουσι);
(Δέδοικα),
μή τι λίσαν πικρὸν εἴπειν,
καὶ συνεισβαλοῦσιν ἔτοίμως.

Ἄλλα Φωκεῖς (κωλύσουσι);

οἱ οὐχ οἷοι τ' ὅντες
φυλάττειν τὴν οἰκείαν,
ἔάν μη βοηθήσῃθ' ὑμεῖς.
"Ἡ ἄλλος τις (κωλύσει);
«Ἄλλ', ὃ τὰν, οὐ βουλήσεται»

(δεῦρο βαδίζειν Φίλιππος

ἄν τις εἴποι).

Τῶν ἀτοπωτάτων μέντ' ἄν
εἴη,
εἰ δυνηθεὶς
μή πράξει ταῦτα,
ἢ δικαὶος νῦν ἐκλαλεῖ,
ἄνοιαν ὀφλισκάγων.

Γραμματικά.—λανθανέτω προστακ. ἐν. τοῦ λανθάνω, ἔλανθανον, λήσθαν, λέληθα, ἔλελήθειν. χεὶς ἐνεσ. (ἀπροσ.), χρῆν καὶ ἔχρῆν, χρήσει (=πρέπει, ἐπὶ τὴμικῆς ἀνάγκης). ἀντέχῃ ὅποι. ἐν. τοῦ ἀντέχω. πο-
λεμήσετε καὶ ποιήσετε μέλλοντες διαρκεῖας τῶν ρημ. πολεμῶ καὶ ποιῶ.
καρπούμενοι μετ. ἐν τοῦ καρποῦμαι, λάβῃ ὅποι. ἀορ. β' τοῦ λαμβάνω.
εἰπεῖν ἀπαρ. ἀορ. β' τοῦ λέγω. ἢ ὅποι. ἐν. τοῦ εἰμι. συνεισβαλοῦσιν μέλ-

καὶ τὴν χώραν ἔκείνου θά λεη-
λατῆτε,
καρπούμενοι ἀφόβως
ταύτην τὴν χώραν, ἡ διοία
εύρισκεται εἰς τὴν διάθεσίν
σας
καὶ ταύτην, ἡ διοία εἶναι ίδική
σας.
ἄν δικας ὁ Φίλιππος
καταλάβῃ ἔκείνα (τὰ μέρη τῆς
'Ολύνθου),
πιοῖς θά ἔμποδίζῃ αὐτὸν
νά βαδίζῃ πρὸς τὰ ἔδω;
Οἱ Θηβαῖοι (θά ἔμποδίσουν);
(Φοβοῦμαι),
μήπως εἶναι πολὺ δυσάρεστον
νά εἴπω,
καὶ μάλιστα θά εἰσβάλουν
μαζὶ του προθύμως.
Ἄλλα οἱ Φωκεῖς (θά ἔμποδί-
σουν);

Αὐτοί, οἱ διοῖοι δὲν δύνανται
νά διαφυλάξουν τὴν χώραν των,
ἔάν σεις δὲν βοησήσετε.
"Ἡ ἄλλος κανεὶς (θά ἔμποδίσει);
«Ἄλλα, φίλε μου, δὲν θά θελ-
σῃ»

(ό Φίλιππος νά βαδίζῃ πρὸς
τὰ ἔδω

δύναται τις νά εἴπη).

Θά ήτο δικαὶος ἀπὸ τὰ πλέον
παράδοξα,

ἔάν, ἐφ' δσον ἥθελε δυνηθῆ,
δὲν ἔκτελέσῃ αὐτά,

τὰ διοῖα δικαὶος τώρα διατυμ-
πανίζει,

ἄν καὶ κινδυνεύῃ νά χαρακτη-
ρισθῇ ὡς ἀνόητος.

λων όριστ, τοῦ συνεισβάλλω. οἰοί τ' ὅντες μετ. ἐν. τοῦ οἴος τ' εἰμι=δύ-
ναμαι (μετ' ἀπαρ.). βοηθήσθω ὑποτ. ἀσφ. α' τοῦ βοηθῶ. ὡς τὰν ἀκλιτον
μόριον εἰς τὴν αἰτ. ἀντὶ ὡς τάλαν. εἶη εὔκτ. ἐν. τοῦ εἰμί. δφλισκάνων μετ.
ἐν. τοῦ δφλισκάνω, ὠφλισκανον, ὀφλήσω, ὄφλον, ὠφληκα, ὠφλήκειν. ἐκ-
λαλεῖ ἐν. τοῦ ἐκλαλέω=ῶ, ἔξελάλουν, ἐκλαλήσω, ἔξελάλησα, ἐκλελάληκα.
δυνηθεὶς μετ. παθ. ἀσφ. α' τοῦ δύναμαι. πράξει μέλλων τοῦ πράττω.

Συντακτικά.—τοίνυν μεταβ. σημ. λανθανέτω ρ. τοῦτο ὑποκ. ὑμᾶς
ἀντικ. μηδὲ ἐπιτατ. δτι τοίνυν... εἰδ. πρότ. ἐπεξήγησις εἰς τὸ τοῦτο. ἐστιν
ρ. αἰρεσις ὑποκ. ὑμῖν δοτ. κτητική. πότερος ὑμᾶς... διμελής πλαγία ἔρωτ.
πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ αἰρεσις ἔστι. χρή ρ. πολεμεῖν ὑποκ. ὑμᾶς=ἐκεῖ-
νον ὑποκ. τοῦ πολεμεῖν τιθέμενον εἰς τὴν ἀρχὴν χάριν ἐμφάσεως· ἢ παρ'
ὑμῖν β' δρος συγκρίσεως. εἴη ἀντέχη (ὑπόθ.) + πολεμήσετε καὶ κακῶς
ποιήσετε (ἀπόδ.) = ὑποθ. λόγος δ' εἰδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. τὰ
τῶν 'Ολυνθίων ὑποκ. εἰς τὸ ἀντέχη. καρπούμενοι τροπική μετ. ἀν λάβῃ
(ὑπόθ.) + τις καλύνει (ἀπόδ.) = ὑποθ. λόγος δ' εἰδους (προσδοκώμενον).
βαδίζειν ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). μὴ λίαν... ἢ = ἐνδοιαστική πρότ. ἐξαρτω-
μένη ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ρήμ. δέδοικα. ἢ ρ. τοῦτο ὑποκ. πικρὸν κατηγ.
εἰπεῖν ἀπαρ. τοῦ κατά τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς καὶ ἐπιτατ. σημ. συνεισβα-
λοῦσιν=εἰσβαλοῦσι σὺν τῷ Φίλιππω. οἱ οὐχ οἰοί τ' ὅντες ἐπιθ. μετ. φυ-
λάττειν ἀπαρ. τοῦ κατά τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς εἴαν μὴ βοηθήσετε (ὑπόθ.) +
οὐχ οἰοί τ' εἰσι (ἀπόδ.) = ὑποθ. λόγος δ' εἰδους β' περιπτώσεως δηλῶν
ἀόριστον ἐπανάληψιν ἐν τῷ παρόντι ἢ ἐν τῷ μέλλοντι. ὡς τὰν προσφώ-
νησις καλῆς ἢ εἰρωνικῆς σημασίας. εἰη ἀν ρῆμα. εἰ μὴ πράξει ὑποθ. πρότ.
ώς ὑποκ. τῶν ἀτοπωτάτων γεν. κατηγορηματική διαιρετική. δυνηθεὶς χρο-
νικούποθετική μετ. ταῦτα ἀντικ. εἰς τὸ πράξει. δ νῦν... ἀναφ. πρότ. ἐκ-
λαλεῖ ρ. (Φίλιππ.) ὑποκ. ἀντικ. δφλισκάνων ἐνδοτική μετ. ἀνοιαν ἀντικ.
ει μὴ πράξει (ὑπόθ.) + ἀν εἰη τῶν ἀτοπωτάτων (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος α'
εἰδους (πραγματικόν).

Αἰσθητικά.—

ὑμᾶς ~~ἐκεῖ~~

παρ' ὑμῖν ~~ἐκεῖνον~~ (χιαστόν), ἀντίστροφος τοποθετησις τῶν παρα-
κειμένων λέξεων (προσώπου καὶ τόπου) ἀναφερομένων εἰς προηγουμένας.
ἀντέχη τὰ τῶν 'Ολυνθίων (ἀττικὴ σύνταξις). τις καλύνει; (ῃτορική ἔρω-
τησις) ἴσανθραμπούσα μὲ τὸ οὐδεὶς καλύνει. Θηβαῖοι; Φωκεῖς ἢ ἄλλος τις;
(ἔρωτήσεις) αἱ συχναὶ ἔρωτήσεις προδιδίουν σφοδρὸν πάθος τοῦ ρήτορος
καὶ δημιουργοῦν ἕκπληξιν καὶ θαυμασμόν. πικρὸν (μεταφορὰ) ἐκ τῶν φαρ-
μάκων καὶ τῆς γεύσεως φαγητῶν ἢ ποτῶν. μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν (προδιόρ-
θωσις), δταν δ' ρήτωρ μέλλων νὰ εἴπῃ δυσαρέστον τὸ πρότασσον κατάλ-
ηλον φράσιν πρὸς προδιάθεσιν τῶν ἀκροστῶν, μετριασμὸν δυσαρέστου
ἐντυπωσίας καὶ πρόληψιν ἐνδεχομένης ἀποδοκιμασίας· τὸ σχῆμα τοῦτο
προδίδει εὐγένειαν καὶ λεπτότητα. ἀλλ' ὡς τὰν οὐχὶ βουλήσεται (ὑποφορά).
τῶν ἀτοπωτάτων... (ἀνθυποφορά). ἀνοιαν δφλισκάνων (μεταφορὰ) ἐκ τῶν
δικαστηρίων· ώς ἐνέργη. λέγεται τὸ καταγιγνώσκω τινὸς ἀνοιαν...

Πραγματικά.—ἐκεῖ εἰς Μακεδονίαν. παρ' ἡμῖν εἰς 'Αττικήν. ἀντέχη
ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν, δτι θὰ βοηθήσουν τοὺς 'Ολυνθίους. ἀδεῶς θὰ
ἐκλείψῃ δικίνδυνος τοῦ Φιλ. ὑπάρχουσαν πᾶσαι αἱ ἐκτὸς τῆς 'Αττικῆς ὑπή-
κουοι τῶν 'Αθηνῶν χῶραι. οἰκείαν μερικωτέρᾳ ἔννοια τῆς ἐντὸς τῆς 'Αττικῆς
ἀτομικῆς ιδιοκτησίας, διὰ νὰ κεντρίσῃ τὸ πατριωτικὸν συναίσθημα. δεῖρο
πρὸς τὴν 'Αττικήν. Θηβαῖοι μεταξὺ 'Αθην. καὶ Θηβ. ἀνέκαθεν ὑπῆρχε μῆσος:
1) οἱ Θηβαῖοι ἔδωσαν ἀφορμὴν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, 2) συνέστησαν
τὴν κατεδάφισιν τῶν 'Αθηνῶν, 3) λόγῳ τῆς διαφορᾶς πολιτεύματος, 4) λόγῳ

μηδισμού τῶν Θηβαίων καὶ δ) ιδιαιτέρως, διότι κατὰ τὸν ίερὸν ἡ φωκικὸν πόλεμον (355—346) οἱ Ἀθην. καὶ οἱ Λακεδ. συνεμάχησαν μετὰ τῶν Φωκέων πολεμοῦντων κατὰ τῶν Θηβαίων, Θεσσαλῶν καὶ Λοκρῶν. ἐάν μὴ βοηθήσῃτε οἱ Ἀθην. σταματήσαγτες τὸν Φίλιππον τῷ 352 π. Χ. πρὸ τῶν Θερμοπυλῶν ἔσωσαν τὴν Φωκίδα ἀπειλθεῖσαν ὑπὲκείνου. ἐκλαλεῖ ὅτι θά εἰσιθάλη εἰς τὴν Ἀττικήν.

Νόμοια.—Οἱ φίτωρι τοῖς ζεῖται εἰς τοὺς Ἀθην., ὅτι τῷφα ἔχουν τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ τόπου τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρησεων, ἀν δηλαδὴ θά πρέπη νά πολεμήσουν τὸν Φίλιππον εἰς τὴν Μακεδονίαν ἡ τὴν Ἀττικήν. Συμβουλεύει λοιπὸν νά βοηθήσουν τοὺς Ὀλυνθίους, ὥστας καντήσουν ἀμυναν καὶ ἐντοπίσουν ἔκει τὸν πόλεμον κανοποιοῦντες τὴν χώραν του καὶ καρπούμενοι τὴν χώραν, ἡ ὁποία κληρονομικῶς τοὺς ἀνήκει. Διότι ἀλλέως, ἐάν καταληφθῇ ἡ Ὀλυνθός, ἀσφαλῶς ὁ Φίλιππος θά μεταφερῇ τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἀττικήν, καθ' ὃν δέν θά εὗρῃ κανένα ἐπιόδιον εἰς τὸν δρόμον του. Οἱ μὲν Θηβαῖοι ὑπάρχει κίνδυνος νά συμμαχήσουν μαζί του, οἱ δέ Φωκαῖς εἰναι ἀνίκανοι νά προστατεύσουν τὴν χώραν του. Ἐάν υποτεθῇ ὅμως, ὅτι υποστηρίζει κανεῖς ἕξ ὄμῶν, ὅτι οἱ Φιλ. δέν θά βαδίσῃ κατὰ τὴς Ἀττικῆς, πρόπει νά γνωρίζῃ, ὅτι πλανάται οἰκτρῶς, διότι ὁ Φίλιππ. δέν είναι τόσον ἀνόητος, ὥστε νά μη ἐπιχειρήσῃ τὴν εἰθισιαν καὶ μαλιστα, ὅταν ἔχῃ ὅλας τὰς πιθανότητας ἐπιτυχίας καὶ προκαταβολικῶς διατυπωνάζῃ τὴν ἀπειλήν του.

Περιληψις.—Συμφέρον τῶν Ἀθην. εἰναι νά πολεμήσουν τῷφα μετὰ τῶν Ὀλυνθίων εἰς τὴν Μακεδονίαν παρὰ βραδύτερον ἐντελῶς μόνοι εἰς τὴν Ἀττικήν.

§ 27

'Αλλὰ μὴν ἡλίκα γ'

ἐστὶ τὰ διάφορα

ἐνθάδ' ή 'κει πολεμεῖν,

οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι.

Εἰ γάρ δεήσειεν

ὑμᾶς αὐτοὺς γενέσθαι ἔξω

τριάκονθ' ἡμέρας μόνας
καὶ λαμβάνειν τῶν ἐκ τῆς
χώρας,

ὅσ' ἀνάγκη (ἐστὶ λαμβάνειν),

χρωμένους στρατοπέδῳ,
μηδενὸς δντος ἐν αὐτῇ,

πολεμίου λέγω,
οἶμαι ζημιωθῆναι ἀν

'Αλλ' ὅμως πόσον μεγάλη
βεβαίως

εἰναι ἡ διαφορά

ἀπὸ τοῦ νά πολεμῆτε ἐδῶ ή ἐκεῖ,
νομίζω, διότι δέν εἰναι ἀνάγκη
προσθέτου λόγου.

Διότι, ἐάν ἥθελε παραστῆ
ἀνάγκη

σεῖς οἱ ἴδιοι νά στρατοπεδεύ-
σετε ἔξω (τῆς πόλεως)
μόνον τριάκοντα ἡμέρας

καὶ νά λαμβάνετε ἐκ τῶν προϊόν-
των τῆς χώρας,

ὅσα (εἰναι) ἀνάγκη (νά λαμβά-
νετε),

ώς διατηροῦντες στρατόπεδον,
χωρίς νά ύπάρχῃ κανεῖς εἰς
αὐτήν,

ἔχθρος ἐννοῶ,
νομίζω, διότι ἥθελον ζημιωθῆ,

τούς γεωργοῦντας ήμῶν
πλείονα ἢ ὅσα δεδαπάνησθε
εἰς ἄπαντα τὸν πρὸ τοῦ πό-
λεμον.
Εἰ δὲ δὴ
πόλεμός τις ἔχει,
πόσα χρὴ νομίσαι

ζημιώσεσθαι;
Καὶ πρόσεσθ' ἡ ὕβρις
καὶ θέτη τῶν πραγμάτων
αἰσχύνη,
(οὕσα) οὐδεμιᾶς ζημιᾶς
ἔλαττων
τοῖς γε σώφροσιν.

ὅσοι ἀπὸ σᾶς εἶναι γεωργοκτη-
ματίαι,
περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἔχετε δα-
πανήσει
καθ' δόλον τὸν προηγούμενον
πολεμον.
"Αν ὅμως βεβαίως
κάποιος πόλεμος θάξελθη (έδω),
πόσσα πρέπει νὰ ύπολογίσῃ
(κανεὶς)
ὅτι θὰ ζημιωθῆτε;
Καὶ ἐκτὸς τῆς ζημίας θὰ ύπάρ-
χῃ ἡ προσβολὴ
καὶ μάλιστα ἀκόμη ἡ ἐντροπή
διὰ τὰ γενόμενα,
(ἡ δοπία) δὲν εἶναι κατωτέρα
ἀπὸ καμμίαν ἄλλην ζημιάν,
κατὰ τὴν κρίσιν τούλαχιστον
τῶν φρονίμων.

Γραμματικά.—*ἡλίκα* ἀναφ. ἀντων. τὰ διάφορα (πράγματα) οὐσια-
στικοποιηθὲν ἐπίθ. (ἢ διαφορά). *κεῖται* ἀντὶ ἔκει (ἀφαιρεῖσις). δεήσειν εὔκτ.
ἄρ. α' τῷδε δεῖ. (*πλείονα καὶ πλείω*) συγκρ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. (*πολὺς*). *ζη-
μιωθῆναι* ἀπαρ. παθ. ἀρ. α' τοῦ ζημιόματος· οὕμαι, ζημιούμην. *ζημιώ-
σιμαι*, *ζημιωθήσομαι*, *έζημιώθην*, *έζημιώμαι*, *έζημιώμην*. γεωργοῦντας
μετ. ἐν τοῦ γεωργεῶῶ, ἔγεωργουν, γεωργήσω, ἔγεωργησα. πρὸ τοῦ=
πρὸ τούτου. *δεδαπάνησθε* παρακ. τοῦ δαπανάοματῶμαι, *έδαπανώμην*,
δαπανηθήσομαι, *έδαπανησάμην*, *έδαπανήθην*, *δεδαπάνημαι*, *ήξει* μέλλων
τοῦ ἥκω. *ζημιώσεσθαι* ἀπαρ. μέλλ. (*ἀντὶ ζημιωθήσεθαι*) *πρόσεσθ'*=
πρόσεσται, ἐν. τοῦ πρόσειμι (*ἀντὶ προσέσται*). *ἔθ'*=*ἔτι*. *ἔλαττων* ἐπίθ
συγκρ. βαθμ. (*μικρός*—*έλασσων*—*έλάχιστος*).

Συντακτικά.—*ἡλίκα...* τὰ διάφορα πλαγία ἔρωτ. πρότ. ἔξορτωμένη
ἐκ τοῦ λόγου προσδεῖ. ἔστι ρ. τὰ διάφορα ύποκ. *ἡλίκα* κατηγ. ἢ *καὶ πολε-
μεῖν* β' ὅρος συγκρίσεως. *ήγοῦμαι* ρ. (*έγγω*) ύποκ. προσδεῖν ἀντικ. (εἰδ.)
ἀπαρ.) *έξαριώμενον* ἐκ τοῦ δοξαστ. *ήγοῦμαι*. λόγου ἀντικ. εἰς τὸ προσδεῖν
(*ἔνθεια* ἔστι λόγου). *εἰ δεήσειν* (*ύπόθ.*) +οἷμαι *ἄν ζημιωθῆναι* ἢ *ζημιωθεῖεν*
ἄν (ἀπόδ.).=ύποθ. λόγος γ' εἴδους δηλῶν ἀπλήν οκέψιν τοῦ λέγοντος. *δεή-
σεις* ρ. ἀπρόσ. γενέσθαι λαμβάνειν ύποκ. *ύμᾶς* ύποκ. τοῦ γενέσθαι. *ἀντὸνς*
κατηγ. διορ. τοῦ *ύμᾶς*. *ήμέρας* αἰτιατ. χρόνου καὶ ποσοῦ. μόνας κατηγ.
διορ. τοῦ *ήμέρας*. *τῶν ἐκ τῆς χώρας* γεν. διαιρ. *ἀνάγκη* ἔστι ἀπρόσ. φρά-
σις δεχομένη ώς ύποκ. τὸ ἐννοούμενον ἀπαρ. (*λαμβάνειν*). *ύμᾶς* ύποκ.
ὅσα ἀντικ. *χρωμένους* τροπική μετοχή καὶ κατηγ. τοῦ *ύμᾶς*. *στρατοπέ-
δω* ἀντικ. εἰς τὸ *χρωμένους*. *δῆντος* γεν. ἀπόλυτος ἐνδοτική. μηδενὸς ύποκ.
πολεμίους λέγω ἐπεξήγησοις ἔντονος καὶ σαφῆς μετὰ τοῦ λέγω επεξηγούμοις
τὸ *μηδενὸς*. οἷμαι ρ. (*έγγω*) ύποκ. *ἄν ζημιωθῆναι* ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ
οἷμαι *έξαριώμενον* ώς δοξαστικοῦ. *τοὺς γεωργοῦντας* ύποκ. καὶ ἐπίθ. μετ.
ύμῶν γεν. διαιρ. *πλείονα* σύστοιχον ἀντικ. (*πλείονας ζημιάς*). ἢ *δο'* εἰς.

ἄπαντα... β' δρος συγκρίσεως. δσα σύστοιχον ἀντικ. (δσας δαπάνας). τὸν πρὸ τοῦ ἐπιθ. διορ. εἰς ἄπαντα χρόνον ἐμπρόθ. διορ. χρονικῆς διαρκείας. εἰ ἥξει (ύπόθ.) + πόσα χρὴ νομίσαι (ἀπόδ. ἔρωτηματική) ὑποθετ. λόγος α' εἴδους (πραγματικόν). πόσα χρὴ... εὐθεῖα ἔρωτ. χρὴ ρ. νομίσαι ύποκ. (τινὰ) ύποκ. τοῦ νομίσαι. ζημιώσεσθαι ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ νομίσαι ἔξαρτωμενον ὡς δοξαστικοῦ. πόσα σύστοιχον ἀντικ. (πόσας ζημίας), καὶ ἐπιτακτικός. πρόσεστι (=πρὸς τῇ ζημίᾳ ἔστιν ἡ ὑβρις) εἶναι ἐνεσ. ἀντὶ μέλλοντος, διότι θεωρεῖ τὸ μέλλον ἀφευκτον καὶ παρόν. υβρις - αἰσχύνη ύποκ. εἰς τὸ πρόσεστι. τῶν πραγμάτων γεν. αἰτίας εἰς τὸ αἰσχύνη. (ούσα) ἐννοουμένη ἐπιθ. μετ. αἰσχύνη ύποκ. ἐλάττων κατηγ. ζημίας β' δρος συγκρίσεως. τοῖς σώφροσιν δοτική τοῦ κρίνοντος προσώπου ἡ τῆς ἀναφορᾶς.

Αισθητικά. — ἔστι τὰ διάφορα (ἀττικὴ σύνταξις). ὑμᾶς δεήσειν αὐτοὺς (ὑπερβατὸν) ἀντὶ ὑμᾶς αὐτούς. τῶν ἐκ τῆς χώρας (βραχυλογία) ἀντὶ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν. πόλεμος ἥξει (προσωποποιία). πόσα χρὴ νομίσαι ζημιώσεσθαι (ρητορική ἔρωτησις) [σοδυναυοῦ] α μὲ κατάφασιν καὶ ύποδηλούσα ἀνυπολογίστους ζημίας = πλεῖστα ζημιώσεσθε.

Πραγματικά. — ἔξω δηλ. τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐντὸς τῆς Ἀττικῆς. δσα ὑλικαὶ καὶ χημιατικαὶ δαπάναι. στρατόπεδον τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν, ὁ τόπος τοῦ στρατωνασμοῦ κ.λ.π. πλείστα ὑλικαὶ ζημίαι, κατάστροφαι καὶ ἀρταγαῖ ἀγροτικῶν προϊόντων, φθοραὶ κτημάτων κ.λ.π. γαστροῦντες γεωργοί, γεωργοτηματιαί, τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον ἐννοεῖται ὁ πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἀμφιπόλεως πόλεμος ἀπὸ τοῦ 357 π.Χ., καθ' ὃν οἱ Ἀθηναῖοι ἐδαπανήσαν πλέον τῶν 1500 ταλάντων (Γ' Ὁλυνθ. § 2δ). ὑβρις ὅταν ὁ πόλεμος διεξαχθῇ εἰς τὴν Ἀττικήν, οἱ Ἀθηναῖοι θὰ προσάψουν εἰς ἀετούς αἰσχος καὶ προσβολὴν, πρᾶγμα τὸ ὅποιον θὰ ἐπισείσουν οἱ ἀντίπαλοι τῶν μὲ κακεντρέχειν καὶ θὰ εἶναι ἀνότερον πάσης ὑλικῆς ζημίας. τῶν πραγμάτων ἐννοεῖ τὴν ἀθλίαν ἡθικὴν καὶ πολιτικὴν κατάστασιν λόγῳ τῆς ἀδράνειας καὶ ἀδιαφορίας τῶν Ἀθηναίων.

Γνωμικόν. — 12. «ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσιν».

Μόνημα — Μὲ τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι ὁ πόλεμος εἶναι δυνατὸν νὰ διεξαχθῇ εἰς τὴν Ἀττικήν, χωρὶς ἀκόμη νὰ εὑρίσκεται ἐκεὶ ὁ ἔχθρος, ὁ οἵτιορ λέγει ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ 30 τοῦλάχιστον ἡμέρας εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ στρατοπεδεύσουν ἔξω τῆς πόλεως τὸν Ἀθηνῶν ἀφαιροῦντες τὰ προϊόντα τῆς χώρας, πρᾶγμα τὸ ὅποιον θὰ ἡτο ζημία διὰ τοὺς γεωργοὺς πολὺ μεγαλυτέρᾳ ἐκείνης, τὴν δροὶαν ὑπέστησαν κατὰ τὸν προηγούμενον πόλεμον προκειμένου ἡ ἀνακαταλάβουν τὴν Ἀμφίπολιν. “Οταν δῶμας ὁ ἔχθρος θὰ εἶναι εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ ὁ πόλεμος διαφέσῃ, θὰ δαπανήσουν ἀσυγκρίτως περισσότερα ποσά καὶ ἐπὶ πλέον θὰ προσαφθῇ ἡ προσβολὴ καὶ ἡ δυσφίμησις ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων των διὰ τὴν ἀντεθνικὴν στάσιν των.

Περιλήψις. — Η διεξαγωγὴ τοῦ πολέμου εἰς τὴν Ἀττικὴν συνεπάγεται ὑλικὰς καὶ ἡθικὰς ζημίας.

§ 28 ('Επίλογος)

Πάντα δὴ ταῦτα
συνιδόντας
δεῖ ἄπαντας βοηθεῖν

“Ολα λοιπὸν αύτά,
ἀφοῦ λάβετε καλῶς ύπ’ ὅψιν,
πρέπει δλοι γενικῶς νὰ βοηθήτε

καὶ ἀπωθεῖν
ἐκεῖσε τὸν πόλεμον,
τοὺς μὲν εὐπόρους,
ίνα μίκρ' ἀναλίσκοντες
ύπερ τῶν πολλῶν, ὃν ἔχουσι

καλῶς ποιοῦντες (ἔχειν)

τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς,
τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ (δυτας),

ίνα κτησάμενοι
τὴν ἐμπειρίαν τοῦ πολεμεῖν
ἐν τῇ Φιλίππου χώρᾳ
γένωνται φοβεροὶ φύλακες
τῆς οἰκείας (χώρας)
ἀκεραίου,
τοὺς δὲ λέγοντας,
ίν' αἱ εὕθυναι
τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς
ῥάδιαι γένωνται
ώς, ὅποι ἄττα τὰ πράγματα
ὑμᾶς ἢν περιστῇ,

τοιοῦτοι κριταὶ ἔσεσθε
καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς.
Χρηστὰ δ' εἴη (τὰ πράγματα)

παντὸς εἶνεκα.

Γραμματικά.—*συνιδόντας* μτχ. ἀορ. β' τοῦ συνιδῶ. ἀπωθεῖν ἀπαρ. ἐν. τοῦ ἀπωθῶ, ἀπεῳδούν, ἀπώσω, ἀπέωσα, ἀπεώκειν. ἔκεῖσε
τοπ. ἐπίρρ. μίκρος (= μικρὰ) ἀναβιβάζεται ὁ τόνος, διότι εἰνοὶ κλιτόν.
ἀναλίσκοντες μετχ. ἐν. τοῦ ἀγαλίσκων ἡ ἀγαλάω -ῶ. καρπῶνται ὑποτ.
ἐν. τοῦ καρπῶμαι -οῦμαι. κτησάμενοι μιχ. μ. ἀορ. α' τοῦ κτάσματα -ῶμαι.
ἀκεραίους ἐπιθ. τριγενές καὶ δικατάλ. (δ, ἡ ἀκέρατος, τὸ ἀκέρατον). γένωνται
ὑποτ. ἀορ. β' τοῦ γίγνομαι. πεπολιτευμένων μιχ. μ. παρακ. τοῦ
πεπολιτεύομαι. δποι (δποῖα) ἀναφ. δντων. ἄττα = τινὰ δορ. ἀντων. πε-
ριστῇ ὑποτ. ἀορ. β' τοῦ περισταμαι. ἔσεσθε μέλλω. τοῦ εἰμί. παντὸς γεν.
ἀρ. Ισοδυναμοῦσα μὲ τὸ πάντων. εἶνεκα (εἶνεκα) καταχρηστ. πρόθ. (τύ-
πος | ιωνικός).

Συντακτικά.—*δεῖ* ρ. βοηθεῖν καὶ ἀπωθεῖν ὑποκ. ὑμᾶς ὑποκ. τῶν
ἀπαντας κατηγ. προσδ. τὸν πόλεμον ἀντικ. συνιδόντας χρονικοῦποθ-
μετ. ταῦτα ἀντικ. τὸν μὲν εὐπόρους—τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ—τοὺς δὲ λέγοντας
ἐπεζήγησις εἰς τὸ ἀπαντας. ίνα καρπῶνται, ίνα γένωνται τελικαὶ προτά-

καὶ νὰ ἀπομακρύνετε
πρὸς τὰ ἐκεῖ τὸν πόλεμον,
οἱ μὲν πλούσιοι,
ίνα δλίγα ἔξοδεύοντες
χάριν τῶν πολλῶν, τὰ δποῖα
ἔχουν,
καὶ καλὰ κάμνουν (ποὺ τὰ ἔ-
χουν),
τὰ ὑπόλοιπα ἀπολαύσουν ἀφό-
βως,
ἐκεῖνοι δὲ, οἱ δποῖοι εἶναι στρα-
τεύσιμοι,
ίνα, ἀφοῦ ἀποκτήσουν
τὴν ἐμπειρίαν τοῦ πολέμου
εἰς τὴν χώραν τοῦ Φιλίππου,
γίνουν ίκανοι φρουροὶ
τῆς πατρίδος των,
ῶστε νὰ παραμένῃ ἀβλαβής,
οἱ δὲ ρήτορες,
ίνα ἡ λογοδοσία
διὰ τὰς πολιτικάς των πράξεις
γίνη εὔκολος,
διότι, κατὰ τὴν ἔκβασιν,
τὴν δποίαν θὰ ἔχουν διὰ σᾶς
τὰ πράγματα,
κατὰ ταύτην θὰ κρίνετε
καὶ τὰς πολιτικάς των πράξεις.
Εἴθε δὲ νὰ ἀποβοῦν αἰσίως (τὰ
πράγματα)
πρὸς τὸ συμφέρον δλων.

σεις, καρπῶνται ρ. οἱ εὔποδοι ὑποκ. τὰ λοιπὰ ἀντικ. ἀδεῶς ἐπιφρ. διορ. τρόπου ἀναλλοκοντες τροπ. μετ. μίνθ^ρ οὐσιοιχ. ἀντικ. ὑπὲρ τῶν πολλῶν ἐμπρόθ. διορ. πρὸς χάριν τινός ὡν ἀντικ. εἰς τὸ ἔχοντος (ἀντὶ ἄ). ποιησιντες τροπ. μτχ. γένωνται ρ. οἱ ἐν ἡλικίᾳ ὑποκ. φύλακες κατηγ. φοβεροὶ ἐπιδ. προσδ. τῆς οἰμείας γεν. ἀντικ. εἰς τὸ φύλακες. ἀκεραῖον= (ῶστε ἀκέραιον εἶναι) προληπτικὸν κατηγορ. ἢ τοῦ ἀποτελέσματος. μητράμενοι χρον. μετ. ἐμπειρίαν ἀντικ. τοῦ πολεμεῖν ἐπιθ. προσδιορ. ἐν τῇ χώρᾳ ἐμπρόθ. διορ. τόπου τῇ Φιλίππου ἐπιθ. διορ. γένωνται ρ. αἱ εὐθυνται ὑποκ. δάδια κατηγ. τῶν πεποιητευμένων γεν. αἰτίας εἰς τὸ εὐθυνται. ἀντοῖς ποιητικὸν αἴτιον ὡς τοιοῦτοι... αἴτιολ. πρότασις. ἔσεσθε ρ. (ὑμεῖς) ὑποκ. κριται κατηγ. τοιοῦτοι ἐπιθ. διορ. τῶν περιφραγμένων γεν. διντικ. εἰς τὸ κριται. ἀντοῖς ποιητικὸν αἴτιον. δποτ^τ ἀττ^τ ἀν περιστῆ ἀναφ. ὑποθ. πρότ. ἀν περιστῆ ρ. τὰ πράγματα ὑποκ. δποτ^τ κατηγ. εἰς τὸ πράγματα. ἀττ^τ ἐπιθ. διορ. ὅμας ἀντικ. εἴη ρ. (πράγματα) ὑποκ. χρηστὰ κατηγ. παντὸς εἰνεκα τελικὸν αἴτιον.

Αἰσθητικά.—βοηθεῖν—ἀπωθεῖν (παρήχησις). ὑπὲρ τούτων, ὡν... ἔχονται (εἵλεις) ἀντὶ ὑπὲρ τούτων, ἢ ἔχονται. πολλῶν—μικρὰ (ἀντίθεσις). φοβεροὶ φύλακες (παρήχησις τοῦ φ.). πάντα - παντὸς (ἐπαναφορά).

Πραγματικά.—πάντα τὰ ἀπ^τ ἀρχῆς μεχρι τέλους λεχθέντα. ἔκεῖσε πρὸς τὴν Μακεδονίαν καὶ Χαλκιδικὴν πολλῶν κινητὴ καὶ ἀκίνητος περιουσία τῶν εὐπόρων Ἀθηναίων. καλῶς ποιοῦντες δι' ὥντῳ ἐγχοίνει μὲν λεπτοτάτην εἰσωνείαν τὰ καλῶς ἀποκτηθέντα ἀγαθά. μικρὰ μηχάνα χοηματικήν ἀξίαν. οἱ ἐν ἡλικίᾳ πάντες οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὸ 18ον ἔτοις μέχρι τοῦ 60οῦ ὑπερχρούντο εἰς σφάτευσιν μὲ τὴν διαφοράν, ὅτι μόνον οἱ ἀπὸ τοῦ 20οῦ μέχρι τοῦ 50οῦ ἐλαμβανον μέρος εἰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, ἐνῷ οἱ ἐφῆβοι (18—20) καὶ οἱ ἐθνοφρόσυοι (50—60) περιωρίζοντο εἰς τὴν φρούρησιν τῆς πόλεως καὶ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως.

οἱ εὔποδοι - οἱ ἐν ἡλικίᾳ - οἱ λέγοντες τάξεις πολιτῶν σπουδαῖαι βαρύνουσαι διὰ τῆς πολιτείας των εἰς τὴν καλὴν ἔκβασιν τοῦ πολέμου. ἀκεραῖον ἢ ἀκεραιότης καὶ ἡ ἀνέξαρτησια τῆς πατρίδος ὑπομιμήσκον τὸ ὄρχον τοῦ ἀρχαίου ἐφῆβου «οὐ καταισχυνό δῆλα τὰ ιερᾶ... τὴν δὲν πατρίδα οὐκ ἐλάττω παραδίσω... πλείω δὲ καὶ ἀρείω, δησης ἀν παραδέξωμα...» τοὺς λέγοντας οἱ ρήτορες, οἱ πολιτικοὶ ἡγέται τῆς χώρας, οἱ ὑπερύθυνοι πολιτικοί. εὐθυνται οἱ ἀρχοντες εἰς τὰς Ἀθηνας μετα την λῆξην τῆς ἀρχῆς των ἐλογοδότουν περὶ τῶν πράξεών των εἰς 10 λογιστάς, (εὐθύνουσαι ἀρχαῖ), οἱ ὄποιοι ήσαν κληρωτοί βουλευταί. Οἱ λογισταὶ μετα τὴν ἑξῆται τυχών ἐπιβαρυντικῶν καταθέσεων πολιτῶν καὶ τὴν ἀπολογίαν αὐτῶν, ἐνών ὑπῆρχον στοιχεῖα ἐνοχῆς καταχρήσεως ἔξουσίας εἴτε ἀπάτης εἴτε ἐπιμόρφων διαγωγῆς παρέπεμπον αὐτούς εἰς τὸ δικαστήριον τῶν Ἡλίαστῶν, ἐνών ἀντιθέτως οἱ ρήτορες δὲν ἐλογοδότουν, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπέβαλον ἐγγράφους προτάσεις η ἐφ' ὅσον δὲν παρεκίνουν ἀγορεύοντες τὸν λαόν εἰς ἐπίζημους διὰ τὸ ἔθνος ἐνεργείες. Ἐδῶ οἱ ρήτωρ ἐννοεῖ τὴν ἡθικὴν εὐθύνην τῶν ῥήτορων, δι' οἵα συμβουλεύονταν ἐν τῇ ἔκκλησις τοῦ δῆμου· ἐπίσης φοβίζει αὐτούς διὰ τὰς εὐθύνας, τὰς οἰκαὶς ἐπωμιζονται ἀπέναντι τοῦ, λαοῦ εἰς κρισίμους στιγμάς. τοιοῦτοι εὐμενεῖς μὲν, ἐνών ἀποβούν καλῶς, δυσμενεῖς δέ, ἐνών ἀποβούν κακῶς. χρηστὰ δ' εἴη δι' ὥντωρ εὐχεται εὐόδωσιν τῶν ἐνεργειῶν παντὸς πολίτου συνεργοῦντος διὰ τὴν πωτηρίαν τῆς Ὁλύνθου καὶ τὴν ἐκ ταύτης διαμορφουμένην διὰ τὴν πόλιν εὐχάριστον κατάστασιν (πλοναίων, πτωχῶν, πολιτικῶν, ἴδιωτῶν καὶ συνελόντ' εἰπεῖν παντὸς Ἀθηναίου πολίτου).

Γνωμικόν.—13.—«δποτ^τ ἀττ^τ ἀν ὅμας περιστῆ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριται καὶ τῶν περιφραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε».

Μόνημα.—Ο ρήτωρ είς τὸν ἐπίλογον ἀνακεφαλαιώνων τὰς σκέψεις του συνιστᾷ εἰς ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς Ἀθηναίους, ὅπως ἔντείνουν τὰ: προσπαθείας των καὶ παραμείνῃ ὁ πόλεμος εἰς τὴν Μακεδονίαν ἵτοι 1) οἱ πλούσιοι διαθέτοντες τῷρα δὲ λίγα χρήματα θά ἔχουν τὴν βεβαιότητα, ὅτι θὰ ἀπολαμβάνουν κατότιν διαρκῶς τὸ ἄγαθό των ἀφόβως, 2) οἱ στρατεύσιμοι πολεμοῦντες τὸν Φίλιππον θὰ ἀποκτήσουν τοιαύτην στρατιωτικὴν ἔμπειρίαν, ὥστε νὰ γίνουν ἴκανοι φύλακες τοῦ πατρίου ἑδάφους καὶ 3) οἱ ρήτορες θὰ λογοδοτήσουν καὶ θὰ κριθοῦν αἱ πολιτικαὶ των ἐνέργειαι ἀναλόγως τῆς ἐκβάσεως τῶν πολιτικῶν πραγμάτων. Τέλος ὁ ρήτωρ εὑχεται εὐόδωσιν τῶν πραγμάτων πρὸς τὸ συμφέρον ὅλων.

Περιληψις.—Ο ρήτωρ προτρέπει τοὺς πλουσίους, τοὺς στρατευσίμους καὶ τοὺς πολιτικούς νὰ φανοῦν ἀντάξιοι τῶν κρισμάων περιστάσεων τῆς πατρίδος.

ΣΧΟΛΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ (ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ)

1. Ἀναγνωστικὸν ἀρχ. Ἐλλ. γλώσσης (Γ. Ζουκη) Γ' καὶ Δ' Τάξ.
2. Ἐκλογαὶ ἔξι ἀρχαίων Ἐλλήνων συγγραφέων (Γ' »)
3. Ξενοφῶντος Κύρου ἀναβάσεως ἐκλογαὶ . . . (Δ' »)
4. Ξενοφῶντος Ἐλληνικῶν Βιβλία A' καὶ B' . . . (Δ' »)
5. » » » Γ' καὶ Δ' . . . (Δ' »)
6. Ἀρριανοῦ ἀνάβασις Ἀλεξάνδρου Βιβλ. A' . . . (Ε' »)
7. » » » Βιβλ. B' . . . (Ε' »)
8. Λυσίου λόγοι (ὑπέρ Αδυνάτου·κατὰ Σιτοπωλῶν) (Ε' »)
9. Ἡροδότου Ἐκλογαὶ ἐκ τῶν Ἰστοριῶν . . . (Ε' »)
10. Ἰσοκράτους Λόγοι πρὸς Δημόνικον καὶ Νικοκλέα . . . . . (Ε' »)
11. Λατινικὸν ἀναγνωσματάριον . . . . . (Ε' »)
12. *Lhomond de viris illustribus urbis Romae* (Ε' »)
13. Δημοσθένους A' Ὁλυνθιακός . . . . . (ΣΤ' »)
14. » B' Ὁλυνθιακός . . . . . (ΣΤ' »)
15. » A' Φιλιππικός . . . . . (ΣΤ' »)
16. Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους λόγος καὶ Ἰσοκράτους Ἐπιστολὴ πρὸς Φιλιππον . . . . . (ΣΤ' »)
17. Θουκυδίδου Πλαταιϊκά . . . . . (ΣΤ' »)
18. Ὁμήρου Ὁδυσσείας (A' ράψῳδία) . . . . . (ΣΤ' »)
19. Κορνηλίου Νέπωτος *Hamilcar - Hannibal* (ΣΤ' »)
20. Καίσαρος *de bello civili* . . . . . (ΣΤ' »)
21. Πλάτωνος Κρίτων . . . . . (Ζ' »)
22. » Ἀπολογία Σωκράτους . . . . . (Ζ' »)
23. Θουκυδίδου Δημηγορία Πλαταιέων . . . . . (Ζ' »)
24. Εύριπίδου Ἰφιγένεια ἡ ἐν Ταύροις . . . . . (Ζ' »)
25. Εύριπίδου Ἰφιγένεια ἡ ἐν Αὐλίδι . . . . . (Ζ' »)
26. Λυρικῶν ποιητῶν ἐκλογαὶ . . . . . (Ζ' »)
27. Ὁμήρου Ἰλιάδος ἐκλογοὶ (A' καὶ Γ' ράψῳδία) (Ζ' »)
28. Κικέρωνος δ' Γ' κατὰ Κατιλίνα λόγος . . . . . (Ζ' »)
29. » δ' ὑπέρ Αρχίου λόγος . . . . . (Ζ' »)
30. Ὁβιδίου μεταμορφ. *Phaethon - Niobe* . . . . . (Ζ' »)
31. Σοφοκλέους Ἀντιγόνη . . . . . (Η' »)
32. Θουκυδίδου δ' Περικλέους Ἐπιτάφιος . . . . . (Η' »)
33. Πλάτωνος Φαίδων . . . . . (Η' »)
34. Πλάτωνος Πρωταιρόδρας . . . . . (Η' »)
35. Θεοκρίτου ειδύλλια . . . . . (Η' »)
36. Ὁμήρου Ἰλιάδος ἐκλογαὶ Ζ' καὶ Ι' ράψῳδία (Η' »)
37. » » Ζ' ράψῳδία . . . . . (Η' »)
38. Βεργίλιου Αἰνειάδος Ἐκλογαὶ A' Βιβλ. . . . . (Η' »)
39. » » B' » . . . . . (Η' »)
40. Κικέρωνος *Somnium Scipionis* . . . . . (Η' »)
41. Ὁρατίου Ζδαὶ . . . . . (Η' »)

Γυμνάσματα περὶ τὴν ἀρχαίαν ἀττικὴν διάλεκτον